

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 45 ΔΡΧ. 200
Κ Ο Ν Ι Τ Σ Α

Βοϊδομάτης: Φθινόπωρο

**Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή**

**Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος**

**Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:**

Σωτ. Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. (0655) 22.464 - 22.212

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η Μακεδονία είναι Ελλάδα Θ. Ζιώγα	3
Το αλώνισμα στο χωριό μου Σ. Τουφίδης	3
Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Ε. Κόνιτσας	4
Οι υλοτόμοι Η.Α.	4
Δραστηριότητες Συλλόγων Χρ. Εξάρχου	4
Η Κοιλιάδα του Αώου Η. Παπαζήση	4
Ομορφιές του τόπου μας Σ.Τ.	4
Προσφυγικά Ανέκδοτα Α. Ευθυμίου	4
Γλώσσα κτιστών Δροσοπηγής Θ. Ζιώγα	4
Πατριδογνωστικά Θ. Ζιώγα	4
Οι φωτιές δεν σβήνουν μόνο με νερό Ν. Μπούγια	4
Ανταπόκριση από το Κεφαλοχώρι Σ. Φασούλη ...	4
Η Οξυά τιμά τους ευεργέτες της Θ. Πορφύρη	4
Λουτρά Καβασίων Α. Κολιού	4
Ας είμαστε άγρυπνοι Λ. Εζνεπίδη	4
Πανηγύρι Αγίας Μαρίας Α. Κολιού	4
Ποίηση	4
Αυτοί που φεύγουν	4
Μνημόσυνο Αριστούλας Καρρά Λ. Β.....	4
Ειδήσεις - Κοινωνικά	4

**Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 1000
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα**

**Για την Αθήνα, στο Νικολ. Δ. Καζαμία
Εμμ. Μπενάκη 24. Τηλ. 36 27 725**

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΑΔΑ

του Θωμά Ζιώγα
Πολιτικού Μηχανικού

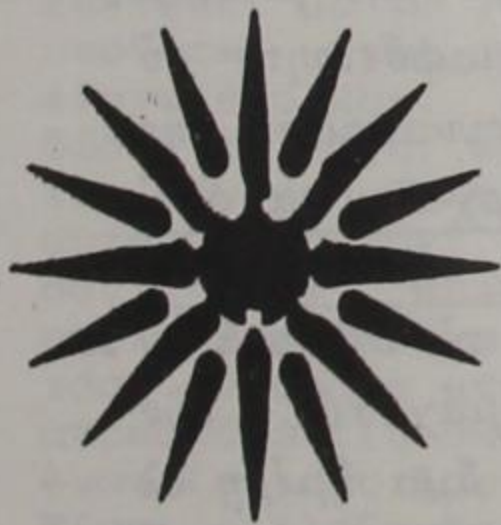

Το «Μακεδονικό» ζήτημα είναι τώρα σε πλήρη επικαιρότητα. Εδώ και ένα έτος περίπου βρίσκεται στα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων και σε μόνιμη βάση σχολιάζεται από τα ραδιοηλεκτρονικά μέσα σε κάθε συχνότητα. Ειδικοί και μη εκφράζουν, έστω και αργοπορημένα, άποψη και προσπαθούν με αμφιλεγόμενες έννοιες (πατριωτισμός, εθνικισμός, διεθνισμός, κλπ) να χειραγωγήσουν και διαμορφώσουν τη γνώμη μας, πάνω σε ένα θέμα για το οποίο σύμπας ο Ελληνισμός έχει ήδη ξεκάθαρη θέση, από την αρχαιότητα ακόμη.

Για όσους, κυρίως αλλοδαπούς, έχουν οποιαδήποτε αμφιβολία, αλλά και εκ συστήματος παραχαράκτες της ιστορίας, αναδημοσιεύουμε παρακάτω πρωτότυπο απόσπασμα κειμένου του Ηροδότου, πατέρα της ιστορίας, με απόδοση στη Νεοελληνική, Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, όπως δημοσιεύεται στο υπ' αρ. 206 τεύχος του ΔΕΛΤΙΟΥ του Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών Ελλάδος, ο οποίος ευγενώς μας το παρεχώρησε.

Μετά την ανάγνωση των ιστορικών κειμένων, κάθε εχέφρων άνθρωπος θα πεισθεί ακλόνητα για την ελληνικότητα των Μακεδόνων. (Διαφορετικά πρέπει να ερευνήσει αν λειτουργούν σωστά οι φρένες του).

Κάθε δικό μας σχόλιο, αλλά και οιαδήποτε νεόκοπη άποψη πάνω στο θέμα, πολιτική ή δήθεν ιστορική, είναι ασήμαντη, μπροστά στο βάρος της μαρτυρίας. Ιδού τα κείμενα:

ταῦτα μὲν καὶ παραπλήσια τούτοισι ἄλλα Μουσαίου ἔχοντα
 οἶδα ἐς Πέρσας. ὁ δὲ Θερμῶδων ποταμὸς ῥέει μεταξὺ
 Τανάγρης τε καὶ Γλίσαντος. μετὰ δὲ τὴν ἐπειρώτησιν τῶν 44
 χρησμῶν καὶ παραίνεσιν τὴν ἐκ Μαρδονίου νύξ τε ἐγένετο καὶ
 20 ἐς φυλακὰς ἐτάσσοντο. ὡς δὲ πρόσω τῆς νυκτὸς προελήλατο
 καὶ ἡσυχίη τε ἐδόκεε εἶναι ἀνὰ τὰ στρατόπεδα καὶ μάλιστα
 οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐν ὕπνῳ, τῆνικαῦτα προσελάσας ἵππῳ πρὸς
 τὰς φυλακὰς τὰς Ἀθηναίων Ἀλέξανδρος ὁ Ἀμύντεω, στρα-
 τηγός τε ἐὼν καὶ βασιλεὺς Μακεδόνων, ἐδίξητο τοῖσι στρατη-
 25 γοῖσι ἐς λόγους ἐλθεῖν. τῶν δὲ φυλάκων οἱ μὲν πλεῖνες 2
 παρέμενον, οἱ δ' ἔθεον ἐπὶ τοὺς στρατηγούς, ἐλθόντες δὲ
 ἔλεγον ὡς ἄνθρωπος ἦκοι ἐπ' ἵππου ἐκ τοῦ στρατοπέδου τοῦ
 Μήδων, ὃς ἄλλο μὲν οὐδὲν παραγυμνοῖ ἔπος, στρατηγούς δὲ
 45 ὀνομάζων ἐθέλει φησὶ ἐς λόγους ἐλθεῖν. οἱ δὲ ἐπεὶ ταῦτα
 ἤκουσαν, αὐτίκα εἶποντο ἐς τὰς φυλακὰς. ἀπικομένοισι δὲ
 ἔλεγε Ἀλέξανδρος τάδε· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραθήκην ὑμῶν
 τὰ ἔπεα τάδε τίθεμαι, ἀπόρρητα ποιούμενος πρὸς μηδένα 5
 λέγειν ὑμέας ἄλλον ἢ Πausανίην, μή με καὶ διαφθείρητε· οὐ
 γὰρ ἂν ἔλεγον, εἰ μὴ μεγάλως ἐκηδόμεν συνάπασης τῆς
 2 Ἑλλάδος. αὐτός τε γὰρ Ἕλληνας γένος εἰμὶ τῶρχαίου καὶ ἀντ'
 ἐλευθέρης δεδουλωμένην οὐκ ἂν ἐθέλοιμι ὄραν τὴν Ἑλλάδα.
 λέγω δὲ ὧν ὅτι Μαρδονίῳ τε καὶ τῇ στρατιῇ τὰ σφάγια οὐ 10
 δύναται καταθύμια γενέσθαι· πάλαι γὰρ ἂν ἐμάχεσθε. νῦν
 δὲ οἱ δέδοκται τὰ μὲν σφάγια εἶναι χαίρειν, ἅμα ἡμέρη δὲ
 διαφασκούση συμβολὴν ποιέεσθαι· καταρρώδηκε γὰρ μὴ
 πλεῖνες συλλεχθῆτε, ὡς ἐγὼ εἰκάζω. πρὸς ταῦτα ἐτοιμά-
 ζεσθε. ἦν δὲ ἄρα ὑπερβάλλεται τὴν συμβολὴν Μαρδόνιος 15
 καὶ μὴ ποιῆται, λιπαρέετε μένουτες· ὀλιγέων γὰρ σφι
 3 ἡμερέων λείπεται σιτία. ἦν δὲ ὑμῶν ὁ πόλεμος ὅδε κατὰ
 νόον τελευτήσῃ, μνησθῆναί τινά χρὴ καὶ ἐμεῦ ἐλευθερώσιος
 πέρι, ὃς Ἑλλήνων εἵνεκα ἔργον οὕτω παράβολον ἔργασμαι
 ὑπὸ προθυμίας, ἐθέλων ὑμῖν δηλῶσαι τὴν διάνοιαν τὴν 20
 Μαρδονίου, ἵνα μὴ ἐπιπέσωσι ὑμῶν [ἐξαίφνης] οἱ βάρβαροι
 μὴ προσδεκομένοισί κω. εἰμὶ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών.

..... Μετά δε την ερώτηση του Μαρδόνιου για τους χρησμούς και τα παραινετικά του λόγια, άρχισε να νυχτώνει και τοποθέτησαν σκοπιές. Και όταν η νύχτα είχε πιά προχωρήσει και έμοιαζε να επικρατεί ησυχία στα στρατόπεδα και μάλιστα (έμοιαζε) ότι όλοι κοιμόντουσαν, τότε προχώρησε έφιππος προς τις Αθηναϊκές προφυλακές ο Αλέξανδρος, ο γιός του Αμύντα, στρατηγός μαζί και βασιλιάς των Μακεδόνων, και ζήτησε να μιλήσει με τους στρατηγούς. Από τους σκοπούς οι περισσότεροι έμειναν στις θέσεις τους, μερικοί όμως έτρεξαν στους στρατηγούς, λέγοντάς τους ότι ήρθε ένας καβαλάρης από το στρατόπεδο των Μήδων, που δεν δίνει καμιά άλλη εξήγηση παρά επιμένει να τους μιλήσει, και μάλιστα ονοματίζοντάς τους. Εκείνοι όταν άκουσαν αυτές τις κουβέντες ακολούθησαν τους σκοπούς μέχρι τις προφυλακές. Και όταν έφθασαν εκεί, τους είπε ο Αλέξανδρος τα επόμενα: " Άνδρες Αθηναίοι, αυτά που θα σας πώ είναι απολύτως εμπιστευτικά και παρακαλώ να τα κρατήσετε μυστικά απ'όλους, εκτός από τον Πausανία, για να μη με καταστρέψετε, και βέβαια δεν θα σας τα έλεγα αν δεν ενδιαφερόμουνα πολύ, για την Ελλάδα ολόκληρη. Γιατί είμαι και εγώ ο ίδιος Έλληνας, από αρχαία ελληνική γενηά και δεν θα ήθελα να δώ την Ελλάδα υποδουλωμένη, αντί να είναι ελεύθερη. Σας ανακοινώνω λοιπόν ότι οι θυσίες ήταν μέχρι τώρα δυσμενείς για τον Μαρδόνιο και τον στρατό του, αλλιώς θα είχε ήδη συγκρουσθεί μαζί σας. Τώρα όμως έχει πάρει την απόφαση να αγνοήσει τα σημάδια των θυσιών και να επιτεθεί με το χάραμα της μέρας. Γιατί φοβάται, όπως εγώ υποθέτω, μήπως συγκεντρωθείτε περισσότεροι. Γι' αυτό, να είστε έτοιμοι. Αν τυχόν όμως αναβάλει τη συμπλοκή και δεν δώσει τη μάχη, εσείς να παραμείνετε στις θέσεις σας, γιατί του μένουν τρόφιμα για λίγες μόνο μέρες. Αν δε ο πόλεμος αυτός τελειώσει σύμφωνα με τις επιθυμίες σας (με νίκη σας), τότε κάποιος πρέπει να με θυμηθεί και να απελευθερώσει και μένα, που για χάρη των Ελλήνων και με τόση προθυμία μπήκα σε τέτοιο κίνδυνο, θέλοντας να σας αποκαλύψω τις σκέψεις του Μαρδόνιου, ώστε να μην επιπέσουν εναντίον σας ξαφνικά οι βάρβαροι χωρίς να τους περιμένετε. Είμαι ο Αλέξανδρος* της Μακεδονίας".

(Από την περιγραφή της μάχης των Πλαταιών, 479 π.χ.)

Πρόκειται για τον Αλέξανδρο τον Α', προπάππου του Φιλίππου Β' (πατέρα του Αλεξάνδρου Γ' του Μεγάλου).

Αρχαιοελληνικό Κείμενο

HERODOTI
HISTORIAE

RECOGNIT
BREVIQUE ADNOTATIONE CRITICA INSTRUXIT

CAROLUS HUDE, Ph.D.
SCHOLAR METROPOLITANUS SACTON
VIC. KIB. BARICAE S.

EDITIO TERTIA
TOMVS POSTERIOR

OXONII
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

Απόδοση στα ΑΓΓΛΙΚΑ

HERODOTUS

WITH AN ENGLISH TRANSLATION BY
A. D. GODLEY
HON. FELLOW OF MAGDALEN COLLEGE, OXFORD

IN FOUR VOLUMES
IV

BOOKS VIII-IX

CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS
HARVARD UNIVERSITY PRESS
LONDON
WILLIAM HEINEMANN LTD
MCMXLVI

Απόδοση στα ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ

HERODOT
HISTORIEN

DEUTSCHE GESAMTAUSGABE

ÜBERSETZT VON A. HORNEFFER
NEU HERAUSGEGEBEN UND ERLAUTERT
VON H. W. HAUSSIG
MIT EINER EINLEITUNG VON
W. F. OTTO

Vierte Auflage

Mit 4 Tafeln und 2 Karten

ALFRED KRÖNER VERLAG STUTTGART

Απόδοση στα ΓΑΛΛΙΚΑ

COLLECTION DES UNIVERSITÉS DE FRANCE
publiée sous le patronage de l'ASSOCIATION GUELLICHE SCDE

HÉRODOTE
HISTOIRES

LIVRE IX
CALLIOPE

TEXTE ÉTABLI ET TRADUIT

par
PH.-E. LEGRAND
Membre de l'Institut
Professeur honoraire de l'Université de Lyon

Ouvrage publié avec le concours
du Centre National de la Recherche Scientifique

PARIS
SOCIÉTÉ D'ÉDITION « LES BELLES LETTRES »
95, BOULEVARD RASPAIL
1934

Tous droits réservés.

(From the description of the battle at Platees, 479 B.C.)
* It refers to Alexander the 1st, the great Grand-father of Philippos the 2nd (father of Alexander the Great).

(Aus dem Bericht ueber die Schlacht von Platee, 479 vCh.)
Es handelt sich um dem Alexander den A', den Urgrossvater des Phillip des B' (vater des Alexander des Grossen).

ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

Τ αλώνισμα στο χωριό μου

Μετά το σπαρμό και το δέρο στα χωράφια, η τελευταία εργασία για τη σοδειά του σιταριού γινόταν στο αλώνι. Τα αλώνια ήταν φτιαγμένα έξω και γύρω απ' το χωριό. Τα περισσότερα βρίσκονταν γύρω από τον Άι-Λιά γιατί «το 'πιανε» σχεδόν πάντα ο αέρας. Ήταν κυκλικά, με διάμετρο 6-8 μέτρα και γύρω γύρω είχαν λιθόχτιστο πεζούλι για να μη σκορπίζονται τα στάχυα και ο σπόρος. Το πεζούλι διακόπονταν σε δυο - τρία σημεία για να υπάρχουν ανοίγματα απ' όπου θα περνούσαν τα φορτωμένα ζώα ή για να βγάζουν τα άχυρο προς την πόρτα της καλύβας. (Η καλύβα ήταν πάντα κάτω από το αλώνι για να σπρώχνουν το άχυρο με ευκολία μέσα). Το δάπεδο είχε πλακερές, πέτρες, με λασπόχωμα ανάμεσά τους, για να μπορεί να σκουπίζεται καλά. Στη μέση έμπηγαν ένα χοντρό και γερό ξύλο (κρανιά ή φράζο κ.ά.) (1-1.5 μέτρο, το «στρόϊρα» στον οποίο δένονταν το σκοινί που κρατούσε το ζώο. Τις πίο πολλές φορές έδεσαν δυο ζώα (άλογα ή μουλάρια, ακόμα και γαϊδούρια). Όταν κάποιος δεν είχε στο σπίτι του δυο άλογα, τότε δανειζόταν το ένα από άλλο συγγενή ή χωριανό. Αν δεν ταίριαζαν ζευγάρι, τη δουλειά την έκανε ένα ζώο μοναχό.

Από τον Ιούνιο ως το τέλος Ιουλίου τα σπαρτά θερίζονταν και οι ομορφοφτιαγμένες δημωνιές υγώνονταν καμαρωτά στ' αλώνια. Οι δημωνιές είχαν κωνικό σχήμα, με βρυζοκάλαμο στην κορυφή ή τίποτε παλιές κουβέρτες, για να φεύγουν, στις άκρες, τα νερά της βροχής, αν έβρεχε ξαφνικά και να μη μουσκέγουν τα στάχυα. Πολλές φορές, τέτοια εποχή, πιάνουν απότομα

κάτι δρολάπια που χαλάνε τον κόσμο...

Τα σπουργίτια, αεικίνητα, φλύαρα και αδηφάγα, πετούν κατά σμήνη και όπου βρουν ακάλυπτο σιτάρι το αφανίζουν· γι αυτό οι γεωργοί δημωνιάζουν τα δεμάτια με τα στάχυα στο κέντρο της δημωνιάς. Ακόμα και τα μυρμήγκια κουβαλούν αδιάκοπα στα έγκατα της φωλιάς τους κάθε σπειρί που θα 'βρουν. Τ' αλώνισμα πρέπει ν' αρχίσει σύντομα, αύριο κιόλας...

Του Γιώργου Τσίκα η φαμιλιά ζύπνησε από τα χαράματα σήμερα (χαράη, όπως λένε). Μικροί μεγάλοι ετοιμάζονται για το αλώνισμα. Ο Γιώργος έβαλε από μια οκά κριθάρι στους τουρβάδες και κρέμασε από ένα, στο λαιμό του αλόγου και της φοράδας του. Έπρεπε να φάνε καλά τα ζωντανά του γιατί σε λίγο θ' άρχιζε το έργο.

Ο γιός του ο Γιάννης με τη ύψη πήγαν στο αλώνι να ετοιμάσουν τα δεμάτια. Τα ρίχνει ο Γιάννης απ' τη δημωνιά στ' αλώνι και η Γιάνναινα τα λύνει και τ' απλώνει. Σβέλτα δουλεύουν και οι δυό κι ώσπου να κρούξει ο ήλιος στο βουνό, στρώνονται γύρω απ' το «στρόϊρα» με τέχνη και μεράκι.

Τα παιδιά σηκώθηκαν από τον ύπνο, να βοηθήσουν κι αυτά στο πανηγύρι.

Τα ζώα, που έφαγαν κι όλας το κριθάρι, δένονται στο στρόϊρα κι άμεσα το καμουτσίκι σφυρίζει φίστ φίστ στον αέρα ενώ η βροντερή φωνάρα του μπάρμπα Γιώργη αντηχεί ως του χωριού την άλλη άκρη:

— Έλα Κοκκίνω, άιντε Μπάλιο. Τήρα, τήρα, ώπ ωπ...

Τ' άλογα κάνουν μερικές γυροβολιές και το σκοινί μικραίνει καθώς πε-

ριτυλίγεται στο στρόιρα· ύστερα γυρίζουν αντίθετα και το σκοινί ξετυλίγεται ως τ' αλωνιού την άκρη. Αυτό επαναλαμβάνεται και τ' άλογα υπάκουα τρέχουν πάνω στο στάρι κόβοντας κράπ κράπ την καλαμιά που ξεχωρίζει από το σπειρί.

Η δουλειά του αλωνιστή είναι κουραστική και βαρετή. Ο Γιάννης παίρνει τη δέση του πατέρα του και οι φωνές τραντάζουν το χωριό. Νύφη και πεθερά με τα «τρικούλια» σπρώχνουν την καλαμιά από τις άκρες προς το κέντρο του αλωνιού, ενώ τα παιδιά συναγωνίζονται κάνοντας τούμπες στο μυρωδάτο άχυρο.

Δυό ώρες πέρασαν και τα δεμάτια διαλύθηκαν η καλαμιά έγινε άχυρο και τα στάχια έρεγαν κι έμεινε κάτω κάτω το σπειρί. Οι άνθρωποι συναλλάζονται και γυροφέρνουν. Τ' άλογα φυσομανούν και χλιμιντρίζουν. Είναι στιγμή για το γύρισμα.

Με ξύλινα ή σιδερένια τρικούλια γυρίζουν με τρόπο το σταροκάλαμο, να 'ρθει το πάνω κάτω και ύστερα ξανακούονται φωνές και καμουτσιές σαν πρώτα, φιστ φιστ και τήρα τήρα...

Σε λίγο σπρώχνουν τα πάνω πάνω άχυρα στην πόρτα της καλύβας. Τα παιδιά κλωτσάνε προς τα μέσα και πηδάνε κάνοντας τρελά παιχνίδια· ένας χώνεται μες στ' άχυρο, ως το κεφάλι κι άλλος πέφτει από τις «γρεντές» με φωναχτά. Είναι η ευκαιρία που περιμένουν τα παιδιά από καιρό, να ξεφαντώσουν. Γεμίζουν τα ρούχα τους και τα κορμιά από άγανα και σκόνες, μα αυτά δεν ξεκολλάνε από την καλύβα...

Πήγε γιόμα. Ο ήλιος βαράει κατακέφαλα. Άνθρωποι και ζώα κουράστηκαν, ιδρώσαν και πείνασαν. Το σταροκάλαμο δρυγαλίστηκε και τα στάχια ξεσπειρίστηκαν και κύλησαν στον πάτο.

Ο μπάρμα Γιώργης λύνει τ' άλογα, ο γιός του τα σκουπίζει από τον ιδρώτα και ρίχνοντας πάνω τους ένα κιλίμι, τα δένει στις κουτσουπιές τον ίσκιο. Η νύφη τους ρίχνει δυο δεμάτια χόρτο, να φάνε και να ξαποστάσουν: Σήμερα δούλεγαν πολύ και τους χρειάζεται διπλή ταή.

Ύστερα έχει σειρά η φαμιλιά: στρώνουν ένα χοντρό τραπεζομάντηλο κάτω από το γέρικο «κρεμίθι» και τρώνε. Τι νόστιμο που είναι τέτοιες ώρες το φαϊ! Κατεβάζουν με βουλιμία τις μπουκιές και τα μάτια τους γυαλίζουν από ικανοποίηση: δε βλέπουν τα μουντζουρωμένα, από τον ιδρώτα και τις σκόνες, πρόσωπά τους, καμαρώνουν μπροστά τους τη σοδειά αλωνισμένη. Τώρα ξεσπάει και η κούραση, λίγο ξαπόσταμα είναι ό,τι πρέπει.

Η ζέστη φτάνει στα κόκκαλα των ανθρώπων. Από την άλλη μεριά του χωριού ακούεται το «τήρα τήρα» κάποιου που δε σχόλασε το αλώνισμα ακόμα. Τα τζιτζίκια στις μυγδαλιές πανηγυρίζουν, τα μυρμήγκια μαζεύουν, ακούραστα, κάθε σπειρί που έπεσε στο χώμα και τα σπυργίτια, πάντα φλύαρα, χοροπηδούν από δημωνιά σε δημωνιά παίρνοντας κι αυτά το μερτικό τους.

Σε λίγη ώρα και πάλι όλοι στο ποδάρι. Οι γυναίκες θα πάνε στο σπίτι γιατί έχουν κι άλλες δουλειές που πρέπει να γίνουν: οι άντρες βγάζουν ένα «χέρι» άχυρο ακόμα και το υπόλοιπο υιλό, μαζί με το σιτάρι γίνεται σωρός στο στρόιρα. Το αλώνι σκουπίζεται τριγύρω και το απόγευμα, μόλις φυσήξει λίγο αεράκι, δ' αρχίσει εντατικά το λήχνισμα. Θέλει αρκετή δουλειά ακόμα, για να μπει το στάρι στο αμπάρι.

Με το δροσιό, τότε που αρχίζει το σκάρισμα των κοπαδιών στις καλαμιές κι αχολογούν ως τ' αλώνια τα κουδού-

νια, με ανυπομονησία όλοι περιμένουν τον αέρα. Ευτυχώς απόγε είναι τυχεροί: καλά που φύσηξε, γιατί τυχαίνει κάποτε να μην κουνιέται φυλλαράκι για μέρες και τότε ζημερώνουν στα αλώνια. Άντρες γυναίκες, πέφτουν με τα μούτρα στη δουλειά. Τα «δικράνια» ανεβοκατεβαίνουν με τέχνη και σβελτάδα: σπκώνονται φορτωμένα και γυρίζουν στο πλάι, αφήνοντας να πέσει το φορτίο στο σωρό. Ο αέρας διώχνει τη χνούμη και το χώμα και το σιτάρι, βαρύτερο, πέφτει στο σωρό.

Οι κινήσεις επαλαμβάνονται ασταμάτητα και στο τέλος, ένα σιταρένιο βουναλάκι, υγώνεται στο στρόιρα.

Το σπειρί τώρα πρέπει να κοσκινιστεί με το «ντρεμόνι», να μείνουν τα αιώμωτα σιτάρια και τα «ζάχαλα». Και τελευταία θα περάσει από την «πυκνάδα» να καθαρίσει από τα λαθήρια κι όλα τ' άλλα. Τότε πια, λαγαρισμένος ασπροκόκκινος και γωμωμένος κάρπος, μπαίνει στα τσουβάλια και φορτώνεται για το σπίτι.

Με το πρώτο αλώνισμα και τ' άλλα που δ' ακολουθήσουν τ' αμπάρια θα γεμίσουν στο κελάρι. Είναι οι πίο ευτυχισμένες μέρες για τον αγρότη, γιατί εξασφάλισε το γωμί της χρονιάς, όπως λένε. Η σιγουριά και η αυτοπεποίθηση, του δίνουν τη χαρά για τη ζωή και τη λησμονιά για τους τόσους κόπους του.

Σε λίγες μέρες όλο το χωριό θα μοσχοβολάει από τις πρώτες φουρνιές του φρέσκου σταρένιου γωμιού...

Σημείωση:

Τρικούλια: ξύλινα ή σιδερένια μεγάλα πηρούνια με τρεις μύτες, κατάλληλα για το συγύρισμα των χόρτων ή του σανού.

δικράνια: είδος ξύλινου φτυαριού με κενό στη μέση ώστε να συγκρατεί τα άχυρα, αφήνοντας το στάρι να πέφτει στο σωρό.

Σωτ. Τουφίδης

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΩΝ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Αθήνα, 25.2.1992

Προς τους κ.κ.

α. Δήμαρχο Κόνιτσας.

β. Προέδρους των Κοινοτ. της Επαρχίας Κόνιτσας.

γ. Προέδρους των Αδελφοτήτων της Επαρχίας Κόνιτσας

ΘΕΜΑ: «Έκδοση βιβλίου τουριστικού ιστορικού και λαογραφικού περιεχομένου, της Επαρχίας Κόνιτσας».

Αγαπητέ κ. Δήμαρχε,

Η Ομοσπονδία των Αδελφοτήτων της Επαρχίας Κόνιτσας, επιθυμώντας να συμβάλει στην ανάπτυξη των χωριών μας, και συνάμα στην προβολή τους, η οποία βοηθά την ανάπτυξη (τουρισμός, κ.λ.π.), αποφάσισε να εκδώσει ένα βιβλίο, στο οποίο θα περιέχεται η ιστορία όλων των χωριών της Επαρχίας μας και του Δήμου Κόνιτσας και συνάμα θα περιέχεται σ' αυτό το βιβλίο: α) η παρουσίαση του λαογραφικού πλούτου των χωριών μας (γιορτές, ήθη, παραδόσεις, εκκλησίες, μοναστήρια, γεφύρια, κτίρια, μύλοι, κ.λ.π.), β) η προβολή του απaráμιλλου φυσικού πλούτου και κάλλους των χωριών μας (ποτάμια, εθνικοί δρυμοί, δάση, σπάνια φυσική πανίδα, σπάνια είδη του φυτικού βασιλείου και των πτηνών και ζώων και γ) η ιστόρηση των χωριών, με κείμενα, σχέδια και εικόνες.

Η φιλοδοξία μας είναι να εκδώσουμε ένα βιβλίο που θα χρησιμοποιεί ο κάθε κάτοχος - αναγνώστης που θα δέλει νάρθει να επισκεφτεί τα χωριά μας, παραμένοντας μέσα στο χώρο της Επαρχίας όσο το δυνατό περισσότερες μέρες, επισκεπτόμενος τα χωριά μας, πράγμα που δάχει μεγάλη ωφέλεια για τα χωριά μας, αφού θα ζοδεύονται, α-

πό τους επισκέπτες - τουρίστες χρήματα για τη διαμονή τους, τη διατροφή τους, για αγορές διαφόρων αντικειμένων ή προϊόντων παραγωγής μας (είδη λαϊκής τέχνης - χειροτεχνίας, τυριά, μέλι βούτυρο, κλπ.).

Το βιβλίο το προγραμματίσαμε να εκδοθεί μέσα στο 1992 (περίπου τον Οκτώβριο 1992).

Όμως, η ιστορία και η προβολή του Δήμου και κάθε χωριού θα πρέπει να γίνει με μέριμνα, επιμέλεια και ευθύνη κάθε χωριού, δηλαδή η Αδελφότητα κάθε χωριού, σε συνενόηση με τον Πρόεδρο της Κοινότητας και τα Κοινοτικά Συμβούλια, να αναθέσει σε έναν ή περισσότερους από τα μέλη της αδελφότητας ή κάτοικο του χωριού ή σε συνεργασία να γράγουν, τα εξής στοιχεία:

1. Την ιστορία, του χωριού, όπως αυτή είναι γνωστή στους κατοίκους του, δηλαδή πότε κτίσθηκε και κατοικήθηκε το χωριό, από που ήρθαν οι πρώτοι κάτοικοι, πόσοι κάτοικοι υπάρχουν σήμερα, πόσοι ήταν σε διάφορες χρονικές περιόδους, δηλαδή να εμφανίζεται ο ρυθμός μετανάστευσης, κλπ., σε ποιά μέρη της Ελλάδος μετανάστευσαν, κλπ.

2. Την παρουσίαση των εκκλησιών, μοναστηριών, ή άλλων αξιόλογων κτιρίων ή γεφυριών, που υπάρχουν στο χωριό, με σύντομη ιστορία κατασκευής τους και τυχόν σύνδεση της ιστορίας τους με θρύλους και παραδόσεις.

3. Την παρουσίαση των πανηγυριών ή άλλων εορτών που γίνονται στο χωριό - δήμο.

4. Την παρουσίαση και περιγραφή της απασχόλησης των κατοίκων (τρόπος ζωής και εργασίας).

5. Την παρουσίαση και περιγραφή της τοποθεσίας του χωριού (βουνό, υγόμετρο, κάμπος, κοντά σε ποτάμι, δάσος, κλπ.).

6. Την παροχή πληροφοριών σχετικά με την ύπαρξη στο χωριό:

α) ξενοδοχείου ή σπιτιών για ενοικίαση σε τουρίστες για λίγες μέρες διαμονής, β) εστιατορίου - καφενείου για παροχή φαγητού, γ) αγροτικού ιατρείου, δ) πρατηρίου βενζίνης ή σε πόση απόσταση από το χωριό υπάρχει πρατήριο και γενικά κάθε πληροφορία που κρίνεται ότι είναι χρήσιμη στον επισκέπτη του χωριού.

Επίσης, θα πρέπει μαζί με το γραπτό κείμενο, στο οποίο θα συμπεριλάβετε τα παραπάνω στοιχεία, να μας στείλετε και μερικές φωτογραφίες που θα απεικονίζουν: α) την άποψη του χωριού, β) διαφόρων τοποθεσιών που ενδεχομένως να έχουν τουριστικό ενδιαφέρον και γ) διαφόρων σπιτιών, εκκλησιών, μοναστηριών, γιοφυριών, τζακιών, σχολείων κλπ. που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τον επισκέπτη.

Είναι ευνόητο ότι αν στο χωριό σας υπάρχει κάποιο μουσείο, (λαογραφικό, ή εκκλησιαστικού περιεχομένου, κλπ.), όπως π.χ. στην Πυρσόγιαννη, Κόνιτσα, Μάζι, κλπ. τότε να γίνει ειδική περιγραφή του ιστορικού ίδρυσής του, του υλικού που έχει το μουσείο, κλπ.

Το υλικό που θα συγκεντρωθεί στα γραφεία της Ομοσπονδίας, μέχρι 30 Ιουνίου 1992, θα το επεξεργαστεί μία Επιτροπή που θα συγκροτηθεί με συμμετοχή εκπροσώπων από κάθε χωριό ή Αδελφότητα, και μετά, θα γραφεί το τελικό κείμενο του βιβλίου, με φροντίδα, επιμέλεια και δαπάνες της Ομοσπονδίας, οπότε ευελπιστούμε μέσα στον Οκτώβριο 1992 να εκδοθεί το βιβλίο, με άρθρα και επιμελημένη έκδοση.

Για κάθε σχετική πληροφορία, μπορείτε να απευθύνεσθε στα γραφεία της Ομοσπονδίας, ζητώντας τον κ. Μιχάλη Μαρτσέκη, (τηλέφωνο: 32.49.957).

Παράκληση να σταλούν τα στοιχεία που σας ζητούμε το ταχύτερο δυνατό, για να έχουμε το χρόνο της επεξεργασίας τους, ώστε το βιβλίο μας να είναι άγογο από κάθε άποψη.

Με την ευκαιρία αυτή, σας πληροφορούμε ότι παραμένει κύριος στόχος της Ομοσπονδίας μας η ανάπτυξη των χωριών της Επαρχίας, με χρηματοδότηση των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών από τα προγράμματα της Ε.Ο.Κ. Όμως, τα εμπόδια που μας έβαλε η Νομαρχία Ιωαννίνων με τις γραφειοκρατικές διαδικασίες έγκρισης του Αναπτυξιακού Συνδέσμου που υψίσθηκε τον Ιούνιο 1990, στο Συνέδριο της Κόνιτσας, ελπίζουμε να ξεπεραστούν γρήγορα.

Για το θέμα αυτό, θα σας ενημερώσουμε σύντομα.

Με τη βεβαιότητα ότι κάθε χωριό και κάθε Αδελφότητα θα συνεργασθεί μαζί μας στο έργο που αναλαμβάνουμε.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος

ΜΙΧΑΗΛ ΜΑΡΤΣΕΚΗΣ

Ο γεν. Γραμματέας

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΖΙΟΜΑΚΑΣ

Όπως βλέπει και ο αναγνώστης, η δημοσίευση του εγγράφου γίνεται καθυστερημένα. Δυστυχώς το λάβαμε τον Ιούλιο και αναγκαστικά δημοσιεύεται στο τωρινό τεύχος του περιοδικού μας.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ή δίνεται με αντιπαροχή φανταστικό, πανοραμικό, επαγγελματικό, γωνιακό οικόπεδο 980 τ.μ στην όμορφη Κόνιτσα, δίπλα από τη Μητρόπολη.

Τηλ. Κόνιτσα 22460

Αθήνα 6845884

Οι υλοτόμοι

Είναι η στιγμή που η ώρα αιωρείται για λίγο μεταξύ μεσημεριού και απογεύματος και όμως η Αυγουστιάτικη κάμα δεν λέει να υποχωρήσει.

Βάδιζα κάτι παραπάνω από μισή ώρα όλο ανηφόρα. Κάτω φαίνονται λιγοστές στέγες του Παλαιοσελίου μια που η πυκνή βλάστηση σκεπάζει τα περισσότερα σπίτια. Σκέπτομαι πως χρόνο με τον χρόνο όσο θα μειώνονται οι ανθρωπίνες δραστηριότητες, η φύση θα προχωρεί στο δικό της έργο και σε λίγα χρόνια τα χωριά μας ούτε που θα ξεχωρίζουν από μακριά. Εδώ έρχομαι σε πρώτη επαφή με το ορεινό τοπίο. Ο βουνίσσιος αέρας σφυρίζει ανάμεσα στα ξεραμένα χόρτα και τα κάνει να λυγίζουν πότε από εδώ και πότε από εκεί ανάλογα με την φορά του. Δεξιά ορθώνονται γρανιτένιοι κρίζοι βράχοι με αρκετή βλάστηση ανάμεσά τους.

Πίσω στο βάθος πάντα υποβλητική η Τύμφη χάνεται στην αχλύ του καλοκαιριού. Μπροστά απλώνονται λιβάδια με νεόφυτες συστάδες από πεύκα. Η ψυχία είναι τόση που σου επιτρέπει να απολαύσεις τα πεχνιδίσματα του αέρα με τις πευκοβελόνες και την βιασύνη του νερού στο διπλανό αυλάκι. Κι' όμως, πριν μερικές δεκαετίες εδώ δεν θα αισθανόσουν και τόσο μόνος.

Θεριστές, υποζύγια και κατάξανθα στάχυα συνέδεται το γνώριμο τοπίο εκείνης της εποχής. Κοιλάδα του Αώου. Ποτέ δεν ήταν η κοιλάδα με τους ροζόνες. Τη ζωή των κατοίκων της συντρόφευε πάντα ο μόχθος, το δάκρυ, το αίμα, ο χωρισμός, η εγκαρτέρηση η υπομονή και μοναδική παρηγοριά στα κατάβαθα της γυχής τους η ρητή διαβεβαίωση του Ναζωραίου, «μακάριοι οι πτωχοί ότι υμετέρα εστίν η βασιλεία του Θεού». Φθάνω στην τοποθεσία «βρύση του Τούρκου». Εδώ έχει στηθεί

ένα μικρό καταφύγιο για τους βοσκούς της περιοχής με μια ποτίστρα για να ξεδιγούν τα κοπάδια Δίπλα οι Παλαιοσελίτες έχουν ανεγείρει βρύση και ωραίο εικονοστάσι αφιερωμένο στην Αγία Παρασκευή. Στη θέση αυτή η λαϊκή παράδοση τοποθετεί και το εξής συμβάν. Τούρκικο απόσπασμα βίαια είχε αφαιρέσει εικόνα της Αγίας Παρασκευής από τον κεντρικό ναό του Παλαιοσελίου αφιερωμένο στην μνήμη της, και την μετέφερε στο Κεράσοβο. Εδώ σταμάτησαν για ανάπαυση και κατέβασαν και την εικόνα από το μουλάρι. Στην προσπάθεια να την ξαναφορώσουν διεπίστωσαν ότι η εικόνα ήταν ασήκωτη. Τότε ο επικεφαλής του αποσπάσματος τράβηξε την πιστόλα και πυροβόλησε την εικόνα, αλλά η σφαίρα εξωστρακίστηκε και τον πλήγωσε θανάσιμα.

Μετά από μια καλή ανηφόρα μπαίνω στις καθαυτό δασωμένες πλαγιές του Σμόλικα. Παρότι είναι Αύγουστος τα λιβάδια είναι καταπράσινα και η πολυχρωμία των λουλουδιών θαυμάσια. Διασκίζω το γυλό χορτάρι της Σκουτέρνε και σε λίγο πάντα απότομα προβάλλει εμπρός μου το ορειβατικό καταφύγιο. Είναι κλειστό. Οι Παλαιοσελίτες υλοτόμοι δεν έχουν επιστρέψει ακόμη, εξάλλου κάτω στη ρεματιά ακούγονται τα αλυσσοπρίονα που με τα εναλλακτικά τους μαρσαρίσματα συνδέτουν την δική τους συμφωνία.

Και εδώ το πλάτωμα είναι καταπράσινο γεμάτο από πολύχρωμα λουλούδια που τα περισσότερα δεν λένε να ξεκολλήσουν από το έδαφος. Το απόγευμα έχει προχωρήσει για καλά. Το ζωρό φως της ημέρας έχει παραχωρήσει τη θέση του στην απαλότητα του δειλινού. Μόνον οι κορυφές στο πλάι του Σμόλικα και προς το Ελευθεριώτι-

κο φωτίζονται ακόμα έντονα. Τα αλυσοπρίονα σταματούν και αυτόματα η φύση αρχίζει την δικιά της εκπομπή. Το λόγο έχει ένας δρυοκολάπτης που δειπνεί σε ένα παρακείμενο ξερό έλατο και γεμίζει το δάσος με τα σταθερά του και δυνατά κτυπήματα. Σε ελάσσονες τόνους ακούγονται τα υπόλοιπα πουλιά που γάχνουν χώρο να κουρνιάσουν. Όπου νάναι θα φανούν οι υλοτόμοι. Πράγματι δεν περνούν δέκα λεπτά και νάτοι κάτω στην πλαγιά. Σε λίγο έχουν πλησιάσει τόσο που τους διακρίνω καθαρά. Προχωρούν με βήμα σταθερό παρόλη την ολοήμερη κουραστική δουλειά.

Ξεχωρίζουν οι πιό εύσωμοι Τάκης Κουρτίνοσ και Κώστας Ζδράλης να κουβαλούν στους ώμους τους τα αλυσοπρίονα. Από πίσω οι άλλοι με τα τσεκούρια και τις ζύστρες σύνολο επτά άτομα. Τους παρατηρώ στο μεγάλο ξέφωτο πενήντα μέτρα από το καταφύγιο και βρίσκω κάτι το ηρωϊκό στην επιστροφή τους, μια επιστροφή που δεν έχει καμμία σχέση με εκείνη των εργαζομένων στα αστικά κέντρα που τους βλέπεις να αποκοιμιούνται με γερμένα τα κορμιά τους στα καθίσματα των λεωφορείων. Με αντιλαμβάνονται και με χαιρετούν πριν ανέβουν στο πλάτωμα που είναι στημένο το καταφύγιο. Που είσαι βρε οικολόγε. Σε λίγο χαιρετιόμαστε και από κοντά. Ανοίγουν το καταφύγιο τακτοποιούν τα σακίδια και τα σύνεργά τους και κατευθείαν στη βρύση για τον βουνίσιο ευπρεπισμό.

Βλέπεις πόσο δύσκολα την βγάσουμε μου λέει ο Δημήτρης Πίσπας ο επωνομαζόμενος και Κούλης μπακάλης του χωριού και κτηνοτρόφος με επιδόσεις, εδώ δεν έχει ντούζ, σεντόνια και καλομαγειρεμένο φαγητό. Εδώ είναι το τίμιο και λουσμένο στον ιδρώτα μεροκάματο και όχι εκείνο το αεριτζίδικο των γραφείων σας. Όσο οι άλλοι ασχολούνται με την καθαριότητα ο Τά-

σιος Αθανασίου ο μάγειρας του συνεταιρισμού αρχίζει τα προκαταρκτικά για την καθημερινή φασολάδα. Έτσι είναι εδώ, το μενού κινείται μεταξύ φασολάδας και μακαρονάδας και όποιος αντέξει. Ούτε οι Αγιορίτες μοναχοί δεν δοκιμάζονται τόσο στο φαγητό όσο τούτοι εδώ οι άνθρωποι. Το νεαρότερο μέλος του συνεταιρισμού είναι ο Βασίλης Πίσπας, γηλός και λεπτός μοιάζει περισσότερο με χορευτή μπαλέτου παρά με ξυλοκόπο. Η φασολάδα του Τάσιου αργεί μια που δεν υπάρχει σταθερή φωτιά και όλοι τους είναι πεινασμένοι λύκοι, αλλά αποφασίζουν να ξαπλώσουν στα κρεβάτια για να ισιώσουν λίγο τα κορμιά τους.

Πιάνω κουβέντα με τον πρόεδρο του συνεταιρισμού Τάκη Ρούβαλη. Ανησυχεί γιατί καθυστερεί η διάνοιξη του δρόμου και κάτω στο χωριό έχουν χίλιες δυό απόγεις από ποιές τοποθεσίες πρέπει να περάσει ο δρόμος. Η διάθεσή της ξυλείας είναι επίσης ένα τεράστιο πρόβλημα, λόγω του ότι γίνονται μεγάλες εισαγωγές ξύλου σε τέτοιες τιμές που επηρεάζουν αρνηκά την τιμή του ντόπιου. Πράγματι όλοι εδώ ανησυχούν πότε και ποιά τιμή θα διαδέσουν την ξυλεία, δουλεύουν χωρίς να γνωρίζουν αν θα ανταμειφθούν οι κόποι τους. Ύστερα είναι και εκείνα τα μικρά δάνεια από τις τράπεζες που όλο και βάζουν χέρι στο ισχνό εισόδημα των υλοτόμων. Δεν πάνε μερικά χρόνια που οι Παλαιοσελίτες πέσανε δύματα αφερέγγυου εμπόρου και είδαν και έπαθαν να ξεχρεώσουν τον συνεταιρισμό από δάνεια που είχε συνάγει στην Αγροτική. Από το καταφύγιο ακούγονται φωνές. Άντε ρε Τάσιο βράσανε αυτά τα φασόλια, τι στο διάβολο σκάγια είναι. Υπομονή παιδιά σε δέκα λεπτά σας έχω έτοιμους, όπου νάναι βγαίνουνε και τα άστρα και η Σκουτέρνε θα γίνει αστέρας της Βουλιαγμένης. Δεν περνά πολύ ώρα. Την ψυχία δια-

κόπτει ο ήχος ενός αλουμινένιου πιάτου. Σύνδημα πως το φαγητό είναι έτοιμο. Το ξύλινο καταφύγιο σείεται από το ποδοβολητό, οι νεαρότεροι με δυο δρασκελιές έχουν κατέβει και την σκάλα. Ρίχνουν μερικά ξερά κλαδιά στη φωτιά για να βλεπόμαστε. Τα κουτάλια ανεβοκατεβαίνουν γρήγορα χωρίς σταματημό. Όλοι ξαναγεμίζουν τα πιάτα. Οι κουβέντες λιγοστές, εδώ οι απολαύσεις είναι μετρημένες και έχουν μια δόση ιερότητας. Αφού φάγαμε και κουβεντιάσαμε για λίγο γύρω από τη φωτιά, νάσου και το Αυγουστιάτικο φεγγάρι που μέχρι τώρα το κρύβανε οι κορυφές των πεύκων. Η ώρα ήταν πατημένη δέκα, οι περισσότεροι αποτραβήχτηκαν στο καταφύγιο, το πρωί τους περίμενε σκληρή δουλειά. Σβήσανε τη φωτιά και ανεβήκαμε στον μικρό εξώστη. Από τα διάκενα του δάσους μπορούσες στα νότια να απολαύσεις την Τύμφη λουσμένη στο φεγγαρόφωτο, βόρεια τα πρανή λιβάδια της Νταλιόπολης.

Οι συνθήκες ήταν ιδανικές για ρομαντικές αναπολήσεις, αλλά τις ξέγραμα όταν με πλησίασε ο Δημήτρης Μουστάκας ο πολιτικοποιημένος του συνεταιρισμού. Χωρίς πολλές περιστροφές και κοφτά μου λέει.

Ξέρεις τι υγόμετρο έχει εδώ στο καταφύγιο. Αν δεν κάνω λάθος απαντάω στο χάρτη δείχνει κοντά στα χίλια εξακόσια πενήντα. Φαντάζομαι να σου έχουν πεί οι δικοί σου τι κάνανε εδώ οι παππούδες μας και οι γονείς μας. Απ' ότι γνωρίζω τα εδάφη εδώ μέχρι την δεκαετία του εξήντα καλλιεργούνταν με βρίζα, τα πεύκα ήταν ελάχιστα και το δάσος άρχιζε από την βρύση της Μεγάλης Νάνε και πάνω. Τότε λοιπόν μπαίνει το εξής ερώτημα μου λέει ο Δημήτρης. Αφού οι παππούδες μας, οι γονείς μας και εμείς σήμερα δουλεύουμε τόσο σκληρά και τίμια τότε η Ελλάδα γιατί έχει αυτά τα χάλια, και εμένα δεν

με δαμπώνει ο πλούτος οι βιτρίνες και τα πολλά αυτοκίνητα εκεί κάτω στα Γιάννενα και στις άλλες πολιτείες, ξέρω καλά πως όλα αυτά είναι δανεικά από τις Διεθνείς Τράπεζες και από την Ε.Ο.Κ. Για δώσμου μια απάντηση αφού γνωρίζω πως ασχολείται και με τα οικονομικά. Στην παρέα μας έρχεται και ο Βασίλης τελειόφοιτος Λυκείου όπως όλα τα νέα παιδιά του συνεταιρισμού.

Άκου Δημήτρη θα μπορούσαμε να μιλάμε μέχρι το πρωί για τον υπερδιογκωμένο δημόσιο τομέα που τροφοδοτεί τα δημόσια ελλείμματα και αυτά με την σειρά τους τροφοδοτούν τον πληθωρισμό. Θα μπορούσαμε να μιλάμε για τον δημόσιο τομέα που απορροφά υπέρογκες πιστώσεις και τις αφαιρεί από τον ιδιωτικό τομέα που τις χρειάζεται για επενδύσεις, ακόμη για τα κέρδη των βιομηχανιών που δεν επενδύονται αλλά διοχετεύονται σε κρατικά ομόλογα για σίγουρα κέρδη. Τι να πούμε για τις εύπορες κοινωνικές τάξεις που με «νεοελληνικότσαμπουκά» αρνούνται τη φορολόγησή τους. Αλλ' όμως όλα αυτά φαίνονται φτωχά, τετριμμένα και είναι πράγματα χιλιοειπωμένα. Δημήτρη πιστεύω πως η οικονομία πρωταρχικά δεν είναι οι στατιστικές και οι θεωρίες των οικονομικών εγκεφάλων αλλά στάση και φιλοσοφία της ζωής. Σαν λαός πριν αντιγράψουμε τα προηγμένα καπιταλιστικά κράτη στον τρόπο σχεδιασμού της οικονομίας και της παραγωγής, αντιγράψαμε τα καταναλωτικά τους πρότυπα. Μίλησες για καπιταλισμό με διέκοψε ο Δημήτρης που συμπλήρωσε πως θα κυριαρχεί για δεκαετίες και συνεχίζοντας εξέθεσε τους φόβους του για τις δύσκολες μέρες που περιμένουν τις πιο αδύναμες κοινωνικές τάξεις. Συμφώνησα πως ο καπιταλισμός θα κυριαρχήσει για πολλά χρόνια πλην όμως σαν το αναγκαίο μεταβατικό στάδιο προς άλ-

λες μορφές οργάνωσης των κοινωνικών και οικονομικών. Στην κουβέντα μπήκε και ο Βασίλης με την διαπίστωση πως και ο καπιταλισμός είναι σύστημα ουτοπιστικό όταν επιδιώκει την ευτυχία των ανθρώπων μέσα από την συνεχώς αυξανόμενη κατανάλωση. Βεβαίως συμφώνησα είναι αδύνατον να επιτευχθεί το ίδιο υψηλό βιοτικό επίπεδο όχι μόνον σε παγκόσμια κλίματα αλλά και στις ίδιες τις μητροπόλεις του καπιταλισμού. Στο απώτερο μέλλον για να ξεπεραστούν τα παγκόσμια προβλήματα θα πρέπει να εφαρμοστούν ήπιες μορφές παραγωγής, μετρημένη κατανάλωση και προπαντός συνοχή των λαών και κοινωνική αλληλεγγύη όμοια με εκείνη που εισηγείται ο Απόστολος Παύλος στην Α' προς Κορινθίους επιστολή του, όπου αναφέρει πως στον άνθρωπο υπάρχουν μεν πολλά μέλη, ένα όμως σώμα, εις το οποίον το ένα μέλος εξαρτάται από τα άλλα και δεν μπορεί το καθένα μέλος να κάμει χωρίς τα άλλα. Δεν μπορεί επί παραδείγματι το μάτι να πεί στο χέρι· δεν έχω την ανάγκη σου ή πάλι το κεφάλι να πεί στα πόδια· δεν έχω την ανάγκη σας. Αλλά τα μέλη που από τη φύση τους φαίνονται ασθενέστερα αυτά είναι περισσότερο αναγκαία για την ύπαρξη του σώματος και συνεχίζοντας ο Απόστολος των Εθνών λέει: Ο Θεός έσμιξε μαζί διάφορα μέλη εύσχημα και άσχημα και έφτιασε το σώμα και έδωσε περισσότερη τιμή στο μέλος που στερεί από τα άλλα σε ευσχημοσύνη και δύναμη. Και έκαμε την σοφή αυτή ανάμειξη ο Θεός για να μην υπάρχει διχασμός και διαίρεση στο σώμα αλλά το ένα μέλος να φροντίζει για το άλλο. Και πράγματι εάν πάσχει και πονάει ένα μέλος πάσχουν μαζί όλα τα μέλη σαν δοξάζεται ένα μέλος χαίρουν μαζί όλα τα μέλη...

Στο βουνό όσο λίγο και να κοιμηθείς πάντα ξυπνάς φρέσκος και ευδιάθετος. Ήταν η ώρα έξ παρά, σηκώθηκα

και βγήκα στον εξώστη. Είχε αρχίσει να γλυκοχαράζει. Τι υπέροχο φως, η απαλότητά του δεν έχει καμιά σχέση με εκείγο το έντονο φως της υπόλοιπης μέρας. Τα πρανή λιβάδια της Νταλιόπολης είχαν φωτιστεί περισσότερο και είχαν πάρει μια ασημένια απόχρωση χάρις στις δροσοσταλίδες της χλόης. Κάποιος από τους υλοτόμους είχε ξυπνήσει και ξεσήκωνε και τους υπόλοιπους με στρατιωτικό τρόπο. Η όλη πρωινή διαδικασία πλύσιμο, καφές, συγύρισμα κρεβατιών και καταφυγίου κράτησε λίγα λεπτά. Ο καθένας πήρε τα σύνεργα της δουλειάς του και το σακιδιό του με το απαραίτητο μεσημεριανό κολατσιό, και η ομάδα ήταν έτοιμη για το χώρο της υλοτομίας. Δεν χρειάστηκε να βαδίσουμε και πολύ. Σύντομα φτάσαμε σε μια πλαγιά όπου εδώ και κεί βρίσκονταν καταγής ξεφλουδισμένοι κορμοί πεύκων. Μετρώ τους κύκλους ζωής ενός κορμού. Τους βρίσκω πενήντα πέντε. Το φαντάζομαι μικρούλικο σε τούτη την πλαγιά πριν τον πόλεμο που καθώς γήλωνε και αύξανε σε όγκο είδε και άκουσε πολλά. Τώρα είχε έρθει η ώρα να αφήσει τις αγαπημένες πλαγιές του Σμόλικα. Ο Τάκης Κουρτίνοσ και ο Κώστας Ζδράλης απείδωσαν κάτω τα αλυσοπρίονα, τα γέμισαν βενζίνη και λάδι και βάλθηκαν να τα βάλουν μπρός, ύστερα από δυό τρείς προσπάθειες το δάσος γέμισε από τους πρώτους χαρακτηριστικούς δορύβους των.

Για τους υλοτόμους άρχιζε μια, ημέρα δύσκολης και κοπιαστικής δουλειάς. Για να απολαύσουν τους κόπους των θα πρέπει να περιμένουν πολύ.

Α.

Δραστηριότητες των κάθε λογής Συλλόγων και Συνεταιρισμών

Χρήστου Γ. Εξάρχου

Συντ. Δ/λου - Συγγραφέα

(Συν. από το προηγούμενο και τέλος)

δ. Αγροτικό: Φορεσιά και εργαλεία του σκαφτιά: Σποράς, σκαλίσματος, δερισμού και αλωνισμού. «Να δ'λέγ'ου γιουργός, για να φάει ου γραμματ'κός», λένε οι γεωργοί μας.

ε. Κτηνοτροφικό: Φορεσιά και εργαλεία του κτηνοτρόφου: Κατασκευής κονακιού, στρούγκας και διαφόρων καλλιτεχνικών αντικειμένων (κλίτσες, κουτάλια κ.ά.), που προαναφέραμε. Στολίδια (κουδούνια, κυπριά, φούντες, χάντρες, που βάζουν στα μικρά και μεγάλα ζώα, ακόμα και στα σκυλιά. Εργαλεία κουρέματος, αρμέγματος, σφαγής, γαλομετρήματος και παρασκευής γαλακτοκομικών προϊόντων.

Επίσης και εργαλεία δασκάλων και μαθητών: Καλαμάρια (μελαναδοχεία μπρούτζινα και γυάλινα), ξύλινοι κονδυλοφόροι με πενίτσες, πλάκες (αβάκια), μάλλινες μαθητικές σάκες, τίτλοι σπουδών και δείγματα γραφής παλιάς εποχής. Καθώς επίσης και εργαλεία πολλών άλλων επαγγελματιών.

στ. Φυσικό: Θα περιλαμβάνει τη χλωρίδα (φυτά), την πανίδα (ζώα) και ορυκτά (πετρώματα), κατά τμήματα: Φυτικό ή Βοτανικό (φυτά, καρποί), ζωολογικό (ταριχευμένα ή εμφιαλωμένα ζώα) και Ορυκτολογικό, παρμένα από το πλούσιο περιβάλλον κάθε τόπου.

Διορισμός υπευθύνων: Για τη φύλαξη και άρτια εμφάνιση όλων αυτών των παραπάνω: Πνευματικού Κέντρου, Βιβλιοθήκης Αναγνωστηρίου, ιματιοθήκης και Μουσείου να διορίζονται υπεύθυνοι, που θα τηρούν με σχολαστικότητα ειδικά βιβλία. Επίσης και ένας που θα τηρεί βιβλίο Αιμοδοτών και τών Οργάνων Σώματος. Να τηρείται και βιβλίο επισκεπτών Ελλήνων και ξένων, όπου θα αναγράφουν τις εντυπώσεις τους, που θα αποκομίσουν απ' αυτά.

4. Τοποθέτηση Ηρώου στη μνήμη των πεσόντων υπέρ Πίστεως και Πατρίδος. Σεβασμός προς αυτό και διακόσμησή του με λουλούδια.

5. Δημιουργία τριών μικτών (αγοριών και κοριτσιών:) Παιδικό, Εφηβικό, ανδρικό, χορευτικών συγκροτημένων με παραδοσιακές στολές, που φυλάγονται στην Ιματιοθήκη και εκμάθηση τοπικών δημοτικών παραδοσιακών τραγουδιών και χορών.

6. Σχηματισμός πολυφωνικής χορωδίας με δημοτικά και εκκλησιαστικά τραγούδια, καθώς και Ορχήστρας με Ελληνικά τοπικά λαϊκά παραδοσιακά όργανα, ποδοσφαιρικής ομάδας και όλων των τομέων του αθλητισμού (μπάσκετ, βόλεϋ), Θεάτρου, ακόμα και Καραγκιόζη (θεάτρου σκιών) και Κουκλοθέατρου.

Κατασκευή Περιπτέρου (κιοσκιδού), Γυμναστηρίου και Κολυμβητηρίου (όπου είναι δυνατόν), Πάρκου με παγκάκια στην πλατεία, για να κάθονται οι γερόντοι και να λένε τα περασμένα τους, Γηπέδου, Παιδότόπου (παιδικής χαράς), Ξενώνα, Βρύσης, Γεφυριού κ.ά.

7. Έκδοση περιοδικού ή εφημερίδας, όπου θα δημοσιεύονται κείμενα ιστορικολαογραφικού, γεωργοκτηνοτροφικού και επιστημονικού περιεχομένου, καθώς και η εκάστοτε δράση του και η κίνηση του τόπου του, ο μελετημένος προγραμματισμός των έργων, που είναι ο βασικός παράγων ανάπτυξης, ο διοικητικός και οικονομικός απολογισμός δράσης στο τέλος κάθε χρονιάς, με πλήρη διαφάνεια, με **λάμψη της αλήθειας**, για ενημέρωση των μελών και συνδρομητών.

Απαραίτητη όμως και η εμφάνιση της δράσης και στην τηλεόραση και η προβολή στο ραδιόφωνο. Αυτά θα α-

ποτελέσουν τον συνδυαστικό κρίκο με τους απόδημους κάθε τόπου και της μητέρας Πατρίδας. Ο δε Πρόεδρος να είναι καλός τιμονιέρης, με πνευματικά και διοικητικά προσόντα, με έντονη δράση, καλοσυνάτος, αισιόδοξος, και να τηρεί πίνακα περιοδικών εργασιών και ημερολόγιο πεπραγμένων.

8. Έκδοση πρωτοχρονιάτικου ημερολογίου με τοπικές ιστορικολαογραφικές φωτογραφίες με πλούσιες λεζάντες. Σ' αυτό εκτός απ' τις πρωτοχρονιάτικες ευχές να αναγράφεται στο εξώφυλλο και το εξής: *Ο Σύλλογός μας διαθέτει τράπεζα αίματος και δωρητές οργάνων σώματος. Δυστυχώς αυτό το αναφέρουν ελάχιστοι σύλλογοι. Άλλοι πάλι εκδίδουν έγχρωμο λεύκωμα με τοπικές ιστορικολαογραφικές φωτογραφίες. Άλλη σπουδαία έκδοση, είναι η έκδοση βιβλίου, που θα περιέχει τοπικά γεωγραφικά (πατριδογνωστικά), ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία, με πλούσιο φωτογραφικό υλικό.*

9. Βράβευση με τιμητικό δίπλωμα και συμβολικό χρηματικό ποσό των μαθητικών εκθέσεων και αριστούχων μαθητών και μαθητριών αλλά πρώτα αξιολόγηση του ήθους τους, καθώς και παιδιά που πετυχαίνουν σε εισαγωγικές εξετάσεις των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. και σε όσους σπουδάζουν με υποτροφία. Παράλληλα όμως και απονομή ηθικών αμοιβών σε άτομα, που εργάστηκαν για το σύνολο και διακρίθηκαν στα γράμματα, στις τέχνες και σε έργα κοινωφελή, για την βελτίωση της ζωής των κατοίκων.

Ανακήρυξη επιτίμων μελών Συλλόγου, που παρουσίασαν πλούσια Συλλογική δράση. Είναι εκδηλώσεις τιμής.

10. Εξωραϊσμός με καλλωπιστικά φυτά και περιποίηση κοινοχρήστων χώρων: Εκκλησιών, Σχολείου, Πλατειών, Ηρώου, Βρύσης, Παιδικής χαράς, πάρκων, ακόμα και Νεκροτα-

φείου. Ρυμοτομία και διαμόρφωση χώρου για τη στάθμευση αυτοκινήτων.

11. Ανάπτυξη πρασίνου: Δεντροφυτεύσεις σε μέρη όπου είχαν γίνει πυρκαγιές, καδιζήσεις, κατολισθήσεις και διαβρώσεις. Κλάδεμα και εμβολιασμοί οπωροφόρων δέντρων. Το δάσος είναι πηγή υγείας και ομορφιάς και εθνικού πλούτου, αλλά δυστυχώς εισάγουμε ξυλεία απ' το εξωτερικό.

12. Προστασία του περιβάλλοντος όχι μόνον με δεντροφυτεύσεις, αλλά και αποξήρανση ελών και τελεία εξάλειψη της ρύπανσής του και όχι περιορισμός της. Σχολαστική καθαριότητα στα σπίτια και σ' όλους τους κοινόχρηστους χώρους, τοποθέτηση δοχείων απορριμμάτων σ' αυτούς. Άτομα και Σύλλογοι βραβεύονται.

«Η Καθαριότητα είναι η μεγίστη των στολών, και κατά της ασθενείας είν' ο μέγας προμαχών»

διαλαλούσαν οι πρόγονοί μας. Εδώ ας μη ξεχάσουμε και τα λόγια του Ηπειρώτη ποιητή Κ. Μάλαμα:

*«Θέλω χωριό μου να σε δώ
πασίχαρο και ωραίο,
λαμπρό και ανθοστόλιστο,
ξευγενισμένο νέο!»*

Να γίνονται συχνά γενικές εξορμήσεις για την καθαριότητα.

Η καθαριότητα να γίνει συνήθεια όλων.

Να διανεμηθούν αναμνηστικά μπρελόκ με την εικόνα του Αγίου τοπικού Προστάτη και στο πίσω μέρος του να αναγράφεται το σύνθημα: «Δεν ξεχνώ ποτέ το χωριό μου».

13. Οργάνωση έκθεσης παραδοσιακών και νέων εργοχείρων και φωτογραφιών απ' την τοπική ζωή και δράση, καθώς και οργάνωση διαγωνισμού φωτογραφίας.

14. Διοργάνωση συμποσίων: Ιστορίας, Αρχιτεκτονικής Λαογραφίας, Αρχαιολογίας, Γλωσσολογίας και Μορ-

φωτικών διαλέξεων: Θρησκευτικού, γεωργοκτηνοτροφικού και υγιεινού περιεχομένου (κάπνισμα, αλκοολισμός, έιτζ, ναρκωτικά), καθώς και Συνεδρίων για τα τοπικά καυτά προβλήματα (δημόσιος δρόμος, ύδρευση, γιατρός, άρδευση, αποχέτευση, τηλεφωνική σύνδεση, φωτισμός αλλά και με την συνεργασία της τοπικής αυτοδιοίκησης.

15. Τήρηση βιβλίου επισκέψεων επισήμων προσώπων: Δεσπότη για τέλεση λειτουργίας, Νομάρχη και Βουλευτών για επιτόπια εξέταση και θεραπεία των παραπάνω αναγκών.

16. Τέλεση παραδοσιακού γάμου ή άλλης λαογραφικής εκδήλωσης (πρωτοχρονιάς, αποκριάς κ.ά.) και μαγνητοφώνηση σε βιντεοκασέττα. Πούλημα βιντεοκασετών για οικονομική ενίσχυση του Συλλόγου.

17. Τέλεση ετήσιου κοινού εκκλησιασμού με αρτοκλασία για την επέτειο της ίδρυσης Συλλόγου και μνημοσύνου για τους πεσόντας υπέρ Πίστεως και Πατρίδος, για τους Ιερείς και Δασκάλους και για τους Ιδρυτές, Ευεργέτες και Δωρητές.

18. Εκδήλωση για τα 10, 20, 50 ή 100 χρόνια απ' την ίδρυση Συλλόγου.

19. Σύσταση Επιτροπής Αλληλεγγύης για την παροχή ηθικής και υλικής βοήθειας στους πάσχοντας (αρρώστους, φτωχούς, χήρες, ορφανά, ανάπηρους) και επίσκεψη σε φιλανθρωπικά ιδρύματα: ξηροκομείο, Νοσοκομεία κ.ά. καθώς και σε ακριτικά φυλάκια με δώρα και για γυχαγωγία.

20. Στενή και αρμονική συνεργασία με τους τοπικούς φορείς (Εκκλησία, Σχολείο, Κοινότητα κ.ά. Συλλόγους).

21. Αδελφοποίηση με Συλλόγους εσωτερικού και εξωτερικού.

22. Να υπάρχει αναρτημένος σε εμφανές μέρος, ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας, για την ευρυθμότερη

λειτουργία σε όλα τα παραπάνω: Στέγη κλπ. Επίσης ο κανονισμός σε περίπτωση θεομηνιών (σεισμών, πλημμυρών) και άλλων απροβλέπτων γεγονότων (πυρκαγιών), όπου θα αναγράφονται τα προληπτικά μέτρα. Σε μια γωνιά και ο πυροσβεστήρας: Απαραίτητος και ο πίνακας των Ιδρυτών, Ευεργετών και Δωρητών του Συλλόγου. Καθώς και οι φωτογραφίες τους για παράδειγμα προμνήμη: Οι δωρητές όμως των διαφόρων αντικειμένων, θα πρέπει πρώτα να πληροφορούνται σχετικά απ' τους αρμόδιους και μετά να προβαίνουν στην αγορά τους, κι αυτό για να μη προμηθεύονται όμοια είδη, που υπάρχουν τα δε πλεονάζοντα τοποθετούνται στις αποθήκες:

Επίσης να υπάρχει ο πίνακας ανακοινώσεων, όπου θα ανακοινώνονται οι διάφορες αποφάσεις του Δ.Σ.

23. Πραγματοποίηση διδακτικών και γυχαγωγικών εκδρομών: Επίσκεψη μουσειακών, τουριστικών και αρχαιολογικών χώρων, τραγούδια, μουσικά όργανα, χοροί, χιουμοριστικά ανέκδοτα.

Απαραίτητο και ένα πρόχειρο φαρμακείο, μαζί τους. Εκτός όλων των παραπάνω επιτευγμάτων, απαραίτητες και οι πολιτιστικές γυχαγωγικές δραστηριότητες: Χοροί με παραδοσιακές τοπικές στολές και παραδοσιακά τοπικά όργανα και τραγούδια, πρωτοχρονιάτικα και αποκριάτικα καρναβάλια, κοπή βασιλόπιπτας, λαχειοφόρος αγορά, θεατρικές παραστάσεις, αθλητικοί αγώνες, ενεργός συμμετοχή στις θρησκευτικές και Εθνικοθρησκευτικές επετείους και στις λαογραφικές τοπικές εκδηλώσεις (γάμους, πανηγύρια, γλέντια, ακόμα και σε κηδείες). «Βίος ανεόρταστος, μακρά οδός απανδόχευτος», λέγανε οι Αρχαίοι μας.

Με τις εκδηλώσεις αυτές, οι παλιοί θα θυμούνται και οι νέοι θα μαθαί-

νουν, αλλά και θα διαιωνίζεται η πολιτιστική και παραδοσιακή κληρονομιά μας. Άλλωστε αυτός είναι ο βασικός σκοπός τους.

Τέλος, οι κάθε λογής Σύλλογοι και Συνεταιρισμοί, πρέπει να αποτελέσουν κυνέλη δουλειάς, φιλέργων και φιλόνομων ανθρώπων. Κάθε δουλειά με παλμό και να πρυτανεύουν:

Η ενότητα, η αγάπη και η αρμονική συνεργασία και με συμβουλές από πεπειραμένα μέλη.

Δεδομένου ότι σ' όλες τις προσπάθειες η συνεργασία με αγάπη, με ειλικρίνεια και ταπείνωση δίνει πολλούς καρπούς και μεγάλα κέρδη. Άρα ομαδοποίηση. «Εν τη ενώσει η ισχύς» και ζητάς κάτι με μια φωνή, αλλά οι αποφάσεις να λάβουν σάρκα και οστά, τα όνειρα να γίνουν πραγματικότητα, να μη μένουν στα χαρτιά, αλλά να υλοποιούνται, να γίνουν έργα, εξωραϊστικά και προοδευτικά. Όχι ευχολόγια και υποθέσεις. Όχι αδράνεια και μοιρολατρεία. Όχι έτσι δελισμός και οχαδερφισμός, όχι αυταρχισμοί και εγωισμοί και καλλιέργεια δορύβων και έντυπώσεων. «Τα ράσα δεν κάνουν τον παπά, ο παπας αγιάζει τα ράσα».

Όχι θριαμβολογίες και τυμπανοκρουσίες λόγια παχιά), αλλά εργώδεις προσπάθειες, δράση αγαθοεργός και σεμνή, για αναβάθμιση της πολιτιστικής ζωής του τόπου. Σήμερα καλπάζει ξέφρενα η τεχνολογία. «Οι καιροί ου μενετοί».

Κάθε άνθρωπος δικαιούται να χαρεί τη ζωή του. Δεν έχει μόνον καθήκοντα (υποχρεώσεις), αλλά και δικαιώματα. Η ζωή μια φορά περνάει, όπως ένα Μάη έχει η άνοιξη.

Προσοχή και στη σωστή οικονομική διαχείριση. Θα πρέπει να είναι μελετημένα, νοικοκυρεμένα, γιατί μόνον έτσι κάθε έργο θα στοιχίσει λιγότερο. Ακόμα και στα λειτουργικά έξοδα μεγάλη προσοχή!

Συνοπτικά τα μέσα δημιουργίας εσόδων: Πωλήσεις εκδιδόμενων εφημερίδων, περιοδικών, βιβλίων, πρωτοχρονιάτικων ημερολογίων, βιντεοκασετών, λαχείων, εισιτηρίων χορών, γιορτών, θεατρικών παραστάσεων, αθλητικών αγώνων. Προαιρετικοί έρανοι, αφιερώματα, δωρεές και ενισχύσεις.

Ευτυχώς υπάρχουν σήμερα άνθρωποι, που κάνουν έργα ευποιΐας για το καλό του συνόλου, των συνανθρώπων τους, παρόλο που ζούμε σε μια εποχή του άκρατου υλισμού, που όλοι σκέπτονται το: «Τι θα πάρουν και όχι το τι θα δώσουν».

Για μεγάλα κυρίως έργα κοινής ωφέλειας, θα πρέπει να πρωτοστατούν οι Σύλλογοι και μετά οι κάτοικοι. Ακολουθεί η Κρατική Αρωγή, γενναία, γιατί εκτιμάει την ιδιωτική πρωτοβουλία. Τα δε έργα να είναι όχι μόνον στερεά, αλλά και καλαισθητικά, όπως και κάθε άνθρωπος φροντίζει και για το αισθητικό μέρος του. Εδώ επωφελούμενος της ευκαιρίας αυτής δεν θεωρώ άσκοπο και περιττό να μνημονεύσω το αξιοσημείωτο ακόλουθο γεγονός:

Το 1989 ο Σύλλογος Αγιοργιτών (Τσουρχλίου) του νομού Γρεβενών, για την πλούσια και καρποφόρο δράση του, βραβεύτηκε από την Ε.Ο.Κ. με το ποσό του 1.000.000 δραχμών, δεδομένου ότι η Ε.Ο.Κ. βραβεύει δημιουργούς και όχι φιλόσοφους..

Ο δε πρόεδρος αυτής της ομώνυμης κοινότητας εκλήθη τότε στις Βρυξέλλες για να ενημερωθεί, το πως λειτουργεί η Ε.Ο.Κ.

Η αξιοζήλευτη αυτή δράση, ας αποτελέσει φωτεινό παράδειγμα προς μίμηση.

Κλείνω το θέμα μου, με το πανάρχαιο και μεγάλο αξίωμα: «Σταγόνες ύδατος, πέτρας κυλαίνουσιν».

Σαλονίκη, Απρίλης '92, Χ. Έξαρχου

Η Δοξασμένη Κοιλάδα (Η λεκάνη του Αώου)

του Ηλία Ε. Παπαζήση

Μέρος (31ον)

(συνέχεια από το προηγούμενου)

Αλλά και σε διάφορες επαναστατικές εκδηλώσεις, πήραν μέρος οι κάτοικοι της λεκάνης του Αώου. Από το Παλαιοσέλλι, οι Γεώργιος Καπρίνης, Ιωάννης Καπαΐος, Στέργιος Τσινόγκος ή Καρράς, οι αδελφοί Καλογήρου Μιχαήλ, Στέργιος, Νικόλαος, Γεώργιος Τσάμης και άλλοι πήραν μέρος στην εκδηλωθείσα επανάσταση του 1877 - 1878 με αρχηγούς τον Κούσιο και Λεωνίδα. Από αυτούς με την υπόσχεση της αμνηστίας συνελήφθησαν και εφυλακίσθηκαν, οι μεν αδελφοί Καλογήρου εις τις φυλακές της Σινώπης του Πόντου, ο δε Στέργιος Τσινόγκος ή Καρράς και άλλοι στις φυλακές των Ιωαννίνων. Αφέθηκαν ελεύθεροι ύστερα από πολλά χρόνια.

Από τους Πάδες πήραν μέρος στις διάφορες εθνικές απελευθερωτικές εκδηλώσεις, ο καπετάν Τουρτούφης, ο Τέγος Καραϊσκος, ο Πανολέπτης, ο Μαλής, ο Μεσής και Καρακώστας. Σκοτώθηκαν, Τουρτούφης, Πανολέπτης και Μαλής.

Το έτος 1881, επαναστάτες στο Δίστρατο, εφόνευσαν σε συμπλοκή τον Δερβέναγα της περιφέρειας Κονίτσης χιλίαρχον (μπίμπασι) Ταουλά Βέν από τον Βεράτι.

Ο οπλαρχηγός Γκαρέλιος που κατήγετο από το Δίστρατο, στην τοποθεσία Κορομηλιά της περιφέρειας Αρμάτων, όπου και λάκκος, σε συμπλοκή με τούρκικο απόσπασμα, έπιασε αιχμαλώτους 150 τουρκαλθανούς στρατιώτες. Τους έσφαξε, εκτός από δύο που τους έστειλε στην Κόνιτσα να πουν το πάθημά τους. Και σήμερα ακόμη, ο λάκκος αυτός που ο καπετάν Γκαρέλιος έσφαξε τους τουρκαλθανούς στρατιώτες λέγεται «ο λάκκος των Αρβανιτάδων». Το έτος 1911 πάλι στην περιοχή Αρμάτων και συγκεκριμένα στη θέση «Βάλε σεάκα» επαναστάτες εφόνευσαν τούρκον υπάλληλο «Σαντίκι» στο όνομα, που πήγαινε για υπηρεσία στο Δίστρατο.

Η παράδοση συνεκράτησε και άλλα γεγονότα, που θα ήτο μεγάλη παράλειψη να μην τα μνημονεύσομε. Γιατί μαρτυρούν την εθνική φλόγα που έκαιγε στις καρδιές των κατοίκων της λεκάνης του Αώου, τον πόθο που τους διακατείχε για τη λευτεριά, το δάρρος και την αποφασιστικότητα αυτών.

Στα χρόνια της τούρκικης σκλαβιάς, υπηρετούσε δάσκαλος στο χωριό Άρματα ο Δημήτριος Αναγνώστου Παπαθανάσης ή Ντόμπρης από το Παλαιοσέλλι. Γράμματα πολλά δεν ήξερε. Γραμματοδιδάσκαλος ήτο. Δεν είχε μεγάλα τυπικά διδασκαλικά προσόντα. Υπερτερούσε όμως σε άλλα προσόντα. Πίστευε στο Θεό, στη Χριστιανική Θρησκεία. Πίστευε στα ιδανικά του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού. Αγαπούσε την πατρίδα την Ελλάδα. Δεν ξεχνούσε ότι ήτο Έλληνας. Στενοχωριόταν που έβλεπε την περισσότερη Ελλάδα σκλαβωμένη. Προσπαθούσε με κάθε τρόπο να ενσταλάξει στις απαλές καρδιές των παιδιών την πίστη, την αγάπη, την αφοσίωση σε αυτή. Δεν έπαυε με την απλή διδασκαλία του, με τα διάφορα εθνικά και πολεμικά τραγούδια να ενθουσιζει τις παιδικές ψυχές, να διεγείρει τον διακαή πόθο για τη λευτεριά της πατρίδας.

Σε ένα, από την πολυκαιρία ζαρωμένο χαρτί, είχε αντιγράψει τον Εθνικό Ύμνο. Στον κόρφο του το έφύλαγε. Τον δίδασκε στα παιδιά, τον μάθαινε μόνο προφορικά. Για λόγους προληπτικούς, προσπαθούσε γραπτό σημάδι σχετικά με αυτόν να μην υπάρχει πουθενά. Δυστυχώς κάποια μέρα οι τούρκοι το πληροφορήθηκαν. Μπλόκο του στήσανε, εξηγήσεις του ζήτησαν, έρευνα στο σχολείο και στην κατοικία του του έκαναν. Δεν βρήκαν όμως τίποτε. Κανένα ίχνος ενοχής ανεκάλυξαν οι τούρκοι. Γιατί, με το δάρρος του, ο απλός εκείνος δάσκαλος πρόλαβε το κακό. Μόλις αντιλήφθηκε τους τούρκους ύποπτα να κινούνται γύρω από το σχολείο του πή-

γε στο αποχωρητήριο. Εκεί μασώντας το ζαρωμένο χαρτί που είχε αντιγράψει τον Εθνικό Ύμνο, το κατεβρόχδισε ολόκληρο. Το θάρρος του, η γυχραιμία του και η αποφασιστικότητα τον έσωσαν.

Ένας απ' τους ιερείς του χωριού Αρμάτων στα σκοτεινά χρόνια της τουρκοκρατίας ήτο και ο Παπαναστάσης. Κατήγετο απ' το ίδιο χωριό και πολλές υπηρεσίες προσέφερε σ' αυτό. Ενίοτε έκαμνε και το δάσκαλο. Στο μικρό Ναό της Αγίας Παρασκευής (μετόχι), μάζευε τα παιδιά, τα μάθαινε λίγη ανάγνωση διαβάζοντας το γαλτήρι και ολίγη γραφή. Λίγα γράμματα ήξερε, εστάλαζε όμως στις γυχές των παιδιών, την πίστη προς το Θεό, την αγάπη προς την σκλαβωμένη πατρίδα, δυνάμωνε την ελπίδα για τη γρήγορη λευτεριά της. Ήταν τύπος επαναστατικός ο Παπαναστάσης. Γι' αυτό δεν άργησε να πέσει στη δυσμένεια των τούρκων. Εδεδωρείτο απ' αυτούς ύποπτος σε κάθε επαναστατική εκδήλωση στην περιοχή. Σε μια τέτοια λοιπόν εκδήλωση, ο Παπαναστάσης θεωρήθηκε ένοχος, συνελήφθηκε και δυό τουρκαλβανοφύλακες τον πήγαιναν για την Κόνιτσα. Ευτυχώς, όχι δεμένο, ως φαίνεται σεβάστηκαν το σχήμα του. Όταν όμως έφθασαν στη κρημνώδη τοποθεσία «Σκάλα» οι τουρκαλβανοί συνοδοί του αναμεταξύ των είπαν στην Αλβανική γλώσσα, «προτιμότερο να τον σκοτώσουμε στο δρόμο, γιατί στην Κόνιτσα θα γλιτώσει». Ο Παπαναστάσης ήξερε την Αλβανική. Στο άκουσμα, το αίμα του ανέβηκε στο κεφάλι του. Δεν συγκρατήθηκε, αδίστακτα ρίχτηκε στην απόκρημνη πλαγιά της «Σκάλας» φωνάζοντας «βρέ, «αγάδες, εκεί που να με σκοτώσετε σείς, σκοτώνομαι μόνος μου». Κατρακυλώντας στο κρημνό, απομακρύνθηκε απ' τους συνοδούς. Εκείνοι δε, επειδή θεωρούσαν βέβαιο το θάνατό του δεν έρριξαν τουφεκιά. Ο Παπανα-

στάσης όμως δεν σκοτώθηκε. Σώος και αβλαβής βρέθηκε χαμηλά στο ποτάμι, κ' απ' εκεί στο Παλαιοχώρι Λαϊστής.

Τον έσωσε το ράσο του που φουσκωμένο απ' τον αέρα, έγινε Αλεξίπτωτο. Η σωτηρία του ήταν ζωντανό θαύμα. Από τότε ο Παπαναστάσης έγινε δρούλος.

(συνεχίζεται)

ΟΜΟΡΦΙΕΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ Γέφυρα Βοϊδομάτη

Στο προηγούμενο σημείωμά μας αναφερθήκαμε στο Μπουραζάνι. Σήμερα ας γράψουμε δυο λόγια για τη γέφυρα Βοϊδομάτη.

Είναι το μαγευτικό τοπίο που συγκεντρώνει τον περισσότερο κόσμο όλες τις εποχές και ειδικά την Πρωτομαγιά. Τον θαυμασμό των επισκεπτών συγκεντρώνει κυρίως, το πέτρινο γεφύρι κάτω από το Καστράκι, την παλιά πόλη «Ρευνίκο». Χτίστηκε με πρωτοβουλία και δαπάνη, της Μαλκίζ Χανούμ του Μαλίκ πασά το 1844.

Για πολλά χρόνια εξυπηρετούσε τους διερχόμενους από Κόνιτσα προς Ζαγόρι - Γιάννινα και τ' αντίθετο. Θεόρατα πλατάνια καθρεφτίζουν τον ίσκιο τους στα γάργαρα και παγωμένα νερά του Βοϊδομάτη ενώ οι ερασιτέχνες γαράδες της πέστροφας βρίσκουν ευχάριστη απασχόληση στις γραφικές όχθες. Συμπλήρωμα στη φυσική ομορφιά του τοπίου αποτελούν, το ξενοδοχείο «Φαράγγι» από τη μια πλευρά και η ταβέρνα «Βοϊδομάτης» από την απέναντι, όπου οι επισκέπτες μπορούν να βρουν στέκι για ανάπαυση και φαγητό. Είναι ένα τοπίο ζηλευτό και προσιτό σε όλους: φυσιολάτρες, τουρίστες, για σύντομη ή πολυήμερη παραμονή μικρών και μεγάλων. Απόσταση από την Κόνιτσα 15 χιλιόμετρα και ακριβώς δίπλα στην Εθν. οδό.

Σ.Τ.

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Κατατρεγμένοι και αποδεκατισμένοι από τους Τούρκους που συνεχίζουν ακόμη να έχουν τα ίδια άγρια και πρωτόγονα ένστικτα των Μογγολικών οрдών, οι Έλληνες αδερφοί μας της Μικράς Ασίας αναγκάστηκαν ύστερα από τη Μικρασιατική καταστροφή, να εγκαταλείψουν τες προγονικές και πανάρχαιες εστίες τους και να καταφύγουν στη μητέρα Ελλάδα. Αρκετές προσφυγικές οικογένειες έγκαταστάθηκαν και στην Κόνιτσα που την έκαναν δεύτερη πατρίδα τους και σιγά - σιγά άρχισαν να έρχονται σε επιγάμιες με τους ντόπιους και να αφομοιώνονται. Οι παλιοί γέροντες όμως διατηρούν πολλά από τα έθιμά τους και η μνήμη τους πλανιέται γύρω από τες χαμένες τους πατρίδες, τη Μιστή και τα Φάρασα της Καπαδοκίας. Θα αφηγηθούμε λοιπόν μερικά ανέκδοτά τους, που προέρχονται από την μακρινή πατρίδα τους, καθώς και από τη νέα.

Μου αφηγούνταν: ο Γιάννης ο Τσινής, ο Αρσένης Καραμουράτης, ο Αβραάμ και άλλοι τα ακόλουθα.

«Οι πλούσιοι τούρκοι στον τόπο μας, είχαν πολλά χωράφια και κοπάδια πρόβατα. Το γάλα το έφτιαναν συνήθως τυρί και το πουλούσαν. Τα μαλλιά όμως δεν ήξεραν να τα επεξεργαστούν μόνοι τους· τη δουλειά αυτή την έκαναν συνήθως οι Ρωμιοί. Αυτοί τα καθάριζαν, τα επεξεργάζονταν και έφτιαναν: βελέντζες, κιλίμια, παπλώματα, μαξιλάρια και διάφορα στρωσίδια, καθώς και τους περίφημους κετσέδες για κάπες και λοιπά που ήταν αδιάβροχοι. Αυτοί δεν γινόνταν στον αργαλειό· αλλά έπαιρναν λαναρισμένο καθαρό μαλλί, το κατάβρεχαν με χλιαρή σαπουνάδα και το χτυπούσαν με τον κόπανο συνέχεια. Το άπλωναν σε αλληπάλληλα στρώματα, ανάλογα με το πάχος του κετσέ που ήθελαν να φτιάσουν.

Ήταν ειδικοί βέβαια οι τεχνίτες αυτοί και τριγύριζαν από χωριό σε χωριό δουλεύοντας.

Έτυχε κάποτε ένας απ' αυτούς να γυρίζει για το χωριό του, αντάμα με τον μικρό του γιό που τον είχε βοηθή και του μάθαινε την τέχνη. Είχαν και το γαϊδουράκι τους, φορτωμένο με τα εργαλεία και τα πράγματά τους. Τους είχε τελειώσει όμως το γωμί και ήταν νηστικοί και είχαν αρκετό δρόμο ακόμα ώσπου να φτάσουν στο χωριό τους. Φούρνος - στα χωριά που περνούσαν - για να πουλάει γωμί δεν υπήρχε· ούτε και με χρήματα πουλούσαν οι χωρικοί. Να ζητιανέψει πάλι ο πατέρας ντρεπόταν. Επινόησε λοιπόν το ακόλουθο κόλπο για να οικονομήσει λίγο γωμί.

Καθώς περνούσαν από ένα χωριό αγναντεύει μια τουρκάλα που έστεκε έξω από την πόρτα του σπιτιού της και αμέσως άρχισε να βρίζει και να χτυπάει δυνατά με το ραβδί του το φτωχό γαϊδουράκι του.

Ήξερε πως οι Τούρκοι συμπατριώτες του αγαπούσαν τα ζώα και το κόλπο του έπιασε. Η χανούμισσα λυπήθηκε το φτωχό ζωντόβολο και επενέβηκε.

— Χ' εμσιερή, Χ'εμσιερή, γκιουνά! βούρμα εσιεγή. «Πατριώτη, πατριώτη (του είπε) κρίμα! μη χτυπάς το γαϊδούρι».

— Μα δεν ξέρεις τι ζημιά μας έκανε της αποκρίθηκε ο πονηρός ρωμιός.

— Τι σας έκανε;

— Να! έχωσε το κεφάλι του μέσα στο σακούλι που είχα κρεμασμένο στο σαμάρι του, κι έφαγε όλο το γωμί και μας άφησε νηστικούς.

— Βούρμα εσιεγή, μπεν βερετζιέκσιν εκμέκ.

«Μη χτυπάς το γαϊδαρο, εγώ θα σου δώσω γωμί.

Απλά, μπεν μπιλιόρουμ, σεν εκμέκ βερετζιέκσιν, πεπνήρ βερετζιέκσιν, α-μά μπου εσιεγι μπου χούϊ φενά νάσπλ καλατζιάκ.

«Θεία είπε ο Ρωμιός, εγώ ξέρω ότι γωμί θα μας δώσεις και ΤΥΡΙ θα μας δώσεις· αλλά αυτή την κακή συνήθεια πώς θα την κόψει τούτο το γαϊδούρι;

Η ζωόφιλη χανούμισσα του έφερε αρκετό γωμί και τυρί και τον συμβούλεψε, να κρεμάει πάντοτε το σακούλι του στο πισωσάμαρο στο σκαρφέλι, για να μη το φτάνει ο γαϊδαρος. Κι έτσι θα κόψει —θέλει δε θέλει— την κακή συνήθεια που απόχτησε....

Ο ΨΕΥΤΟ - ΧΟΤΖΙΑΣ ΚΙ Ο ΓΙΟΥΡΟΥΚΗΣ

Ένας Ρωμιός ανατολίτης από τα μέρη της Καππαδοκίας που ήξερε να διαβάζει και να γράφει καλά τα Τουρκικά, είχε μείνει χωρίς δουλειά και σοφίστηκε το ακόλουθο τέχνασμα για να τα κοιμήσει.

Υπάρχει στην Τουρκία μια φυλή ορεσιβίων νομάδων κτηνοτρόφων οι Γιουρούκδες, που δεν είχαν - και δεν έχουν και σήμερα ακόμη οι περισσότεροι - μόνιμη κατοικία· όπως δεν είχαν στην προπολεμική εποχή και οι δικοί μας Αρβανιτόβλαχοι και Σαρακατσαναίοι. Οι Γιουρούκοι έχουν δική τους διάλεκτο αλλά παράλληλα γνωρίζουν και τα τούρκικα και τα μιλάνε. Στο δε δρήσκευμα είναι μουσουλμάνοι.

Πήρε λοιπόν ο έξυπνος και δαρραλέος αυτός Ρωμιός δυο - τρία μούλαρια και δυο βοηθούς και πήρε σβάρνα τα βουνά και τες στάνες των με το κοράνι παραμάσχαλα και παριστάνοντας το χότζα. Διάβαζε και ευλογούσε τα κοπάδια και έβαζε τους αγράμματους και αγροίκους Γιουρούκδες να κάνουν την προσευχή το «ναμάζι» τους. Για αμοιβή δε έπαιρνε: τυρί, μαλ-

λιά, βούτυρο και κανένα αρνάκι ακόμη. Τάστελνε στο χωριό του με τον ένα από τους δυο βοηθούς του και συνέχιζε την περιοδεία του.

Σε κάποια στάνη ένας Γιουρούκς ήταν άρρωστος βαρειά και φώναζαν τον γευτο-Χότζια να τον δαβάσει για να τον γειάνει. Μόλις τον είδε ο Ρωμιός και παρατήρησε τα συμπτώματα της αρρώστειας του κατάλαβε αμέσως ότι επρόκειτο για γαστρορραγία και περιτονίτιδα και πως ήταν πλέον καταδικασμένος· δεν υπήρχε ελπίδα ζωής.

— Τι έφαγες, και τόπαδες αυτό; ρώτησε.

— Χότζια, εφέντη, απάντησε βογγώντας από τους πόνους ο άτυχος Γιουρούκς, έφαγα άγρια δαμάσκηνα του βουνού και άγουρα σταφύλια.

— Δεν έπρεπε να φας τέτοια, εφαγες και πολλά φαίνεται.

— Έφαγα, έφαγα...

— Διαβασέ τον, διαβασέ τον γρήγορα Χότζια εφέντη, του είπαν οι άλλοι, έχει τρεις μέρες που τυραννιέται.

— Θα τον διαβάσω.

Και ανοίγοντας το κοράνι, του διάβασε μερικές ευχές και αμέσως ξεκίνησε να φύγει προφασιζόμενος πως τον περίμεναν κι αλλού.

— Θα γίνει καλά Χότζια εφέντη; τον ρώτησαν με αγωνία οι συγγενείς του άρρωστου.

— Ο Αλλάχ μόνο ξέρει απάντησε. Αν ήμουν εδώ από την πρώτη μέρα που άρχισε να τον ενοχλεί το στομάχι του, θα τον έκανα να κάνει έμετο.

Θα άδειαζε το παραγεμισμένο του στομάχι και θα γινόταν καλά στα σίγουρα. Τώρα ο Θεός που τον παρακαλέσαμε, αςβάλει το χέρι του... Έλαβε την αμοιβή του και πήραν δρόμο μαζί με τους συντρόφους του.

Δεν πρόλαβαν όμως να πάνε και πολύ μακριά, όταν ακούστηκαν φωνές ξοπίσω τους.

«Χότζια εφέντη, γύρνα, γύρνα πίσω.
«(Χαστά ν-ντού) ο άρρωστος πέθανε,
γύρνα να τον δάγεις».

Ήθελε δεν ήθελε ξαναγύρισε.
Τους βοήθησε να τον ετοιμάσουν και
κατόπι έγινε η ταφή.

Οι μουσουλμάνοι πιστεύουν, ότι
μόλις τελειώσει ο ενταφιασμός, τότε
φεύγει οριστικά η ψυχή του νεκρού από
το σώμα. Προτού όμως να φύγει, την
ρωτάει ο Χότζιας πού προορίζεται να
πάει κι εκείνη δίνει «τζιεβάπι», απάντη-
ση δηλαδή. Την απάντηση αυτή την α-
κούει μόνο ο Χότζιας που κάθεται μό-
νος κοντά στον τάφο, ενώ οι άλλοι βγά-
ζουν τα παπούτσια τους και απομακρύ-
νονται ξυπόλητοι και πισωπατώντας.

Σταματούν σε αρκετή απόσταση
και περιμένουν να τους φέρει ο Χότ-
ζιας το «τζιεβάπι», την απάντηση του
πεθαμένου, η οποία είναι κατά κανόνα,
ότι πηγαίνει στο «τζιενέτ» στον παρά-
δεισο.

Το ίδιο συνέβηκε και με τον δύ-
στυχο Γιουρούκη που τον είχε φάει η
λαιμαργία του.

Βεβαίωσε ο Ρωμιός γευτο-
Χότζιας τους συγγενείς του ότι ο άν-
θρωπός τους βρισκόταν στον Παράδει-
σο πλέον, πήρε και νέα αμοιβή, τους
συλλυπήθηκε όλους - και ιδιαίτερα την
όμορφη χήρα - και πήρε δρόμο και πάλι
μαζί με τους βοηθούς του.

Όταν απομακρύνθηκαν από τα
γιουρούκικα κονάκια, τον ρώτησαν οι
ακόλουθοί του, τι είπε του πεθαμένου
όταν έμεινε μόνος του κοντά στο τάφο
και αν έλαβε απόκριση «τζιεβάπι».

«Τζιεβάπι και κολοκύδια τούμπανα,
τους αποκρίθηκε γελώντας εκείνος.
Αυτά είναι κόλπα των Χοτζιάδων για να
κονομοούν γροσάκια, μιλούν οι πεθαμέ-
νοι; Όσο για το τι του είπα. Αντί να του
διαβάσω τη συνηθισμένη ευχή του εί-

πα: Νταγντάν ερίκ γετί, έφαγες τ' άγρια
δαμάσκηνα του βουνού, βε μπαγντάν
ουζούμ ουγουρού, και τ' άγουρα σταφύ-
λια του αμπελιού, Μπου γκιούνζεμαν ή
ολουνμάκ πλοντούν, σήμερα ήβρες
καιρό για να πεθάνεις; Αβραντηνή σι-
κτήμ, γιουρούκ κερατά, Γ... τη γυναίκα
σου κερ... γιουρούκη». Έσκασαν όλοι
στα γέλια.

Αναστάσιος Ευθυμίου

Οικονομικές ενισχύσεις

1. Ο Υπουργός Εσωτερικών κ. Νι-
κόλαος Κλείτος με απόφαση του, διέ-
θεσε στην Κοινότητα Γανναδιού το πο-
σό των δρχ. 1.300.000 για διάφορα έρ-
γα.

2. Η Υπουργός Πολιτισμού με την
αριθμό 20585/11.5.1992 απόφαση
της, διέθεσε στο Σύλλογο Γανναδιωτών
«ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΤΑΞΙΑΡΧΑΙ» ως επιδότηση,
το ποσό των δρχ. 300.000.

3. Η Υφυπουργός Αθλητισμού κ.
Βασίλειος Παπαγεωργόπουλος με α-
πόφασή του διέθεσε στην Κοινότητα
Γανναδιού ποσό δρχ. 500.000 για το
γήπεδο μπάσκετ το οποίο άρχισε να
κατασκευάζει ο Σύλλογος Γανναδιω-
τών.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο και ο
Σύλλογος Γανναδιωτών «ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΤΑ-
ΞΙΑΡΧΑΙ» ευχαριστεί όλους όσους
βοήθησαν για τις παραπάνω οικονομι-
κές ενισχύσεις.

Ο Σύλλογος «Αδελφότητα Μονα-
στηριωτών» σας πληροφορεί ότι πραγ-
ματοποιήθηκαν και φέρος με μεγάλη
επιτυχία οι καθιερωμένες διήμερες εκ-
δηλώσεις του στις 5-6 Ιουλίου 1992,
στο Μοναστήρι. Το εξαίρετο παραδο-
σιακό συγκρότημα του Μιχ. Πανουσα-
κου σκόρπισε το κέφι σ' όλους τους
συγχωριανούς και τους καλεσμένους
μας μέχρι το πρωί. Ευχαριστούμε ό-
λους όσους παραβρέθηκαν και μας τί-
μησαν με την παρουσία τους και ανανε-
ώνουμε το ραντεβού μας για του χρό-
νου με την υπόσχεση ότι θα είμαστε α-
κόμα καλύτεροι.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΚΩΔΙΚΑΣ
ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΗΣ
ΣΥΝΤΕΧΝΙΑΣ ΤΩΝ ΚΤΙΣΤΩΝ
ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΟΥ ΔΡΟΣΟΠΗΓΗ (Κάντσικο)
ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΚΟΥΔΑΡΙΤΙΚΑ

Συνέχεια από το προηγούμενο

Του Θωμά Ζιώγα

τσιρόνια τα, καρφιά - ετυμ. Ελλ. «τσιρός», «τσιρόνια» = είδος πολύ μικρών γαριών - σχόλιο: επειδή τα καρφιά είναι πολλά και μικρά σαν τσιρόνια - σχετ. «πηρούνια» (β.λ.).

φα(γ)ιρόμπ(ι) το, δαρμός, το να τρωσ ξύλο - ετυμ. Ελλ. «τρώγω» » έφαγα » φαγί, και το Λατ. ROBUR (= δενδρίσιο, ξύλο δρυός), εξ αυτών φα(γ)ιρόμπι (= δαρμός με δρένιο ξύλο) - σχόλιο: κατά τη φράση: «και αρπάξω ένα δενδρίσιο θα δεις εσύ».

φάσκιωμα το, το σκότωμα - ετυμ. «φασκιώνω» (β.λ.).

φασκιωμένος-ξ-ο, σκοτωμένος - ετυμ. «φασκιώνω» (β.λ.).

φασκιώνω, σκοτώνω - ετυμ. Λατ. FASCIA (= επίδεσμος, ταινία περιτύλιξης) » νέο Ελλ. «φασκιά» (= σπάργανο) » φασκιώνω (= σπαργανώνω) - σχόλιο: εξομοίωση του σαβανώματος σκοτωμένου με το φάσκιωμα των μωρών - σχετ. «γκαβιάζω» (β.λ.).

φασμάκ(ι) το, και φασμάκος - η συνουσία - ετυμ. Ελλ. «μάκος» (= μήκος, μάκρος) - λεξικοποίηση της φράσης να «φας μάκος» » φασμάκος » φασμάκι = το να φας το μακρύ.

φασμακώνω, βινώ, οχεύω, βατεύω - ετυμ. «φασμάκι» (β.λ.). λυχνία, λάμπα - ετυμ. Ελλ. «φέγγω» (= λάμπω) - Στη Βούρμπιανη λέγεται φανούσιω.

φοράδια τα, τα ξύλα (σανίδες, καδρόνια, ξυλοδοκοί, κλπ), εμετός - ετυμ. Ελλ. «φέρω» » φοράδην (= κουβαλητά) » φοράδια - σχόλιο: επειδή τα ξύλα φέρουν τα βάρη, και επειδή ο εμετός είναι βάρος - Στη φράση «αμόλησε τα φοράδια» σημαίνει έκανε εμετό.

φοραμίζω, φτιάχνω, κατασκευάζω

ετυμ. «φοράδια» (β.λ.) - σχόλιο: με την έννοια του ξυλουργού που φτιάχνει πράγματα με ξύλα.

φορώ, έχω, είμαι - ετυμ. Ελλ. «φέρω» » φορώ.

φουσκοκοίλ(η)δες οι, ξερά φασόλια, φασολάδα - ετυμ. Ελλ. λέξη - σχόλιο: η φασολάδα προκαλεί τυμπανισμό.

χάκ(ι) το, μερίδιο - ετυμ. Τουρκ. HAK = μερίδιο, αμοιβή, δικαίωμα.

χαντούμ(ι) το, φύλλο καπνού που κόβεται με το μαχαίρι - ετυμ. Τουρκ. HADIM = υπηρέτης, θεράπων (ευνούχος) - σχόλιο: συσχέτιση της κοπής του καπνού και του ευνουχισμού - σχετ. «τουρκολίβανο» (β.λ.).

χουζούρω η, 1, βροχή, 2 αργία - ετυμ. Τουρκ. HUZUR (= ησυχία, άνεση) » Ελλ. «χουζούρι» (= ξεκούραση, τεμπελιά) - σχόλιο: επειδή όταν έβρεχε ήταν αναγκαστικά για τους μαστόρους ημέρα αργίας.

Η επαρχία μας, τόπος ορεινός και κατάφυτος, έχει μερικά χαρακτηριστικά σημεία, τα οποία την ορίζουν. Τέτοια είναι: οι οροσειρές, οι κύριες βουνοκορφές, οι ακραίες απολήξεις των οροσειρών, τα διάσελα, τα ποτάμια. Όλα αυτά συνδυαζόμενα αναδύουν το ανάγλυφο του εδάφους, από όπου αποκαλύπτεται το πως λειτουργούσε ο ευρύτερος χώρος της επαρχίας.

Παράδειγμα: η θέση όπου ενώνονται ο Σαραντάπορος με τον Αώο, και ο περί αυτήν χώρος, είναι ένα κομβικό σημείο, μέσω του οποίου η επαρχία Κόνιτσας επικοινωνεί προς όλες τις κατευθύνσεις. Γι' αυτό οι τοπωνυμίες, που υπάρχουν εκεί, ερευνώνται παρακάτω διεξοδικότερα.

Τα φυσικά αυτά στοιχεία είχαν και έχουν κάποια προσδιοριστικά ονόματα, με τα οποία τα βάφτισαν οι πρόγονοί μας. Αυτά τα ονόματα τα λέμε εύκολα και αβασάνιστα, όταν κουβεντιάζουμε για την πατρώα γη, χωρίς, τις περισσότερες φορές, να ξέρουμε τι περίπου σημαίνουν. Και δεν συζητώ για τα άπειρα επί μέρους μικροτοπωνύμια, αλλά για τα κύρια στοιχεία, που συνθέτουν τη μορφή και προσδιορίζουν την ταυτότητα της επαρχίας μας.

Νομίζω ότι θα ήταν χρήσιμο να κάνουμε μια προσπάθεια να ερμηνεύσουμε αυτά τα ονόματα, κυρίως για την αυτογνωσία μας, η οποία αποκαλύπτει τη βαθύτερη ρίζα της φυλετικής και πολιτιστικής προέλευσής μας.

Αρένα η: και οι Αρένες: Η επιβλητική βραχώδης νότια κορυφογραμμή του Γράμμου, όπου υπάρχουν δύο κορυφές: η Πάνω Αρένα (2192 m), υπερκείμενη του χωριού Αετομηλίτσα (Ντέντισκο), και η Κάτω Αρένα (2075 m) πάνω από το χωριό Λυκόρραχη.

Αώος ο: Το μεγάλο ποτάμι, που διασχίζει τον κάμπο της Κόνιτσας. Το όνομά του είναι πανάρχαιο, προ ή πρωτοελληνικό. Δεν ξέρουμε την ακριβή σημασία του, ούτε και πότε πρωτοκαθιερώθηκε.

Ίσως, με το όνομα αυτό να λετρεύτηκε από τους πρωτοέλληνες κάποια, μη διασωθείσα, θεότητα αφιερωμένη στον Ήλιο (1), κατά τη συνήθειά τους να θεοποιούν τους ποταμούς (πχ. Αχελώος, Αχέρων, κλπ). Γνωρίζουμε ότι ως «Αώοι» λατρεύονταν από μερικά Δωρικά φύλα (πιθανώς και Ηπειρωτικά) κάποιες Ηλιακές θεότητες. Επίσης «Αώος» ήταν επίκληση του θεού Άδωνη (η λατρεία του συμβόλιζε τον αέναο κύκλο της βλάστησης και των τροπών του ήλιου), προσφώνηση του Ήλιου(1), όνομα ή τίτλος Κυπρίων βασιλιάδων (καταγομένων από την Ηώ), καθώς και αρχαία ονομασία βουνοκορυφής στην Κύπρο, λέξη πιθανώς, φοινικικής προέλευσης, όπως και το Άδωνης, (ADON = κύριος, αφέντης - Εβραϊκά «Αδωνάϊ» = Κύριοί μου (Θεοί)).

Ο Ηρόδοτος συνδέει την ίδρυση του μαντείου της Δωδώνης με τους Αιγυπτίους (ιέρεια, ίσως του Άμμωνος - Ρά (Ήλιου), από τις Θήβες) και τους Φοίνικες (πειρατές). Ο ADONIS είναι ο μέγας θεός της Βίβλου (Αδωνάϊ) και η λατρεία του ήταν πριν διαδομένη σε όλους τους ασσυριακούς λαούς. Από τη Μέση Ανατολή πέρασε στην Κύπρο και από εκεί στην αρχαία Ελλάδα, όπου κατόπιν πολύ διαφοροποιήθηκε.

Πώς διαπλέκονται όλα αυτά μεταξύ τους και ποιό ιστορικό υπόβαθρο κρύβουν δεν είναι ξεκαθαρισμένο!

Στο πρόσφατο παρελθόν ο ποταμός είχε και ένα δεύτερο, ξεχασμένο πλέον, όνομα τον έλεγαν «Βοϊούσα» (2), από όπου προήλθε και το VJOSE-A, όπως τον ονομάζουν σήμερα οι Αλβανοί.

Βίγλα η: Η κορυφή και η πλαγιά με τις πολλές στροφές του αμαξιτού δρόμου, καθώς περνάμε τον Βοϊδομάτη πηγαίνοντας από Κόνιτσα προς τα Γιάννινα. Από εκεί υπάρχει απέραντη θέα της πεδιάδας της Κόνιτσας, και αυτό ακριβώς σημαίνει το όνομα - ετυμ. Λατ. VIGILARE ή VIGLARE (= Παρατήρηση) > Βίγλα (= υψηλό σημείο απ' όπου βλέπει κανείς μακριά, σκοπιά, παρατηρητήριο).

Βίκος ο: Το βαθύ φαράγγι από το οποίο διέρχεται ο Βοϊδομάτης ποταμός, πριν εκβάλει στον Αώο - ετυμ. παλ. Σλ. VIK (= κραυγή, φωνή) και VIKAM (= κραυγάζω) > Αρβ. VIKAS (= κραυγάζω, φωνάζω). Εξ αυτού Βίκος (= τόπος που αντιλαλεί, μέρος που έχει ηχώ) - σχόλιο: οι επισκέπτες του Βίκου θα παρατήρησαν ότι το θεόρατο φαράγγι αντηχεί τη φωνή τους, σαν ένα φυσικό ηχείο. Αυτό το φαινόμενο της ηχούς έδωσε και το όνομα στο φαράγγι.

Βοϊδομάτης ο: Το ποτάμι με τα παγωμένα νερά, που περνάει μέσα από το φαράγγι του Βίκου - ετυμ. παλ. Σλ. VODA (= νερό) και MATI (= μάνα, μήτρα) > MATITSA (= πηγή, κοινώς μάνα νερού). Εξ αυτών Βοϊδομάτης (= ποτάμι με πηγαίο νερό, κοινώς νερομάνα), σχόλιο: είναι γνωστό ότι το ποτάμι... αυτό έχει άφθονο πηγαίο και γάργαρα νερό, γεγονός το οποίο το ονοματοδότησε. Η εύκολη ερμηνεία «βοϊδιού μάτι είναι παντελώς άσχετη και μόνο φωνητικά ταιριάζει.

Βουργουπόταμο το: συχνά και ο **Βουργουπόταμος:** Ο παραπόταμος του Σαρανταπόρου, ο οποίος κατέρχεται από το χωριό Κεράσοβο, γι' αυτό μερικές

φορές λέγεται και Κερασοβίτικο ποτάμι - ετυμ. Λατ. BURGUS (= οχυρό) > νέο Λατ. BURG και BERG.. Εξ αυτών Βουργουπόταμο (= ποτάμι του ΟΧΥΡΟΥ) - σχόλιο: Οι άνθρωποι σωστά ενόμιζαν ότι αυτό το ποτάμι κατέρχεται από το βουνό ΟΧΥΡΟ (Ταμπούρι (β.λ.), Βέργος) και το ονόμασαν έτσι. Μάλλον δεν στέκουν οι νεώτερες ερμηνείες ότι το όνομα σημαίνει Γοργοπόταμο (= γρήγορο ποτάμι) ή Βουρκοπόταμο (= βουρκωμένο ποτάμι ή θολό ποτάμι).

Γράμμος ο: Η μεγάλη οροσειρά κατά μήκος των σημερινών συνόρων Ελλάδος - Αλβανίας, αλλά και κατά μήκος των ορίων Ηπείρου - Μακεδονίας. Η υψηλότερη κορυφή του (2520 m) λέγεται ομοίως Γράμμος. Οι αρχαίοι Έλληνες ονόμαζαν το βουνό Βόϊο². Οι γείτοντες Αλβανοί τον λένουν GRAMOZ—I. Η λέξη Γράμμος έχει, ρίζα ελληνική, από τη λέξη «γραμμή» και δηλώνει ακριβώς το τεράστιο μήκος των κορυφογραμμών του. Οι πάλοι ποτέ παρεπιδημήσαντες σλαβόφωνοι τον αποκαλούσαν με το ξεχασμένο πλέον όνομα «Τσιουκαρέτσκα» (= κορυφή των ποταμών), γιατί απ' εδώ πηγάζουν ο Σαραντάπορος, ο Αλιάκμων, αλλά και ο Δέβολης, ο Ουζούνης, ο Λεσκοβίτικος και αναρίθμητοι μεγάλοι χείμαρροι από την αλβανική μεριά. Στα Σλ. και Αρβ. CUKA (= κορυφή), Σλ. RECITSA και RECKA (= ρυάκι), REKA (= ποταμός).

Γύφτισσα η: (Στ' Γύφτσα): Κορυφή του βουνού, που ορθώνεται μεταξύ Σαρανταπόρου και Βουργουπόταμου με υψόμετρο (1752 m). Λέγεται έτσι, γιατί το έδαφός του έχει μελανή απόχρωση, τουλάχιστον η προς το βουργουπόταμο πλαγιά, είναι δηλαδή μαύρο σαν γύφτισσα, από όπου πήρε και την ονομασία. Τα λεγόμενα ότι εκεί κατοικούσε κάποια γύφτισσα δεν φαίνονται πειστικά, λόγω του μεγάλου υψομέτρου της θέσης.

Ζαγόρι το: Η γειτονική μας ορεινή περιοχή, όπου υπάρχουν τα καλούμενα Ζαγοροχώρια - ετυμ. παλ. Σλ. ΖΑ (= για) και GORA (= όρος, βουνό). Εξ αυτών Ζαγόρι (= βουνότοπος, ορεινό) - σχόλιο: οι καμπίσιοι έλεγαν πάμε «για τα βουνά» (= ΖΑ GORI), από όπου βγήκε το όνομα.

Καμενίκος ο: συχνά και **το Κάμενικ:** Βουνό επί των συνόρων (2041 m), πάνω από το χωριό Αμάραντος (Ισβορος), το οποίο βρίσκεται στη δυτική απόληξη του Γράμμου και έχει απόκρημνες βραχώδεις πλαγιές, από όπου και το όνομά του, γιατί παλ. Σλ. KAMENb και KAMENIKb (= λίθος, πέτρα). Πιο συχνά, οι έλληνόφωνες το λένε «Μαραντοβούνι», επειδή εκεί, πάνω στους βράχους φυτρώνει το γνωστό από το δημοτικό τραγούδι φυτό «αμάραντος» (= αρχ. Ελλ. αείζων, Λατ. sempervino). Απ' αυτό το γεγονός ονομάστηκε και το χωριό Αμάραντος.

Καμήλα η: συχνά και **Γκαμήλα:** Είναι το άλλο όνομα της Τύμφης (2497 m). Έτσι λέγονται κυρίως οι βραχώδεις τυμβοειδείς κορυφές της, που μοιάζουν με τους ύβους καμήλας, από όπου προέκυψε και η ονομασία του βουνού.

Κιάφα η: Ο χαμηλότερος αυχένας (2150 m) στη νότια κορυφογραμμή του Γράμμου, ανάμεσα στις κορυφές Περήφανος (2442 m) και Μαύρη Πέτρα (2393 m), από όπου περνάει κανείς από την Ηπειρωτική κόγχη στη Μακεδονική, ακριβώς πάνω από το χωριό Αετομηλίτσα (Ντέντσικο) - ετυμ. Ελλ. «καυκίον» > Τουρκ. KAFA (= κρανίο, κεφαλή) > Ρουμαν. CEAFa και Βλαχ. KIAFA (= αυχένας, τράχηλος). Εξ αυτών Κιάφα (= αυχένας, διάσελο, δειράς).

Κλέφτης ο: Η δυτική παραφυάδα του Σμόλικα και η κορυφή της μεταξύ Αώου και Σαρανταπόρου - Βουργουπόταμου, με υψηλότερη κορυφή περίπου (1917 m), η οποία λέγονταν παλιά και «Σπαρτσάνα». Η δεύτερη αυτή ονομασία του βουνού σημαίνει «τσακιστό», και εξηγείται απ' το Λατ. SPARGU (= τσακίζω, θραύω, θρυμματίζω) - σχόλιο: η διάβαση του βουνού αυτού, για την επικοινωνία των χωριών της Λάκκας Αώου με τα χωριά της κοιλάδας του Σαρανταπόρου, ήταν επίπονη, γιατί το βουνό είναι πολύ ανηφορικό («τσακιστό» στην τοπική διάλεκτο) και στα απώτερα χρόνια ελέγχονταν από κλέφτες. Από αυτά τα δεδομένα προέκυψαν τα δύο ονόματά του.

Κόνιτσα η: Πιό επιτυχής και παραδεκτή θεωρείται η άποψη ότι η λέξη σημαίνει «αλογότοπος», ερμηνευομένη από το Σλ. KONb (= ίππος).

Μέρτζιανη η: Τοποθεσία, με γέφυρα επί του Σαρανταπόρου, η οποία καταστράφηκε κατά το πόλεμο του 1940, κοντά στη συμβολή Σαρανταπόρου και Αώου, από όπου περνούσε ο αμαξιτός δρόμος προς Αλβανία. Προπολεμικά εκεί υπήρχε τελωνείο - ετυμ. Λατ. MEO (= πορεύομαι, πηγαίνω), Λατ. MERCOR Εξ αυτών Μέρτζιανη (= πέρασμα) -σχόλιο: το έναντι αλβανικό μέρος λέγεται PERAT, που είναι ελληνική λέξη και σημαίνει «πέρασμα», γεγονός που στηρίζει τη δοθείσα εξήγηση.

Μεσογέφυρα η: Τοποθεσία, με παλιά γκρεμισμένη απ' τον πόλεμο του 1940 γέφυρα επί του Αώου, κοντά στην εκβολή του Σαρανταπόρου, πλησιόχωρη στη Μολυβδοσκεπάστη Μονή. Λέγεται έτσι, γιατί βρίσκεται μεταξύ των γεφυριών του Μπουραζανίου και της

Μέρτζιανης. Υπάρχει και η άποψη ότι το όνομα της το οφείλει στο γεγονός, ότι η θέση της εθεωρείτο παλιά ότι βρίσκεται στο μέσον του μήκους του Αώου, από τις πηγές μέχρι την εκβολή του στη θάλασσα.

Μπουραζάνι το: Θέση με γέφυρα επί του Αώου, κοντά στη συμβολή Σαρανταπόρου και Αώου, η οποία πάντοτε φυλάσσονταν στρατιωτικά από τους κατά καιρούς κατακτητές. Σ' αυτό οφείλει και τον όνομά της - ετυμ. Τουρκ. BORAZAN (= σάλπιγκα, σαλπικτής) - σχόλιο: το όνομα προέκυψε από το σάλπιγμα που ακούγονταν καθημερινώς από το μόνιμο στρατιωτικό φυλάκιο, το οποίο υπήρχε εκεί επί τουρκοκρατίας.

Μπουχέτσι το: συχνά και **Πουσιέτσι:** Το γυμνό τρουλλωτό βουνό (1700 m) πάνω από το χωριό Ζέρμα, που είναι η νοτιώτερη απόληξη του Γράμμου και έχει ηφαιστειακή όψη. Το όνομα σημαίνει «καπνισμένο» ή «σταχτιασμένο» γιατί Σλ. PUSHEK (= καπνός), PUSHIM (= καπνίζω), PUHOR (= σποδός, τέφρα, στάχτη, σκόνη), και έχει σχέση με την καμένη όψη του τοπίου.

Σαραντάπορος ο: Ο μεγάλος παραπόταμος του Αώου, ο οποίος πηγάζει από τη μακεδονική κόγχη του Γράμμου και, ρέοντας κυκλοτερώς γύρω απ' αυτόν, διασχίζει την επαρχία της Κόνιτσας. Δεν σώθηκε κανένα άλλο όνομά του και μάλλον δεν είχε. Η σημερινή ονομασία του είναι ελληνική και σημαίνει «ποτάμι που έχει σαράντα τροφοδότες πόρους», και όχι «ποτάμι που έχει σαράντα περάσματα». Αυτό τεκμαίρεται και από το παλιό, ξεχασμένο πλέον, όνομα του Γράμμου (β.λ.), που ήταν «Τσιουκαρέτσκα» (= κορυφή των ποταμών).

Σμόλικας ο: Δεν διασώθηκε κάποιο αρχαιοελληνικό όνομά του. Πιθανώς, μαζί με τον Γράμμο, να κατατάσσονταν στο αρχαίο Βόϊο³. Είναι πανύψηλο βουνό (2637 m), κατάφυτο από κωνοφόρα, και λένε ότι από την κορυφή του φαίνεται⁴ η θάλασσα -ετυμ. Σλ. SMOLA (= ρετσίνι) > Αρβ. (S)MOLIKE-A (= ρητινούχο δένδρο, πεύκο, κυρίως η πίτυς η μακεδονική). Απ' τα παραπάνω προκύπτει ότι Σμόλικας (= πευκώνας), όπως και πράγματι είναι.

Ταμπούρι το: Όνομα βουνού και κορυφής, που είναι η βόρεια παραφυάδα του Σμόλικα. Μαζί με την κορυφή «Γύφτισσα» (β.λ.) αποτελούν τον ορεινό όγκο, που χωρίζει τον Σαραντάπορο από τον Βουργουπόταμο. Το βουνό επισήμως λέγεται ΟΧΥΡΟ, αλλά οι ντόπιοι το λένε «Βέργο» και την κορυφή του Ταμπούρι (1878 m). Όλες αυτές οι ονομασίες πρέπει να είναι ταυτόσημες, γιατί Τουρκ. TABUR (= οχυρό), Λατ. BURGUS (= οχυρό, πύργος), από όπου οι νέο Λατ. ρίζες BURG ή BERG.

Τύμφη η: Πανάρχαιο ελληνικό όνομα του σημερινού βουνού «Καμήλα», με μέγιστο υψόμετρο (2497 m). Ίσως το όνομα να υποδηλώνει την τυμβοειδή (τύμβος, ύβος) μορφή των βραχωδών κορυφών του, από όπου μεταφορικώς προέκυψε και το νέο όνομα «Καμήλα» (β.λ.).

Σημειώσεις

1) Ο Ήλιος πάντα θεοποιούνταν από τους ανθρώπους και θεωρούνταν ΚΥΡΙΟΣ (Adon) του ουρανού, πχ. ο ηλιακός Θεός Αμμων-Ρά των Αιγυπτίων.

Η συσχέτιση της λέξης «Αώος» με τον «Ήλιο» έχει και την παρακάτω γλωσσολογική στήριξη:

Αρχ. Ελλ. «πώος» ή «πώιος» και δωρικά «αώιος» (= πρωϊνός, ορθρινός), που έχει σχέση με το γλυκοχάραγμα, όταν και ανατέλλει ο Ήλιος.

Αρχ. Ελλ. «νώς», Απ. «έως», Δωρ. «α-ώς», Αιολ. «αύως» (= αυγή, το πρωινό φως της ημέρας, η ανατολή, η ημέρα, και σαν κύριο όνομα η θεά της αυγής, η οποία ήταν αδελφή του Ήλιου (Λατ. Aurora).

Παραπλήσια με την παραπάνω αντίληψη, ότι ο Αώος σχετίζεται με την Ανατολή (του Ηλίου), βρίσκουμε και στην ερμηνεία που έδωσε, με βάση τα ανωτέρω γλωσσολογικά στοιχεία, στην εφημερίδα «Καθημερινή» 12/2/1967, ο φιλόλογος Ν. Ρεμπέλης. Γράφει:

«Σχετίζω το όνομα Αώος με την λέξιν «έως» ή «νώς», δωριστί «αώος» (= αυγή). Τα επίθετα «εώος», «νώος», δωριστί «α-ώος» εσήμαινον παρ' αρχαίοις: πρωϊνός, ο εξ ανατολών προερχόμενος, ανατολικός (αφού «έως» εσήμαινεν και την ανατολήν).

«Ηώος», λοιπόν, και δωριστί «Αώος» (= πρωϊνός, ανατολικός), (πρβλ. «Ήπειρος» και δωριστί «Άπειρος», επειδή οι τα παράλια μόνον οικούντες, λόγω των δυσβάτων ορέων, δεν επροχώρουν εις το εσωτερικό). Εντεύθεν εικάζομεν ότι ο ποταμός αυτός ωνομάσθη υπό των κατοικούντων τα παράλια μόνον προγόνων μας «Α-ώος», ως προερχόμενος και πηγάζων εξ ανατολών.

Και ήτο, νομίζομεν, φυσικόν οι παλαιοί Δωριείς, γνωρίσαντες αυτόν κατα τας εκβολάς, να τον ονομάσουν ούτω, δηλ. «Α-ώος», αφού δι' αυτούς ήρχετο εκ του απροσπελάστου εσωτερικού, εξ ανατολών, οπόθεν ο Ήλιος ανατέλλει και η κροκόπεπλος Ηώς (Αώς) προπορεύεται του άρματος του Ήλιου».

2. Το όνομα Βοϊούσα, μάλλον είναι ελληνικό, δοθέντος ότι το αλβανικό VJOSE-A δεν έχει καμμία σημασία στη γλώσσα αυτή. Εξηγούμενο από το νέο Ελλ. «βοϊζω» ή «βουϊζω», το όνομα σημαίνει «ποταμός βρέμων», δηλ. ποτάμι που ρέει με βοή, πράγμα που είναι αληθές, λόγω της χειμαρρώδους ροής και της μεγάλης χειμερινής παροχής του ποταμού.

Υπάρχει η άποψη ότι η λέξη Βοϊούσα σχετίζεται με το όνομα Βόϊον, (αρχαιοελληνική ονομασία του συγκροτήματος Γράμμου - Σμόλικα), και σημαίνει «ποτάμι που πηγάζει από το Βόϊο, γεγονός που εν πολλοίς αληθεύει. Γι' αυτό το ονόμασαν «ποτάμι του Βοϊου» και μονολεκτικά Βοϊούσα.

3. Ο Στράβων λέγει: «... Η μεν Ορεστίς πολλή και όρος έχει μέγα, μέχρι του Κόρακος της Αιτωλίας καθήκον....

ενί μεν δη κοινώ ονόματι καλείται Βόϊον το όρος, κατά μέρη δε πολυώνυμον εστί... φασίν δ' από των υψηλοτάτων σκοπιών αφοράσθαι το τε Αιγαίον πέλαγος και το Αμβρακικόν και το Ιόνιον, προς υπερβολήν οίμαι λέγοντες...».

4. Το σημερινό βουνό Βόϊο, στη Δυτική Μακεδονία, μεταξύ Σαρανταπόρου και Αλιάκμωνα, με πιά ψηλή κορυφή τον Πύργο (1758 m), παρά το χωριό Κοτύλη, δεν έχει καμμία σχέση με το αρχαίο Βόϊο, αφού είναι νεωτάτη ονομασία.

5. Παρ' όλο ότι ο Στράβων, στην παραπάνω σημείωση (2), θεωρεί υπερβολή, το ότι μπορεί να φαίνεται η θάλασσα απ' τις κορυφές του Βόϊου, εν τούτοις πολλοί ορειβάτες βεβαιώνουν ότι, με αίθριο καιρό και πλήρη ατμοσφαιρική διαύγεια, είναι διακριτή η θάλασσα, από την κορυφή του Σμόλικα. Αυτό το γεγονός, σε συνδυασμό με τη γραφή του Στράβωνα, μας υποχρεώνουν να εντάξουμε στο Βόϊο και τον Σμόλικα, αν και μερικοί ταυτίζουν με το αρχαίο Βόϊο μόνο τον Γράμμο.

Αθήνα, Μάϊος 1992

ΘΩΜΑΣ Β. ΖΙΩΓΑΣ

Πολιτικός Μηχανικός

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΥΔΡΙΑ Εγκυκλοπαιδεία, Αθήνα.
2. ΥΠΕΡΛΕΞΙΚΟ της νεοελληνικής γλώσσας, Αφοί Παγουλάτοι, Αθήνα 1985.
3. ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ, του Α.Ν. Γιάνναρη, έκδοση Σιδέρη, Αθήνα 1920.
4. ALBANO — ΕΛΛΗΝΙΚΟ λεξικό, του ΝΙΚΟ Η. GJINI, έκδοση Τίρανα 1971.
5. Λεξικόν ΚΟΥΤΣΟΒΛΑΧΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ, του Κ. Νικολαΐδου, Κων/πολη 1960.
7. ΒΟΥΛΓΑΡΟΕΛΛΗΝΙΚΟ λεξικό, Ακαδημίας Επιστημών Βουλγαρίας, Σόφια 1960.
8. ΣΕΡΒΟΕΛΛΗΝΙΚΟ λεξικό, του Παπαστεργίου Νικολάου, έκδοση Αθήνα 1935.
9. ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ λεξικόν, του Στεφ. Α. Κουμανούδη, έκδοση Αθήνα 1884.
10. ΙΤΑΛΟ—ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ λεξικόν, του Μ.Π. Περίδου, έκδοση Αθήνα 1903.
11. LEXIKON — PALAEO-SLOVENSKO — GRAECO — LATINUM, FR. MIKLOSICH 1865.
12. ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΑ - Χαράλ. Ρεμπέλη - έκδοση Αθήνα 1953.

Οι φωτιές δεν σβήνουν μόνο με νερό

Με πολλή θλίψη κάθε καλοκαίρι βλέπουμε τη χώρα μας να τυλίγεται στις φλόγες. Δεν υπάρχει σχεδόνι δάσος που να μην έχει πάρει φωτιά, μικρή ή μεγάλη. Όπως δεν υπάρχει και κανένας μέσος πολίτης, που να πιστεύει ότι οι φωτιές οφείλονται μόνο στην ανθρωπίνη αμέλεια.

Αλλά, ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Για να βάλει κάποιος φωτιά, υπάρχει κάποιος λόγος. Και αν δεν είναι πυρομανής ή κατάσκοπος, είναι κοινό μυστικό ότι κυρίως το κάνει για να φυτρώσουν στην καμένη γη κάποια αυθαίρετα.

Και έρχεται η Πολιτεία - με το οποιοδήποτε μέχρι σήμερα κυβερνητικό σχήμα - στην οποία οι πολίτες έχουν αναθέσει την προστασία του δάσους, της ίδιας της ζωής τους, και κυνηγάει όσο είναι δυνατό, το χτίσιμο, αλλά (τι ειρωνεία αλήθεια) εκ των υστέρων νομιμοποιεί για λίγα χιλιάρικα και πολλά μικρορουσφέτια τα αυθαίρετα. Και δίνει φως νερό και τηλεφώνο.

Έτσι το μήνυμα περνάει ελεύθερα στον επίδοξο πυροδοτή: βάλε τη φωτιά, εύκολο να αρπάξει, δύσκολο να σε πιάσουν, εύκολο να χτίσεις τη νύχτα ή και την ημέρα αν λαδώσεις. Στο τέλος όλα θα πάνε καλά: νάτο το εξοχικό, όμορφο και νόμιμο. Και ο μύλος γυρνάει κανονικά...

Οι λίγοι εμπρηστές που κατά καιρούς πιάστηκαν, ήταν ή παρίσταναν τον τυφλό. Και ή πήγαιναν για το γυμναστήριο ή ξεμπερδεύαν με μερικά χρόνια φυλακή.

Μήπως όμως χρειάζεται πιο αυστηρή τιμωρία αυτών που αποδειγμένα βάζουν τις φωτιές; Μήπως τα δάση μας, αφού παραμένουν «έρμα», θα πρέπει να τα φυλάει ο «φόβος».

Και λέγοντας «φόβο» εννοείται η

σκληρή ποινή, ίσως η θανατική, που στην πράξη καταργήθηκε και στη χώρα μας. Από την εποχή του Διαφωτισμού, με πρώτο και καλύτερο τον Ιταλό Τσεζάρε Μπεκαρία, διακηρύχτηκε ότι σκοπός της ποινής δεν είναι η εκδίκηση, αλλά ο σωφρονισμός του παραβάτη και ο παραδειγματισμός των άλλων. Όσο για το σωφρονισμό δεν γίνεται λόγος εδώ, αφού με το θάνατο μόνο ο Άγιος Πέτρος έχει αυτή τη δυνατότητα. Για τον παραδειγματισμό όμως των υπόλοιπων, μήπως πρέπει να διατηρηθεί η ποινή αυτή;

Αυτός που για οποιοδήποτε λόγο, βάζει φωτιές και απειλεί τη ζωή χιλιάδων άλλων συνανθρώπων του αξίζει τέτοια ευνοϊκή μεταχείριση; Μήπως ο φόβος του όμως δεν επαρκεί και τα ανταλλάγματα είναι ισχυρότερα, ώστε να διακινδυνεύει κάτι τέτοιο;

Στην πλειοψηφία τους οι νόμοι τείνουν να γίνουν ελαστικότεροι και δημοκρατικότεροι. Και πολύ σωστά, γιατί όπως υποστηρίζουν οι σύγχρονοι κοινωνιολόγοι, εγκληματολόγοι και νομοθέτες, τον εγκληματία τον κάνουν οι περιστάσεις, είναι η «εικόνα» της κοινωνίας που ζούμε, και πολύ μικρό ρόλο παίζει η κληρονομική προδιάθεση. Οι ποινές, λοιπόν, είναι ορδές για το 99% των πολιτών. Τι γίνεται όμως με το υπόλοιπο 1% που κάνει κατάχρηση αυτής της ελαστικότητας και δεν διστάζει να βάλει φωτιά οπουδήποτε; Αυτός, που στερεί το οξυγόνο από εκατομμύρια ανθρώπους και κινδυνεύουμε να σκάσουμε σαν τα «ποντίκια», αξίζει να έχει την επιείκειά μας;

Μήπως η επιείκεια για αυτόν αποτελεί απάνθρωπη σκληρότητα για τους άλλους, που πριν λίγα χρόνια κάπκαν ζωντανοί, μέσα στο δάσος, προσπαθώντας να ξεφύγουν;

Κάποιος απλός άνθρωπος πρότεινε κάτι το πολύ σκληρό για να ελαττωθούν, αν όχι να σταματήσουν οι φωτιές:

Κεφαλοχώρι (Ανταπόκριση Σωτ. Φασούλη)

Από την δραστηριότητα της κοινοτικής αρχής.

Στις 19 Ιουλίου τ.μ. στην αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου της Κοινότητας ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κοσμάς Σδούκος λογοδότησε στους χωριανούς για τις δραστηριότητες της Κοινοτικής Αρχής, τόσο για τα οικονομικά, όσο και για λοιπές άλλες δραστηριότητες που έχουν πραγματοποιηθεί στους 18 μήνες που βρίσκεται στη Διοίκηση το νέο Κοιν. Συμβούλιο.

Κατωτέρω παρατίθεται το περιεχόμενο της εν λόγω λογοδοσίας του Προέδρου.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Πέρασε ενάμισης χρόνος από τότε που ανέλαβε το νέο Κοινοτικό Συμβούλιο την διοίκηση της Κοινότητας, και είμαστε υποχρεωμένοι να απολογηθούμε για το τι κάναμε σε αυτό το διάστημα της θητείας μας.

Όλο αυτό το διάστημα αγωνιστήκαμε και συνεργαστήκαμε στενά με τις δημόσιες Υπηρεσίες των Ιωαννίνων και ζητήσαμε την βοήθειά τους, αλλά και δεν απουσιάσαμε περίπου από κα-

μιά εκδήλωση, τόσο σε επίπεδο Νομού, όσο και σε επίπεδο της Κοινότητας.

Το χωριό μας αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα για τα οποία παλεύουμε καθημερινά και δίνουμε το χέρι και καλούμε κάθε φορέα και κάθε χωριανό σε συνεργασία. Όλοι έχουμε λόγο στην πρόοδο, προκοπή και ανάπτυξη του χωριού και όλοι πρέπει να είμαστε παρόντες σε κάθε εκδήλωση και κάθε προσκλήτήριο για το ζωντάνεμα του χωριού μας.

Χωριανοί - Χωριανές

Το Κεφαλοχώρι είναι ένα από τα λίγα χωριά στην επαρχία Κόνιτσας. Ξεκινήσαμε ένα αγώνα και επιθυμούμε να σας ενημερώσουμε τι ακριβώς καταφέραμε σε κάθε τομέα. Εκ των προτέρων όμως σας πληροφορούμε ότι δεν είμαστε απόλυτα ευχαριστημένοι για το τι καταφέραμε να κάνουμε μέχρι σήμερα, για το λόγο ότι είναι λίγα σε σχέση με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε. Αυτό όμως δεν οφείλεται σε εμάς. Οι πολλές συγκυρίες, η σφιχτή οικονομική πολιτική, οι λίγες πιστώσεις σε επίπεδο Νομού, τα πολλά, δύσκολα και μη επιδεχόμενα αναβολή προβλήματα

Ο εμπρηστής με ατράνταχτες αποδείξεις - να στήνεται στην πλατεία. Συντάγματος, σε ειδικό καμίνι και να αφήνεται να σιγογυρνάει, μπροστά στα μάτια του κόσμου και το συνεργείο της τηλεόρασης, αφού του απαγγελθεί η κατηγορία της εσχάτης προδοσίας.

Επειδή όμως δεν είμαστε.... Ουγκάντα, υπάρχει και μια άλλη σπουδαία άποψη: Οι εμπρηστές να μη κλείνονται στις φυλακές, αλλά να υποχρεώνονται για όλη τους τη ζωή να φυτεύουν κάτω

από αυστηρή επιτήρηση 100 δέντρα τη μέρα στα καμμένα δάση μας. Έτσι και ο σκοπός της ποινής εξυπηρετείται και αυτοί χρησιμοποιούνται παραγωγικά.

Ανεξάρτητα, πάντως από την αποτελεσματικότητα των μέτρων της πολιτείας, ένα είναι βέβαιο, για αυτού του είδους τα εγκλήματα: «Όποιος δεν σέβεται, θα πρέπει τουλάχιστον να φοβάται».

Νίκος Μπούγιας

των άλλων Κοινοτήτων του Νομού στέ-
ρησαν πιστώσεις από την Κοινότητά
μας.

Βοσκοτόπια - Αγροτικοί - Δασικοί δρόμοι.

Ξεκινήσαμε το μεγάλο έργο της α-
ερολίπανσης των βοσκοτόπων και μας
διατέθηκε πίστωση περίπου
10.000.000 δρχ. για την αερολίπανση.
Τα αποτελέσματα ήταν θεαματικά όχι
μόνο για την κτηνοτροφία, αλλά και για
το ζωντάνεμα της χλωρίδας και πανί-
δας του χωριού μας.

Ζητήσαμε από το Δασαρχείο Κό-
νιτσας έκτακτη κάρπωση του δασικού
δρόμου Παλαιά Λυκόρραχη - Πέτρα
Μούκα και σφραγίστηκε ξυλώδης όγ-
κος 900 κυβ. μέτρων περίπου τα οποία
παραχωρήθηκαν στο Δασικό Συν/σμό
της Κοινότητας.

Μας εγκρίθηκε πίστωση - επιδότη-
ση, 1.000.000 δρχ. για την διάνοιξη
του δασικού δρόμου Καμπιτσιόπουλος
- Γεωργάκη για την εύκολη πρόσβαση
των κτηνοτρόφων στα βοσκοτόπια, αλ-
λά και του Δασικού Συν/σμού στο δά-
σος. Την εκτέλεση του ως άνω έργου
την μεταβιβάσαμε ήδη στον Δασικό
Συν/σμό.

Διατέθηκε πίστωση ποσού των
2.000.000 δρχ. από το Δασαρχείο Κό-
νιτσας για την δεντροφύτευση, αναδά-
σωση και περίφραξη της περιοχής
«Ντιβοϊκα» του χωριού μας, και για την
διευθέτηση του ρέμματος από ιδιοκτη-
σία Ηλία Τσίου μέχρι ιδιοκτησία Ευθα-
λίας Θωμά Σδούκου.

Αναμένουμε εντός των ημερών την
διάθεση πίστωσης για την συντήρηση
των ποτιστρών.

Μας διατέθηκε φορτωτής από την
Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών της νο-
μαρχίας Ιωαννίνων επί έξι (6) ημέρες
για την συντήρηση των αγροτικών δρό-
μων, και αναμένουμε και την διάθεση
«Γκρέιντερ» από την ίδια Υπηρεσία

για το καθάρισμα των δρόμων και των
αυλακιών δίπλα στους δρόμους.

Εσωτερική οδοποιία - Συνέχιση περίφραξης Κεντρικής Πλατείας.

Διαθέσαμε πίστωση 650.000 δρχ.
και χαλικοστρώσαμε τους δρόμους μέ-
σα στον οικισμό, από οικία Σωτηρίου
Φασούλη μέχρι οικία Δημητρίου Ε.
Νούτσου και από οικία Σταύρου Νού-
τσου μέχρι οικία Γεωργίου Σδούκου
και έτσι προστατέγαμε και τα σπίτια α-
πό βρόχινα νερά αλλά και αποκατα-
στήσαμε την βατότητα των δρόμων αυ-
τών.

Επεκτείναμε τον οχετό προς το ρέ-
μα «Ντιβοϊκα»

Διαθέσαμε το έτος 1991 πίστωση
350.000 δρχ. για την συνέχιση της πε-
ρίφραξης της Κοινοτικής Πλατείας, έ-
χουμε διαθέσει ήδη όλο το ποσό της
Σ.Α.Τ.Α έτους 1992 εκ. δρχ, 704.000
για την συνέχιση της περίφραξης, παρ' ό-
λα όμως αυτά η περίφραξη θα παρα-
μείνει ημιτελής και αναμένουμε και την
συνέχεια της χρηματοδότησης για την
οριστική λύση του προβλήματος της
περίφραξης, ώστε να αρχίσουμε την
διαμόρφωσή της.

Ύδρευση

Μας διατέθηκε πίστωση 350.000
δρχ. για την αντιμετώπιση των βλαβών
και διαρροών του παλαιού δικύου ύ-
δρευσης από την πηγή Κεφαλοβρύ-
σου, έχουμε διαθέσει ήδη 50.000 δρχ.
από τα ανταποδοτικά τέλη ύδρευσης
για αποκατάσταση βλαβών στο δίκτυο
ύδρευσης και αναμένουμε δανειοδότη-
ση ύψους 5.000.000 δρχ. με επιχορή-
γηση από την Νομαρχία ύψους
2.000.000 δρχ. ήτοι συνολικά
7.000.000 δρχ. για την μετατόπιση και
αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης
της Κοινότητας. Εντός των ημερών ανα-
μένουμε και την Δ/ση Υγιεινής της
Νομαρχίας Ιωαννίνων για την δειγμα-
τοληψία και έλεγχο του πόσιμου νερού.

Αποφασίσαμε την σύσταση κανο-

νισμού ύδρευσης της Κοινότητας και την αντικατάσταση των ελατωματικών υδρομετρητών, για τον σκοπό δε αυτόν ο Πρόεδρος της Κοινότητας επισκέφτηκε την Αχαική Ορειχαλουργία στην Αθήνα από την οποία προμηθευτήκαμε τους προηγούμενους υδρομετρητές και ήλθε σε κατ' αρχήν συμφωνία για την αντικατάσταση όλων των ελατωματικών υδρομετρητών.

Δ.Ε.Η.

Αντικαταστήσαμε τις κοινόχρηστες λάμπες με λάμπες Φίλιπς 17 Βάττ που αποδίδουν φώς για 75 Βάττ, συνολικής δαπάνης για την αγορά και την αντικατάσταση των λαμπήρων 135.000 δρχ. και έτσι έχουμε λιγότερη κατανάλωση, μεγαλύτερη απόδοση και μεγαλύτερη διάρκεια ζωής των λαμπήρων.

Στην Δ.Ε.Η. ωφείλαμε το ποσό των 350.000 δρχ. από κατανάλωση των κοινοχρήστων φώτων όλων των προηγούμενων ετών, έχουμε εξοφλήσει ήδη το ποσό των 200.000 δρχ. και μένει υπόλοιπο 150.000 δρχ.

Αυξήσαμε το τέλος φωτισμού σε 15 δρχ. ανα τετραγωνικό μέτρο, αλλά και τις δηλωθείσες επιφάνειες στις πραγματικές. Έτσι λοιπόν από τα τέλη φωτισμού θα καλύπτουμε σίγουρα την κατανάλωση των κοινοχρήστων φώτων, να σημειωθεί όμως ότι τον τελευταίο χρόνο λόγω της παρουσίας των Αλβανών έχουμε σίγουρα μια υπερκατανάλωση για το λόγο ότι τα κοινόχρηστα φώτα παραμένουν ανοιχτά καθ' όλη την διάρκεια της νύχτας.

Ο.Τ.Ε

Αντικαταστάθηκε ο πίνακας του Ο.Τ.Ε και έγιναν υπόγειες οι καλωδιώσεις στο δίκτυο του Ο.Τ.Ε εντός του χωριού, με συνέπεια να δοθούν 30 περίπου νέα τηλέφωνα σε οικογένειες στο χωριό.

Τηλεοπτική κάλυψη

Σε συνεργασία οι Κοινότητες Κε-

φαλοχωρίου, Επταχωρίου, Ζούζουλης, Χρυσής, Δροσοπηγής, Πλαγιάς και Φούρκας παρακαλέσαμε με έγγραφό μας τις διοικήσεις των τηλεοπτικών σταθμών **ΜΕΓΑ** και **ΑΝΤΕΝΝΑ** να μας διαθέσουν αναμεταδότες ώστε να μπορέσουμε να πιάσουμε τα κανάλια αυτά. Οι αναμεταδότες αυτοί θα τοποθετηθούν στο Επταχώρι, σε κτίριο που έχει ήδη κατασκευάσει και σε πυλώνα (ιστό) που έχει ήδη αγοράσει η ως άνω Κοινότητα.

Ήδη ο **ΑΝΤΕΝΝΑ** ανταποκρίθηκε και έστειλε τον αναμεταδότη, είναι δε θέμα ημερών η εγκατάστασή του στο ύψωμα Προφήτης Ηλίας Επταχωρίου.

Η Κοινότητά μας όμως λόγω της θέσης της και της μορφολογίας του εδάφους δεν θα μπορέσει να πιάσει σήμα από αυτά τα κανάλια χωρίς δεύτερο αναμεταδότη. Για τον σκοπό αυτό παρακαλέσαμε το Διοικητικό Συμβούλιο του Σ.Α.Φ.Ε το οποίο συνεδρίασε και αποφάσισε να μας αποστείλει το ποσό των 300.000 δρχ. για την αγορά τουλάχιστον ενός αναμεταδότη και την εγκατάστασή του. Δια του παρόντος ευχαριστούμε θερμά τον Σ.Α.Φ.Ε για την δετική ανταπόκρισή του στο αίτημά μας. Αναμένουμε την εγκατάσταση του αναμεταδότη στο Επταχώρι, ώστε να ξεκινήσουμε και εμείς την διαδικασία για την αγορά και εγκατάσταση του δεύτερου αναμεταδότη στο χωριό μας. Ελπίζουμε ότι σε συνεργασία με τους φορείς και τους κατοίκους της Κοινότητας, να καταφέρουμε να συγκεντρώσουμε και το υπόλοιπο ποσό για την αγορά και ενός άλλου αναμεταδότη για την τηλεοπτική κάλυψή μας και από το **ΜΕΓΑ**.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ

Όπως γνωρίζετε κάτω από δύσκολες συνθήκες έγινε η απογραφή τον περασμένο Μάρτιο. Όπως επίσης γνωρίζετε η απογραφή παίζει σημαντικότερο ρόλο στο ποσό των πιστώσεων που θα

χορηγούνται στην Κοινότητά μας για την επόμενη δεκαετία. Οι συγχωριανοί μας εκτός της Κοινότητας δυστυχώς δεν ανταποκρίθηκαν. Απογράφηκαν στην Κοινότητα μας μόνο 196 άτομα (λιγότερα και από τους πραγματικούς κατοίκους), σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία που είχαν απογραφεί 235 άτομα, αλλά και σε σχέση με άλλες Κοινότητες οι οποίες με 50 μόνιμους κατοίκους εμφάνισαν κατά την απογραφή πληθυσμό τριπλάσιο. Λυπούμαστε για αυτούς που δεν ανταποκρίθηκαν.

ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ

Μεγάλο και ακανθώδες το πρόβλημα. Συνεχίσαμε με την προηγούμενη τακτική και με την σκέψη ότι θα ευαισθητοποιήσουμε τους κατοίκους της Κοινότητας ώστε να πληρώνουν το ποσό για σκουπίδια που αποφασίσαμε σε λαϊκή συνέλευση με θέμα αποκλειστικά και μόνο αυτό το πρόβλημα, να συγκεντρώνονται και απορρίπτονται, πλην όμως δυστυχώς διαπιστώνεται και πάλι ότι αρκετοί δεν μπορούν να κατανοήσουν το πρόβλημα και δυστυχώς αυτοί οι ίδιοι οι λίγοι, δημιουργούν και το πρόβλημα.

Για την επόμενη χρονιά νομίζω ότι η Κοινότητα πρέπει να παρέμβει δυναμικά για την λύση του προβλήματος. Ίσως η επιβολή τέλους καθαριότητας στο λογαριασμό της Δ.Ε.Η να λύσει το πρόβλημα. Πριν αποφασίσουμε θα καλέσουμε και πάλι τους φορείς την Κοινότητας και τους κατοίκους να συναποφασίσουμε, ζητάμε δε ήδη δια του παρόντος τις προτάσεις τους.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ – Ε.Ο.Π

Πριν από την ανάληψη των καθηκόντων μας ως νέο Κοινοτικό Συμβούλιο, αλλά και στην αρχή της θητείας

μας, υπήρξαν σοβαρές αντιδράσεις και καταγγελίες για το κλείσιμο του Κοινωνικού Κέντρου, ενώ το λογικό και το σωστό θα ήταν η άμεση αντίδραση όλων μας να παραμείνει ανοιχτό. Πιστεύω μετά από ενάμιση χρόνο αυτοί οι λίγοι θα διαπίστωσαν το λάθος τους. Ελπίζω όλοι μας να το αγκαλιάσουμε και να το στηρίξουμε γιατί η προσφορά του και ο ρόλος του είναι σημαντικότερος και στα παιδιά, και στους νέους και νέες, και στους γεροντότερους, αλλά και θέσεις εργασίας δημιουργεί.

ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

Άφησα τελευταίο αυτό το θέμα, το οποίο ταλανίζει επί σειρά ετών τους άστεγους συγχωριανούς μας. Δυστυχώς δεν καταφέραμε τίποτε για αυτό το θέμα. Και δεν καταφέραμε τίποτε για τον λόγο ότι ο υπό επέκταση χώρος έχει χαρακτηριστεί δάσος από το έτος 1988. Δεν καταθέτουμε όμως τα όπλα. Μας μένει αρκετός χρόνος για να το ξαναπροσπαθήσουμε.

Χωριανοί - Χωριανές

Γνωρίζουμε τα προβλήματα του χωριού τα οποία είναι πολλά. Προσπαθούμε να τα δρομολογήσουμε σωστά, και αγωνιζόμαστε σε καθημερινή βάση για την επίλυσή τους. Χρειαζόμαστε την αγάπη όλων σας και τα αποτελέσματα δεν θα αργήσουν να φανούν. Εμείς θα είμαστε πάντα στην πρώτη γραμμή, πέρα από μικροπολιτική χαμηλού επιπέδου που δηλητηριάζει τις σχέσεις των συγχωριανών μας. Για μας η αγάπη και η ομοθυμία είναι το πρώτο μας μέλημα.

Ο Πρόεδρος και το Κοινοτικό Συμβούλιο της Κοινότητας

Η Οξυά τιμάει τους ευεργέτες της

Την Κυριακή στις 26 Ιούλη ο Σύλλογος Οξυάς «Ο Άγιος Νικόλαος» έκανε το καθιερωμένο χρονιάτικο μνημόσυνο αφιερωμένο στη μνήμη του ευεργέτη Γιαννούλη Κουκουμπάνη. Ο γραμματέας της επιτροπής του Συλλόγου Θανάσης Πορφύρης, στη σύντομη ομιλία του αναφέρθηκε στον πατριωτισμό του Γιαννούλη Κουκουμπάνη ο οποίος στα χρόνια της Τουρκοκρατίας που βρίσκονταν στην Πάτρα, οραματίζονταν μία Ελλάδα ελεύθερη και τα παιδιά της να μαθαίνουν την πλούσια ιστορία της, φροντίζοντας ο ίδιος να εξασφαλίσει οικονομικούς πόρους για τη λειτουργία του σχολείου στο χωριό μας. Για το σκοπό αυτό, το σπίτι που είχε στη Πάτρα, το πρόσφερε στη σχολική επιτροπή του χωριού μας.

Ήρθε η λευτεριά, αλλά με χρόνια δίσεκτα με πολέμους και εμφυλίους πολέμους. Η δωρεά του είχε γίνει όνειρο άπιαστο, γιατί αυτός που κάθονταν στο σπίτι του δωρητή, ήταν απ' τους «ισχυρούς» στην Πάτρα.

Κι όταν «κατάκατσε ο κουρνιαχτός», βρέθηκαν φλογεροί πατριώτες που με επικεφαλής τον αείμνηστο Παντελή Κυπαρίσση, φρόντισαν το κληροδότημα του Γιαννούλη Κουκουμπάνη νάρθει στο φυσικό δικαιούχο του, το χωριό μας.

Η πατριωτική χειρονομία του Γιαννούλη Κουκουμπάνη, βρήκε ανταπόκριση και στις μέρες μας.

Ένας άλλος χωριανός μας ο Απόστολος Βενέτης και η γυναίκα του Ειρήνη που ζουν στα Γιάννινα, δώρησαν στο Συλλογό μας ένα ακίνητο στα Γιάννινα.

Ο Ομιλητής, ευγνωμονώντας τους δωρητές για την πατριωτική της χειρονομία, κάλεσε και άλλους χωριανούς μας να μιμηθούν το παραδειγμά τους.

Σε συνέχεια, όλοι οι κάτοικοι του χωριού κατευδύνθηκαν στο κοινοτικό γραφείο όπου ο γραμματέας του Συλλόγου είπε χαρακτηριστικά ότι «ο Σύλλογος αποτίοντας ελάχιστο φόρο τιμής στους ευεργέτες μας τοποθέτησε εδώ στο κοινοτικό γραφείο, αναμνηστική πλάκα με τα ονοματά τους», τα αποκαλυπτήρια της οποίας έγιναν απ' τον πρόεδρο της επιτροπής του Συλλόγου Νικόλαο Τσίμα, μέσα σε ζωηρά συγκινητικά χειροκροτήματα, αναφωνώντας όλοι μαζί: «Αιώνια δόξα και τιμή τους».

Μετά, όλοι μαζί πήγαμε στη «Γεροντική Γωνία» όπου ο Σύλλογος πρόσφερε γλυκίσματα, καφέ και κονιάκ.

Όλοι οι χωριανοί μας έφυγαν κατασυγκινημένοι, λέγοντας απ' την καρδιά τους: «Μακάρι να βρεθούν κι άλλοι χωριανοί μας, που να κάνουν τέτοιες πατριωτικές χειρονομίες».

Θανάσης Πορφύρης

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Στο χωριό Εξοχή Κόνιτσας η περιουσία του Ιωάννη Τακιάδη.

Πληροφορίες: Τηλεφ. (0691) 91019 - 91054.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Οικοπεδο, γωνιακό 1.300 τετραγωνικών μέτρων με οικοδομή 380 τετρ. μέτρων, που στεγάζεται σήμερα το Αστυνομικό Τμήμα Κονίτσας, με μηνιαίο μίσθωμα 90.000 Δρχ.

Οικοδομούνται συνολικά 1040 τετραγωνικά μέτρα συν τα υπόγεια.

Πληροφορίες Τηλ. 01 - 7517136 και 752530

Οξυά 28 Ιουλίου 1992
ΠΡΟΣ:
Τον αξιότ. κ. ΝΟΜΑΡΧΗ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΘΕΜΑ: Υπόμνημα Κοινότητας Οξυάς
με τα κυριότερα προβλήματα
προς αντιμετώπιση.

Κύριε Νομάρχη

Σας παραθέτουμε κατωτέρω και κατά σειρά προτεραιότητας τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Κοινότητα και σας παρακαλούμε μέσα στις δυνατότητες της Νομαρχίας να λυθούν, καθ' ότι είμαστε μία από τις πιο ακριτικές περιοχές της Νομαρχίας με όρια την Αλβανία και τη Μακεδονία μας:

1. Διάνοιξη στροφών του δρόμου που συνδέει την Κοινότητα με τον Επαρχιακό δρόμο Κόνιτσας - Πληκάτι. Από την διακλάδωση Βούρμπιανης μέχρι την Κοινότητα δρόμος (χωμαδρόμος) 10 χιλιομ. έχει πολλές στροφές με αποτέλεσμα να μην μπορούν να έλθουν μεγάλα αυτοκίνητα. Αυτό έχει μεγάλη επίπτωση στην σωστή επιβίωση των κατοίκων.

Πρέπει να παραχωρηθεί μπουλντόζα της Νομαρχίας για την διάνοιξη των στροφών με υπόδειξη μηχανικού της ΤΥΔΚ.

2. Διάνοιξη υπολοίπου δρόμου που συνδέει την Κοινότητα με τον συνοικισμό μας Θεοτόκος. Σχετικό με το θέμα αυτό είναι το 140/16-7-1992 έγγραφό μας.

3. Χορήγηση γκρέϊντερ (για την συντήρηση του δρόμου (κοινοτικού). Σχετικό το 139/16-7-1992 δικό μας).

§. Προστατευτικά φράγματα στον συνοικισμό Θεοτόκος. (σχετικό το 107-6-1992 δικό μας).

5. Χαρακτηρισμός του συνοικισμού Θεοτόκος ως κατοικούμενη περιοχή καθ' ότι είναι μέσα στον Εθνικό δρόμο Ιωαννίνων - Κοζάνης. (σχετικό το 138/10-7-1992 δικό μας).

6. Περίφραξη δεξαμενής άρδευσης (κίνδυνος να πέσουν μέσα ζώα και άνθρωποι (δαπάνη περίπου 500.000 δρχ.).

7. Περίφραξη δεξαμενής ύδρευσης (υπάρχει σχετική αλληλογραφία με την υπηρεσία Πρ/σμού και ΤΥΔΚ.

8. Διάνοιξη δασικού αγροτικού δρόμου προς Ρόγγια (για την καυσοξύλευση των κατοίκων). Το Δασαρχείο Κόνιτσας ζητάει μελέτη για τον σκοπό αυτόν και η Κοινότητα δεν έχει οικονομική δυνατότητα να πληρώσει.

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας
(Απόστ. Αθανασόπουλος)

Κοινότης
Πυρσόγιαννης
Ιωαννίνων
αρ. πρωτ. 556

Αξιότιμεκ. Διευθυντά σας καλημερίζουμε.

Η κοινότητα Πυρσόγιαννης στη διάρκεια μιας αυτοδύναμης πορείας έχει να επιδείξει έργα θαυμαστά για την μικρή μας κοινότητα και τον ευρύτερο Ηπειρωτικό χώρο.

Κινητοποιήσαμε συνειδήσεις, αγνοήσαμε μικροτοπικές σκοπιμότητες, καταθέσαμε έργο με φαντασία και ποιότητα.

Τα τελευταία χρόνια με την εδελοντική εργασία των κατοίκων, ντόπιων και παροικούντων, καταβάλαμε μιά τεράστια προσπάθεια να αξιοποιήσουμε την πολιτιστική μας παράδοση και να προστατέψουμε το πλούσιο φυσικό μας περιβάλλον.

Κατά την υλοτομία τμήματος του δάσους της Πυρσόγιαννης από το ΔΑΣΙΚΟ ΣΥΝ/ΣΜΟ ΛΑΓΚΑΔΑΣ διαπιστώθηκαν α) ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΥΛΟΤΟΜΙΑ και β) ΠΛΑΣΤΗ ΣΦΥΡΑ (ΣΦΡΑΓΙΔΑ).

Οι παραβάτες λεπλάτησαν ανενδοίαστα το δάσος και στη συνέχεια η ιδύνουσα αρχή (ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΚΟΝΙΤΣΗΣ)... εγκρίνει την περάτωση - συνέχεια της υλοτομίας από τους ίδιους τους παραβάτες. Η οργή των κατοίκων ήταν έντονη αποφασιστική. Όμως διακρίναμε μία όαση. Γι' αυτό αξίζει και παραξίζει να ευχαριστήσουμε δημοσίως και να τιμήσουμε τη στάση και το ήθος του ΔΑΣΟΝΟΜΕΙΟΥ ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ και συγκεκριμένα τον τεχνολόγο δασοπονίας ΚΩΝ/ΝΟ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟ και το δασοφύλακα ΘΩΜΑ ΜΑΚΑΡΙΟ.

Η κοινότητά μας θα υπερασπίσει και δικαστικώς τα συμφέροντά της και πιο πολύ το ήθος και την ποιότητα της φιλοσοφίας μας για τον πολιτισμό και το περιβάλλον.

Μετά τιμής
ο πρόεδρος
ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΤΑ ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ ΚΑΒΑΣΙΛΩΝ – ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Τα ιαματικά λουτρά Καβασίων Κόνιτσας, λειτουργούν εδώ και πολλά χρόνια. Είναι κοντά στα αλβανικά σύνορα, μέσα στην κοίτη του ποταμού Σαραντάπορου. Η λειτουργία των είναι τρίμηνης διάρκειας, από 1ης Ιουλίου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου. Όμως, ενώ είναι ιαματικά, και θεραπεύουν αρκετές παθήσεις, καμιά σχεδόν μέριμνα, και λέω σχεδόν, γιατί διαθέτει καλό δρόμο για μετάβαση, αλλά όχι ασφαλή.

Στο χωριό Καβάσιλα, μια παλιά κτιριακή γωνία, χρόνια τώρα, στέκεται και απειλεί τα αυτοκίνητα, τους στερεί την ορατότητα, με κίνδυνο κάθε τόσο συγκρούσεων. Έγιναν προσπάθειες μέχρι τώρα για μερική κατεδάφιση. Και λέω προσπάθειες, διά του τύπου μόνον, αλλ' εις μάτην. Κάπου κολλάει το πράγμα, και ο κίνδυνος μένει.

Στη συνέχεια, είναι τρεις (3) πολύ επικίνδυνες στροφές, που σου πηγαίνει η γυχή στον Ουρανό, όταν τις περνάς. Και θα μπορούσε, τα χρόνια που πέρασαν, κάτι να γίνει, αυτό το γνωρίζουν οι αρμόδιοι μηχανικοί.

Οι λουόμενοι, κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου, προς πάντα αρμόδιο. Όταν θα γίνει το κακό, θάνατο πολύ αργά τότε. Και πρέπει πάντα να προλαμβάνουμε.

Ερώτησά τον πρόεδρο των λουτρών, τι γίνεται με το πρόβλημα αυτό, και μου είπε ότι πήγε στη Νομαρχία Ιωαννίνων, και του είπαν δεν υπάρχουν λεφτά, για να θεραπεύσουν τον κίνδυνο.

Δεν αναφέρουμε εδώ για την κατάσταση της πισίνας, θα λέγαμε καλύτερα «γούρνας» η οποία είναι σε απaráδεκτα τελείως επίπεδα. Αυτό διαπιστώνεται από όλους, σε καθημερινή βάση. Στον Εικοστό αιώνα, να κολυμπούν οι άνθρωποι, σαν τα γουιρούνια,

πιστεύω, πως και οι άνθρωποι, οι τριτοκοσμικοί, δεν το παραδέχονται.

Όμως κάτι πρέπει να γίνει, το συντομότερο δυνατό, τουλάχιστον για τις στροφές του δρόμου, που είναι, επαναλαμβάνω, πολύ επικίνδυνες.

Παρακαλούμε λοιπόν, πάντα αρμόδιον, να επιληφθεί του θέματος ΑΜΕΣΩΣ, πριν είναι πολύ αργά. Το ελπίζουμε αυτό από τη σημερινή τουλάχιστο Κυβέρνηση, να το κάνει σύντομα, όσο πιο σύντομα γίνεται.

Αχιλλέας Κολιός

Ας είμαστε πάντα άγρυπνοι

Αγαπητοί συμπατριώτες όπως γνωρίζετε όλοι σας, τόσον η Κόνιτσα όσο και τα χωριά της κυκλώνονται από μεγάλα και πυκνά δάση που αποτελούνται κυρίως από πεύκα και έλατα και στολίζουν τον τόπο μας σκορπώντας αδιάκοπα το πλούσιο και δροσερό αεράκι που απολαμβάνουμε όλοι.

Θα πρέπει να αισθανόμεθα προνομιούχοι για το μεγάλο αυτό αγαθό που μας χάρισε η φύση, διότι πολλοί συνάνθρωποί μας σε διάφορα μέρη του τόπου μας το στερούνται· πρέπει δε να γνωρίζουμε όλοι ότι όσον απαραίτητος είναι ο πνεύμονας στον οργανισμό μας, άλλο τόσο απαραίτητο είναι και το δάσος στη ζωή μας.

Αλλά τι γίνεται όμως: όλα αυτά τα καταπράσινα που τα βλέπουμε και καμαρώνουμε, από μία αμέλεια ή απροσεξία δικιά μας, σε πολύ σύντομο χρόνο μεταβάλλονται και γίνονται στάχτη.

Γι αυτό πάντα θα πρέπει να είμαστε άγρυπνοι, ιδιαίτερα όμως τώρα το καλοκαίρι που ο κίνδυνος της φωτιάς είναι πίο μεγάλος.

Ας προσπαθήσουμε λοιπόν όλοι, να είμαστε πίο προσεκτικοί για να μπορέσουμε να σώσουμε τον μεγάλο αυτόν πλούτο που μας χάρισε η φύση.

Λουκάς Εζνεπίδης
Κόνιτσα

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑΣ ΣΤΟΝ ΝΙΚΑΝΟΡΑ – ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Στις 17 Ιουλίου 92 πανηγύριζε ο κεντρικός ναός της Αγίας Μαρίνης, του χωριού Αϊ Νικάνορα - Κόνιτσας. Βρέθηκαν προσκεκλημένος σαν γάλης. Πήγα εκεί, με τον κατά πάντα και δια πάντα εκλεκτό πιστό κληρικό και με σπάνια αγάπη για τους καιρούς μας, π. Χαράλαμπο Χατζή, ο οποίος εφημερεύει στο χωριό.

Δεν ήταν η πρώτη φορά που πήγαινα στην ενορία αυτή. Χάρη στην αμοιβαία αγάπη που τρέφω γι' αυτόν τον κληρικό, θάταν η εικοστή, γιατί υπόψη, διαδέτει και Ι.Χ.

Στο προαύλιο του ναού, μας υποδέχθηκε, ο κατά πάντα ακούραστος, παρά την ηλικία του, επίτροπος και κατ' ανάγκη και γάλης, κ. Δημήτριος Μπακόλας ή μπάρμπα Τάκης, όπως τον φωνάζουν. Αυτός ο άνθρωπος, είναι πολύ πιστός χριστιανός, αγαπάει πολύ την Εκκλησία, και ακολουθώντας το δέλημα του Θεού, έχει εν ζωή σήμερα οκτώ (8) παιδιά.

Στο πανηγύρι αυτό, παραβρέθηκε και ο Ιεροκήρυξ της Ιερής Μητροπόλεως π. Ανδρέας καθώς και ο εφημέριος Αγίας Παρασκευής π. Σπυρίδων Γιαντσούλης, οι οποίοι, ως είναι φυσικόν, έδωκαν επισημότητα και μεγαλοπρέπεια, στην όλη ακολουθία.

Από γαλτικής πλευράς παραβρέθηκε, εκτός των επιχωρίων, του μπάρμπα Τάκη και του μπάρμπα Νεοπόλεμου (Μήτσικα) και ο νεαρός δάσκαλος Χαρίλαος Παπακώστας.

Προχώρησε ο όρθρος και η θεία λειτουργία. Ο μπάρμπα Τάκης, παρά και το σωματικό του βάρος, αεικίνητος πάντα, και το μάτι του παντού. Στον πολυέλαιο, στα μανάλια, στις φιγούρες, για τα ονομαστήρια, συνεπικουρούμεγος φυσικά, και από τους άλλους επιτρόπους. Το μεράκι του για την εκκλη-

σία αυτού του χριστιανού, η αγωνία και η συναίσθηση, να πάνε όλα, όσο πιο καλά γίνεται, εκπλήσσει καθέναν που τον παρακολουθεί. Τέτοιοι ευαίσθητοι και ακούραστοι χριστιανοί πιστοί, είναι λίγοι στις μέρες μας. Άξιος ο μισθός του εν Ουρανοίς.

Αναπόσπαστο φυσικά της Θ. Λειτουργίας, ήταν και το θείον κήρυγμα από τον π. Ανδρέα, το οποίο, περιστράφη, γύρω από τη ζωή και το έργο της Αγίας. Άμα τελείωσε και η λειτουργία, πορευθήκαμε στο προαύλιο όπου είχε ετοιμασθεί ο χώρος για τον αγιασμό. Πολύ συγκινητικό να βλέπεις τους ταξιδεμένους του χωριού καθώς και τους άλλους που παραβρέθηκαν από την Κόνιτσα και τα γύρω χωριά, να στέκονται με ευλάβεια στον Αγιασμό.

Στη συνέχεια, οι επίτροποι είχαν τεμαχίσει την αρτοκλασία στην κανίστρα, είχαν ανοίξει τα κουτιά, με το πατροπαράδοτο λουκούμι, είχαν γεμίσει τα ποτηράκια με το ντόπιο τσίπουρο (το πίνουν λίγο στον Νικάνορα) για να τα μοιράσουν μετά το τελείωμα του αγιασμού.

Ήταν συγκινητικές οι χειραγίες μεταξύ των συγχωριανών, δίνοντας κάποιιο χαμόγελο στα πρόσωπα, γιατί, μερικοί από τους ταξιδεμένους έρχονται, επί τούτοις, για αυτή τη μέρα, για το πανηγύρι του χωριού τους.

Βέβαια, όπως συμβαίνει στα πανηγύρια των χωριών, είχαν φθάσει και τα λαλούμενα. Την μέρα αυτή γιορτάζουν όλα τα σπίτια, γι αυτό και οι οργανοπαίκτες, που το γνωρίζουν αυτό, πηγαίνουν για γύρα σ' όλα, και παίζουν διάφορους σκοπούς.

Όλα καλά και άγια. Ξμένα μου δημιουργούνται κάποιες σκέψεις τώρα εύλογες. Προσωπικά, νοσταλγώ αφάνταστα, αυτή την εποχή και αυτά τα έδι-

μα που πέρασαν, ίσως, ανεπιστρεπτί... Το λέω αυτό, γιατί βλέπω τα εγγονάκια μου σήμερα, να τους φαίνονται όλα περίεργα. Βλέπουν, να χορεύουν, ηλικιωμένους στην κορφή, και τους οργανοπαίκτες να έχουν κολλημένο το κλαρίνο στο αυτί του πρώτου, και δεν καταλαβαίνουν τι γίνεται. Στην συνέχεια, κολλάνε και το τάλλητρο στη μπάλα του κλαριτζή, και άντε να καταλάβεις τη συνέχεια.

Είναι πραγματικά ωραία τα πανηγύρια. Είναι αφορμή ανταμώματος και κοινωνικής σύσφιγξης. Είναι η ένωση των κρίκων της αλυσίδας. Όμως, πόσο ακόμη, θα αντέξουν αυτοί οι κρίκοι της αλυσίδας;

Αχιλλέας Κολιός
Κόνιτσα

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

— — — — —

* Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23 2 88

Κόνιτσα

Μην ξεχνάτε να στείλετε τη συνδρομή σας.

Η έκδοση του περιοδικού μας στηρίζεται αποκλειστικά σ' αυτή.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΕΚΔΡΟΜΕΣ

**ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΠΟΥΛΜΑΝ
ΚΡΕΤΣΗΣ ΞΕΘΗΡΙΟΣ**

ΤΗΛΕΦΩΝΑ:

3468.976 - 3421.890

, Αθήνα

Βάπτιση τριδύμων. Ο Κώστας Οικονόμου, καθ/τής, που κατάγεται από το Γεροπλάτανο, και η σύζυγός του Τασούλα Μηλιοπούλου, δασκάλα από τη Βέροια, βάπτισαν τα παιδιά τους στις 13 του Ιούλη 1992. Το μυστήριο έγινε σε εκκλησία της Βέροιας και οι ανάδοχοι δύο: Ο Χριστόφορος Μπέλλος, καθη/τής, από το Ελευθεροχώρι Ιωαννίνων, χάρισε στα δύο, από τα τρίδυμα, τα ονόματα (των παππούδων τους) Χρήστος και Αλέξανδρος και η Μαρία Σγουρού σύζυγος Θεοδώρου, από τη Βέροια, έδωσε στο τρίτο παιδί το όνομα (της γιαγιάς του) Ευγενία. Σπάνια και εντυπωσιακή ήταν η βάπτιση των τριδύμων, που την παρακολούθησαν, εκτός από τους γονείς τους, οι παππούδες - γιαγιάς και δείοι των τριδύμων, καθώς και άλλοι συγγενείς και φίλοι της οικογένειας. Ανάμεσα σ' αυτούς ήταν ο Μιχάλης Βασδέκης, χημικός, από τα Γιάννινα, ο Μιχάλης Οικονόμου, δικηγόρος, από τα Γιάννινα, με την οικογένειά του ο Σπύρος Παπάς, τραπεζικός στα Γιάννινα από τους Κουκλιούς, η δεσπ. Μαρία Οικονόμου δασκάλα από το Γεροπλάτανο και με την οικογένειά του πάλι ο Κώστας Καραγιώργος δάσκαλος στη Βέροια και που κατάγεται από την Εξοχή Κόνιτσας. Ακολούθησε τραπέζι σε κέντρο στο Πανόραμα Βέροιας. Να ζήσουν τα τρίδυμα και να τα χαίρονται τόσο οι γονείς που τα έχουν, όσο και οι ανάδοχοι που τους χάρισαν τα ονόματα.

Βαγγέλης Μπέλλος
συνδρομητής του περ. «Κόνιτσα»
Γιάννινα 15 του Ιούλη 1992

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Αγροτεμάχιο 8 στρέμ. με σταύλο 400 τ.μ., δεξαμενή αποθήκες, ηλεκτρ. ρεύμα κ.α. στην τοποθεσία μεταξύ Δέματος και Μπουραζάνι. Τηλ. 0651 - 35864.

Σαν παραμύδι....

Μια φορά κι έναν καιρό..
 Μπορεί κι ως τώρα που μιλάμε...
 Σαν παραμύδι ταπεινό. Δίχως βασιλοπούλες και καλο-
 κυράδες..
 Ήταν ένα χωριό.
 Όμορφο σαν και τα βουνά που το τριγύριζαν, σαν και τα
 νερά
 που το πότιζαν, σαν και τα λουδούδια που το στόλιζαν».
 Ενωδιαστές οι στρατές απ' τα βασιλικά και τις λεβάντες
 των σπιτιών, καθάρια χαμογέλια άνθιζαν μες στη μέρα,
 στο ξάγναντο φωνές παιδιών ακούγονταν ως πέρα...
 Ήταν...
 Αρχή παραμυδιού... καλημέρα σας.

Πέρασαν από τότε χρόνια πολλά. Σιγά σιγά, τα παλικάρια
 άρχισαν να φεύγουν γι' άλλους τόπους μακρινούς κι εί-
 παν
 γι' αυτό πως έφταιγε το πικρό γωμί που τρώγαν.
 Κι από πίσω τους κι άλλοι κι άλλοι...
 Στην αρχή από κει που πήγαν έστελναν λίγα γράμματα
 και πολλή πίκρα, σ' αυτούς που 'μειναν πίσω κι έβλεπαν
 την περασμένη
 ζωή τους μες απ' τις χλωμές φωτογραφίες.
 Κι οι άλλοι που 'μειναν πίσω να καρτερούν με τον καιρό
 απόκαμαν και πια... δεν καρτερούσαν.
 Είναι και τώρα το ίδιο χωριό.
 Ανασαίνει, όσο ανασαίνουν ακόμα οι λιγοστοί κατοίκοι
 του, κι ας μη μυρίζουν
 βασιλικό οι δρόμοι του κι ας μην ακούγονται φωνές παι-
 διών στο δείλι.
 Εκείνοι που έμειναν για πάντα σ' αυτό θυμούνται αυτούς
 που έφυγαν,
 αυτοί που έφυγαν θυμούνται εκείνους που 'μειναν, κι ό-
 λοι μαζί
 θυμούνται τις παλιές καλές μέρες που ήταν μαζί...
 Μια φορά κι έναν καιρό....

Τάσος Κανάτσης.

Ρήματα επιούσιου φωνές ανήκουστες
παρελθόν ανύπαρκτο ή παρόν εκού-
σιο.

Χρόνος επιβαρύς συγκρινόμενος με
αιωνιότητα

Χώρος ανούσιος συγκρινόμενος με ά-
πειρο.

Συνθλίβομαι στην πίεση της γυχής
μου.

Δεν μπορώ να ανίσταμαι στην ευζωΐα
της ύλης

βαραίνουν άλλωστε τόσες αναφορές.

Σκέυεις απέχουν απ' αναμάρτητο βίω-
μα

αποστασία υιοθεσίας ή ελπίδα υπαρ-
κτής μεταμέλειας;

Αντωνία Κολιού

Μεγάλος, διαυγής, υπέροχος καθώς
σκεπάζει τους φόβους μας
και φτερώνει τους σταχασμούς των χα-
μένων ονείρων.

Ασάλευτος, Σηματοδότης, Νιοβάπι-
στος, στο μπλέ της πιο μεγάλης κολυμ-
βήδρας.

Κάτοπτρο εποχών σε παλιούς πέτρι-
νους τοίχους.

Ακίνητες φωνές σε επερχόμενη άνοιξη.

Όταν χρωματίζει τις κορφές με τα πα-
στέλ του σκούρου πράσινου,

όταν χαϊδεύει το χαμόδεντρο στις πα-
ρυφές του δρόμου,

τότε η γυχή τραγουδά αιωνιότητα... Υ-
πόσχεση ζωής μέσα απ' το μώβ του με-
νεξέ.

Αντωνία Κολιού

ΣΧΟΛΙΑ

Και πάλι εφέτος ακούστηκε στις
πλαγιές του Γράμμου η παράφωνη
συγχορδία μερικών εκατοντάδων αμε-
τανόπτων νοσταλγών της μισαλλοδο-
ξίας (ευτυχώς κάθε χρόνο και λιγότε-
ρων), οι οποίοι συνεπικουρούμενοι και
από μερικούς εκπροσώπους της εκ-
κλησίας, έγαλαν το μονότονο τροπάρι
του διχασμού με την τέλεση μονόπλευ-
ρου μνημοσύνου για τους μισούς νε-
κρούς του Εμφυλίου πολέμου.

Ο κάθε λογικός άνθρωπος, ο κά-
θε πατριώτης, καταδικάζει αυτού του εί-
δους τις εκδηλώσεις και εύχεται ΟΜΟ-
ΝΟΙΑ στο Ελλ. λαό, ώστε σύσσωμο το
Έθνος ν' αντιμετωπίσει κάθε εξωτερική
απειλή που σήμερα είναι πολύ ορατή
προ των πυλών της χώρας.

Αν δέλουν αυτοί οι κύριοι να τιμή-
σουν τη μνήμη των νεκρών, ας κάνουν
μνημόσυνο για ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΕ-
ΣΟΝΤΕΣ του εμφυλίου, και όχι να χω-
ρίζουν τους νεκρούς σε αμνούς και ερί-
φια!

Σ.Τ.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΣΕ Α.Ε.Ι. Τ.Ε.Ι.

Αποστόλου Ιωάννα. Κτηνιατρική
Θεσ/νίκης, Γάκη Σοφία, Παιδαγ. νη-
πιαγ. Ρόδου, Γρέντζιου Μαγδαληνή,
Φιλολογίας Αθήνας, Καλαμπόκη Ελέ-
νη, Ιατρικής Ιωαννίνων, Κουσιουρής
Δημ. Νομικής Θράκης, Μυλωνά Γεωρ-
γία, Παιδαγ. Δημ. Εκπ. Ιωαννίνων, Νι-
κολαΐδη Αικατ. Μαθηματικών Αιγαίου,
Ντάφλου Σοφία, Ηλεκ/λογίας ΤΕΙ Η-
ρακλείου, Οικονόμου Δήμητρα. Θεο-
λογίας Θεσ/νίκης, Παπανικολάου
Σταυρούλα. Οικονομ. Επιστ.
Θεσ/νίκης, Σπανός Βασίλειος, Πάν-
τειος Αθήνας, Στράτος Θωμάς, Οικονομ.
επιστ. Θεσ/νίκης, Στυλιάρης Θωμάς,
Οικονομ. σπουδών Αθήνας, Τάτσης
Θεοφάνης, Εφηρμ. Πληροφορικής
Θεσ/νίκης, Τζινέρης Ανδρέας, Αγγλι-
κής Θεσ/νίκης, Τουφίδης Γιάννης, Αυ-
τοματισμού ΤΕΙ Θεσ/νίκης, Ψαρράς
Βασίλειος Φυσικ. Αγωγής Θράκης,
Τάσσιου Σουζάνα. Πάντειος Αθήνας.

• Η Παρασκευή Γεωργ. Δερμιτζάκη α-
πό το Γανναδιό Κόνιτσας πέτυχε στην
Ιατρικής Ιωαννίνων,

Το περιοδικό μας συγχαίρει τους
επιτυχόντες και τους εύχεται «καλό πτυ-
χίο».

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

Κώστας Ε. Ζήκος)

Στις 26.6.92 ξημέρωνε Κυριακή και ήταν η γιορτή της Αγ. Παρασκευής όταν εγκατέλιπε τα επίγεια και άφηνε την τελευταία του πνοή στα Γιάννενα σε ηλικία μόλις 52 χρονών ο αγαπημένος αδελφός μου ΚΩΝ/ΝΟΣ ΕΥΑΓΓ. ΖΗΚΟΣ.

Αγαπάτε αλλήλους Αγαπάτε αλλήλους, ο Οίκος του Θεού... ο Οίκος του Θεού... ήταν οι τελευταίες λέξεις που πρόφεραν τα χείλη του στις 3,30 π.μ.

Ύστερα αναπαύτηκε για λίγο και στη συνέχεια στις 7,30 το πρωί έγινε αποδεκτός στον Οίκο του Θεού...

– Έφυγες καλέ μου Κώστα μέσα από τα χέρια της γυναίκας σου Χρυσάνθης, που τόσο σου συμπαραστάθηκε και σε τιμά όπως σου αξίζει, μπροστά στα μάτια της αδελφής σου Γεωργίας.

Πρόλαβες και δοκίμασες το τελευταίο φάρμακο μα δεν άντεξες στη δυσκολία. Πάλευγες, αγωνίστηκες, υπόμεινες καρτερικά την κάθε δυσκολία. Νικήθηκες ύπουλα από την -ασθένια- και έπαιξες ρόλο ανάλογοτης περίπτωσης.

Τέκνο του Ασημοχωρίου Κόνιτσας.

Γιός του Παπαβαγγέλη Ν. Ζήκου και της χαροκαμένης -τώρα πια -μάνας Ελευθερίας.

Η δεύτερη πατρίδα σου, τα Γιάννενα, σε δέχτηκε πολύ μικρό.

Ήσουν αφοσιωμένος στις υγιείς Ηπειρωτικές και οικογενειακές αρχές. Λάτρης της γενέθλιας Ηπειρωτικής γης. Σε όλη σου τη ζωή υπήρξες έντιμος. Ήσουν άνθρωπος γελαστος, καλόκαρδος και πονετικός. Πίστευες, είχες ιδανικά, βοηθούσες κι όπου μπορούσες ευεργετούσες.

Από μικρό παιδί αγωνίστηκες σκληρά και ανέλαβες τεράστιες υποχρεώσεις για να συντηρήσεις και αναδείξεις την οικογένειά σου.

Ενώ είχες έφεση για μόρφωση αναγκάστηκες να διακόμεις τα σχολεία-μιά και οι αντιξοότητες της εποχής σου ήταν μεγάλες.

Ξενιτεύτηκες στα Γιάννενα. Εκεί στη δεύτερη πατρίδα σου πάλευγες και κέρδισες. Απεκόμισες μαζί με τα τόσα άλλα και πολύ σπουδαία κοινωνική μόρφωση.

Είχες αδάμαστη θέληση και ανεξάντλητη υπομονή. Ηθικό χαρακτήρα, τιμιότητα και ειλικρίνεια. Πάντοτε έλεγες με δάρρος τη γνώμη σου.

Σήμερα είναι πολύ δύσκολο σε μας να περιγράψουμε τα τόσα προτερήματά σου.

.....κι ύστερα η γυχή σου αγαπημένε μου αδελφέ- σώπασε...

Δεν ήθελε συνέχεια. Συνέπεσε η θέληση της γυχής σου με το δέλημα του Θεού. Να είναι παντοτεινά κοντά του και να φτερουγίζεις από πάνω μας. Πάνω από τη γυναίκα σου και τα παιδιά σου τη μητέρα σου και τα αδέρφια σου τα ανήγνια σου και τους άλλους συγγενείς.

Έφυγες χωρίς να μας ρωτήσεις, χωρίς δισταγμό.

Ζεις, τώρα πια, σε άλλους κόσμους αληθινούς...

... κι ύστερα κλάγαμε πικρά με δάκρυα ποτάμι. Όχι με απλούς λυγμούς αλλά με σπαραγμούς. Έτσι όπως δάπρεπε.

Για μένα μα και για όλους όσους σε γνώρισαν ήσουν το σύμβολο της οικογένειας το παράδειγμα καλού πατέρα, συζύγου, οικογενειάρχη και εκλεκτού συνδικαλιστή με δετική προσφορά στα κοινά.

Τι μπορεί να πει το συνδικαλιστικό κίνημα. Η Γ.Σ.Ε.Ε. Το Ε.Κ. Ιωαννίνων, το Σωματείο Ελαιοχρωματιστών και συναφών επαγγελμάτων. Οι Ομοσπονδίες και Συνομοσπονδίες, η Δ.Α.Κ.Ε. και τα άλλα Σωματεία. Η Νομαρχιακή και οι Σύλλογοι. Στα μέσα και στα έξω - στην Αθήνα και στο Στρασβούργο στη Σόφια και αλλού. Επάξια εκπροσώπηση.

Υποστηρικτή των εργαζομένων στο Ι.Κ.Α. Ιωαννίνων.

Διετέλεσες και προσέφερες τις υπηρεσίες σου σαν Αντιπρόεδρος ή μέλος στο Δ.Σ. Ασημοχωρίου Κόνιτσας, της γενέτειράς σου.

Παντού ήσουν παρών. Ακούραστος υπηρέτης όλων με κοινωνική προσφορά και μεγάλη κινητικότητα στο συνδικαλιστικό χώρο.

Εκεί στην Ήπειρο στα Γιάννενα μα και στο Ασημοχώρι, αδελφέ μου Κώστα, είναι δυσαναπλήρωτο το κενό που μας άφησες.

Τα μαύρα που φορέσαμε δεν είναι διαμαρτυρία στη Θεία προσταγή. Είναι ένδειξη τιμής και ευγνωμοσύνης στη μνήμη σου.

Ας είναι αγιασμένος ο τόπος που σε δέχτηκε και ανάλαφρο το χώμα που σε σκεπάζει.

Αιώνια η μνήμη σου λατρευτέ μας...

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ευαγγ. ΖΗΚΟΣ

Μνημόσυνο Αριστούλας Καρρά

Από την Αθήνα όπου πέθανε και ενταφιάστηκε, έγινε η μεταφορά των Οστών της Αριστούλας Καρρά στο χωριό της Εξοχή και το Σάββατο 29 Αυγούστου τελέστηκε μνημόσυνο στην κεντρική εκκλησία του χωριού.

Το μνημόσυνο της Αριστούλας Καρρά συνδυάστηκε με το μνημόσυνο του συζύγου της Βασίλη Καρρά που γίνεται την Κυριακή 30 Αυγούστου στο Σταυράκι Ιωαννίνων, οργανωμένο από το Δήμο Ιωαννίνων, για τους εκτελεσμένους το 1948 επίλεκτους Γιαννιώτες της δίκης Πρίντζου και το Βασίλη Καρρά και Ηλία Μάντζιο που εκτελέστηκαν εκεί την ίδια εποχή και όπου θα παραβρεθούν επίσης τα παιδιά του Βασίλη και της Αριστούλας Καρρά.

Στο μνημόσυνο της Αριστούλας Καρρά εκτός από τα παιδιά της και εγγόνια της που ήρθαν από την Αθήνα συνοδεύοντας τα οστά της παραβρέθηκαν όλοι οι κάτοικοι της Εξοχής, καθώς και συγγενείς και φίλοι από τη γειτονική Τράπεζα, από την Κόνιτσα και από την Αγία Βαρβάρα.

Στην τελετή του μνημοσύνου μίλησε ο Λάμπρος Βλάχος, παλιός δάσκαλος της Εξοχής, ο οποίος αναφέρθηκε στη ζωή και στην κοινωνική προσφορά της Αριστούλας Καρρά και στη δραστήρια συμμετοχή της στην Εθνική Αντίσταση 1941 - 1944 μαζί με το σύζυγό της Βασίλη Καρρά και τα πέντε παιδιά τους.

Για την ενεργό και ολόγυχη ένταξή της στην Εθνική Αντίσταση, η οικογένεια Καρρά, μετά την αποχώρηση των Γερμανών εδοκίμασε τον άγριο διωγμό, το ξερίζωμά της από την Εξοχή, τη φυλάκιση και εκτόπιση των παιδιών της τη φυλάκιση της Αριστούλας και την εκτέλεση δολοφονία του συζύγου της Βασίλη Καρρά.

Ο ομιλητής τόνισε ότι δεν αναφέ-

ρεται στα γεγονότα εκείνα για να αναζύσει πληγές, που εξάλλου επουλώθηκαν από το χρόνο και έκλεισαν με το νόμο «για την άρση των συνεπειών του εμφύλιου πολέμου» αλλά γιατί αποτελούν Ιστορία που διδάσκει τις τρομερές συνέπειες των εμφύλιων συγκρούσεων και την ανάγκη ομαλής, ειρηνικής και δημοκρατικής ζωής.

Και έκλεισε την ομιλία του:

Αριστούλα Καρρά κοιμήσου τώρα ήσυχα τον αιώνιο ύπνο σου, εδώ στο χωριό σου την Εξοχή, όπου οι λίγοι κάτοικοί της που απόμειναν ζουν ειρηνικά και αγαπημένα.

Αριστούλα Καρρά, τα παιδιά σου και τα εγγόνια σου, οι συγγενείς, οι χωριανοί, οι πολυπληθείς φίλοι της οικογένειας Καρρά, σε βεβαιώνουμε πως η μνήμη σου θα μας παραστέκει ολοζώντανη σ' όλη μας τη ζωή.

Αριστούλα Καρρά, θαρραλέα αγωνίστρια της ζωής, αιωνία σου η μνήμη.

Λ.Β.

Επιμνημόσυνη δέηση στην Καλόβρυση

Για τέταρτη, συνεχή χρονιά (19-7-92) η Καλόβρυση τίμησε όλους τους πεσόντες της που σκοτώθηκαν από διάφορους εχθρούς (16 άτομα) τα έτη 1940 - 1949.

Παραβρέθηκαν ο ιερέας της ενορίας, ο Πρόεδρος, η φρουρά του φυλακίου, παθόντες γονείς, αδέρφια, γυναίκες και πολλοί κάτοικοι του χωριού και της Μελισσόπετρας.

Ακολούθησε επιμνημόσυνη δέηση στο ηρώο των πεσόντων, ομιλία από χωριανό, κατατέθηκαν στεφάνια, ανθοδέσμες, τηρήθηκε ένα λεπτό σιγή και μετά από τον Εθνικό ύμνο έγινε η καθιερωμένη δεξίωση στο σχολείο.

Οι ευχές που ακούστηκαν ήταν: ποτέ πια πόλεμος, αλλ' αντίθετα να πρωτανεύσει η Ειρήνη για το καλό της ανθρωπότητας.

Στη μνήμη του Χαρίλαου Πατέρα, με τη συμπλήρωση χρόνου στις 4-7-92, από το θάνατό του και με την ευκαιρία του ετήσιου μνημοσύνου, η σύζυγός του κ. Λίνα προσφέρει στο περιοδικό μας 5.000 δρχ. Ο κ. Παύλος Μάλιακας και η κ. Ροδόκλεια Παπαλαμπρίδη κατέδωσαν στο Γηροκομείο Κόνιτσας από 10.000 δρχ. ο καθένας στη μνήμη της αδελφής τους Αντιγόνης Μηλίγγου.

• Ο Ανδρέας Κουσιαφές από την Πάτρα προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 2.000 δρχ. στη μνήμη του φίλου και συνεργάτη στο Νοσοκομείο Κόνιτσας, Γεωργίου Μπαρμπούτη που πέθανε πρόσφατα.

Ο Αντώνης Ευτ. Νικόπουλος με την συμπλήρωση 10 χρόνων από του θανάτου του αδελφού του ΕΥΡΙΠΙΔΗ μετέφερε και εναπόθεσε τα οστά του στο Οστεοφυλάκειο της γενέτειράς του. Πωγωνίσκου. Στη μνήμη του κατέδωσε 3.000 για ενίσχυση του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ».

• Στις 2/8/92 στην Πλαγιά Κόνιτσας τελέστηκε το ετήσιο μνημόσυνο του συζύγου και πατέρα μας Δημητρίου Μήτση.

Στη μνήμη του η σύζυγος, οι κόρες, γαμπρός και εγγόνια του, προσφέρουμε στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» (στο οποίο ήταν και συνδρομητής) το ποσό των 5.000 δρχ.

Στις 3/7 επισκέφτηκε την Κόνιτσα ο Υπουργός Υγείας κ. Σούρλας ο οποίος επιθεώρησε το Νοσοκομείο της πόλης και σε συγκέντρωση στο Δημοτικό μέγαρο διαβεβαίωσε το λαό της πόλης ότι σύντομα θα εξοπλιστεί και θα λειτουργήσει το Νοσοκομείο - Κέντρο Υγείας. Τον κ. Σούρλα συνόδευαν οι βουλευτές κ. κ. Γεωργιάδης και Καλογιάννης καθώς και ο Νομάρχης κ. Διδάγγελος. Στη συγκέντρωση και στη συζήτηση έλαβε μέρος και ο βουλευτής κ. Ρήγας.

- Το βράδυ της ίδιας μέρας ήρθε στην Κόνιτσα η μουσική μπάντα του πολεμικού Ναυτικού και έπαιξε στην Κεντρ. Πλατεία της πόλης, όπου εκτός του Μητροπολίτη και όλων των Αρχών, συγκεντρώθηκε αρκετός κόσμος και η συναυλία εξελίχτηκε σε λαϊκό γλέντι στο οποίο ναύτες, στρατός, αστυνομία και πολίτες χόρευαν με την «γυχή τους».

- Η Πανηπειρωτική Ένωση Μεμβούρνης και Βικτωρίας απόκτησε ιδιόκτητο κτίριο το οποίο θα χρησιμοποιεί για τις διάφορες εκδηλώσεις της.

- Στις 5/7 το βράδυ διοργανώθηκε από το Δήμο Κόνιτσας βραδιά δημ. τραγουδιού στο Εθν. Στάδιο της πόλης. Έλαβαν μέρος οι τραγουδιστές Βάγιας, Κιτσάκης, Μπέλλος, Σιάτρας και η λαϊκή ορχήστρα Λούκα.

Τα έσοδα της εκδήλωσης θα διατεθούν από το Δήμο για την καθαριότητα της πόλης.

- Στις 7/7 έγινε στο Δημαρχείο της Κόνιτσας συγκέντρωση στην οποία ο δήμαρχος κ. Χατζηεφραιμίδης ενημέρωσε τους πολίτες για διάφορα τοπικά ζητήματα.

Ο Δήμος Κόνιτσας στα πλαίσια των καλοκαιρινών πολιτιστικών εκδηλώσεων και σε συνεργασία με το Λαογραφικό Σύλλογο «Καλαρρύτες», πραγματοποίησε στις 10/7 εκδήλωση

στο προαύλιο του Γυμνασίου με φολκλορικό και μουσικοχορευτικό συγκρότημα από την Τσεχοσλαβακία.

- Στον ίδιο χώρο, στις 31/7, συγκροτήματα από την Ουγγαρία, την Ιταλία και του εκπολ/κού Συλλόγου Ιωαννίνων «Ο Πλάτανος» παρουσίασαν παραδοσιακούς χορούς από την πατρίδα τους αντίστοιχα.

- Στο τέλος του μήνα ενισχύθηκε το δίκτυο ύδρευσης με το νερό της γεώτρησης (Μπούση) που αρχικά μπήκε στη δεξαμενή κάτω από το Τάγμα και λίγες μέρες αργότερα στη δεξαμενή του Β' Δημ. Σχολείου. Ας ελπίσουμε ότι θα λυθεί πια το πρόβλημα του νερού στην Κόνιτσα.

- Στις 2/8, η «ΠΙΝΔΟΣ» πραγματοποίησε γλέντι στο εξοχικό κέντρο «ο Βοϊδομάτης» του Γ. Σουρλούκα.

- Στις 9/8, στο προαύλιο της Αναγν. Σχολής πραγματοποιήθηκε εκδήλωση στην οποία έλαβαν μέρος διάφοροι τραγουδιστές με τον Διον. Σαββόπουλο.

- Φωτιά που άναγαν, μάλλον Αλβανοί φυγάδες, έκαψε λίγα στρέμματα δάδους στην Αετομηλίτσα στις 10/8.

- Μεγάλη κίνηση παρατηρήθηκε στην Κόνιτσα και στα χωριά το Δεκαπενταύγουστο.

Τα αρτοποιεία, δούλεγαν πολύ καλά και ο κόσμος ξεφάντωσε στα πανηγύρια που γίνονται τέτοιον καιρό στα περισσότερα χωριά της Επαρχίας.

Όμως, μετά απ' αυτή την αναλαμπή, άρχισε η αντίστροφη μέτρηση για επιστροφή στις πόλεις, ώσπου να φτάσουμε στο Σεπτέμβρη οπότε πέφτει γαλήνη και μελαγχολική ηρεμία στα χωριά μας.

- Στις 15/8 γιορτάστηκε και η «ημέρα των Ενόπλων Δυνάμεων» με την καθιερωμένη επιμνημόσυνη δέηση έξω από το Δημ. μέγαρο και τη δεξίωση στη Στρ. Λέσχη.

- Την παραμονή του Δεκαπενταύγου-
στου έγινε ολονύχτια αγρυπνία στη Μο-
λυβοσκέπαστη όπου και μίλησε στους
προσκυνητές ο Μητροπολίτης κ. Σεβα-
σιανός.

Με λαμπρότητα γιορτάστηκε η
μνήμη του εθναπόστολου Αγ. Κοσμά
στην Κόνιτσα. Την παραμονή μετά τον
Εσπερινό στον ομώνυμο Ναό έγινε η
καθιερωμένη λιτάνευση των Ιερών λει-
ψάνων και της εικόνας του Αγίου στην
κεντρική πλατεία της πόλης. Συμμετεί-
χαν Μητροπολίτες από άλλες μητροπό-
λεις και δεκάδες ιερέων της περιοχής
καθώς και πολύς κόσμος. Στις 24/8 τε-
λέστηκε πανηγυρική θεία λειτουργία
στο Ναό του Αγ. Κοσμά με συμμετοχή
Κονιτσιωτών και κατοίκων από άλλες
περιοχές.

- Με θερμοκρασία υψηλή και μεγάλης
διάρκειας πέρασε ο Αύγουστος. Ήταν
ο μήνας με τη μεγαλύτερη κίνηση στην
Επαρχία μας και της ανυπόφορης ζέ-
στης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

Ο Γιάννης και η Χρυσή Λέκκα α-
πό τη Δροσοπηγή απόκτησαν αγοράκι
στην Αυστρία και το ονόμασαν Μιχά-
λη, το όνομα του παππού του).

- Στα Γιάννινα, ο Νίκος και η Νίκη Α-
ναγνώστου απόκτησαν στις 4/6 αγορά-
κι.

- Ο Δημήτρης και η Ελένη (Κορέτση)
Νικολάου απόκτησαν στην Αθήνα αγο-
ράκι στις 26/7.

Βαπτίσεις:

Στις 13/6 βάπτισαν στην Καλλι-
δέα Κόνιτσας το αγοράκι τους, ο Κώ-
στας και η Ελένη Αγόρου. Όνομα νεο-
βάπτιστου Νικόλαος. Ανάδοχος ήταν ο
Γιώργος Αναμολίδης.

- Στις 16/8 βάπτισαν στο Ελεύθερο το
γιό τους ο Γιώργος και η Αγλαΐα Σπα-
νού. Όνομα Χρήστος.

- Ο Νίκος και η Γιολάνδα Μπέτση Βά-
πτισαν το κοριτσάκι τους στις 14/7 και
το ονόμασαν Χριστίνα.

- Στις 14/7, ο Σταύρος και η Ελένη Κο-
λιού βάπτισαν το αγοράκι τους. Όνομα
Στέφανος.

- Ο Γιάννης και η Αμαλία Μπακογιάν-
νη βάπτισαν το κοριτσάκι τους στις
12/7. Όνομα Όλγα.

- Στις 4/7 ο Χρήστος και η Ελένη Πα-
παβασιλείου βάπτισαν την κορούλα
τους. Όνομα Σοφία.

- Στις 16/7 ο Θανάσης και η Μαρία
Χριστοπούλου βάπτισαν την κορούλα
τους. Όνομα Νικολέττα.

- Ο Θανάσης και η Ελένη Ράγγα βάπτι-
σαν στις 19/7 το γιό τους. Όνομα Λά-
ζαρος.

- Ο Παναγιώτης και η Ευαγγελία Βαρ-
βάτη βάπτισαν στις 26/7 το γιό τους.
Όνομα Σπυρίδων.

- Ο Βασίλης και η Παρθένα Φατέ στις
25/7 βάπτισαν το κοριτσάκι τους. Όνο-
μα Σοφία.

- Ο Περικλής και η Χριστίνα Τσούκα
βάπτισαν το αγοράκι τους στις 16/8.
Όνομα Κωνσταντίνος.

- Στις 30/8 ο Χρήστος και η Κατερίνα
Γκίκα βάπτισαν στην Ηλιόρραχη το κο-
ριτσάκι τους. Όνομα Μαρία.

- Στις 30/8 βάπτισαν στην Κλειδωνιά
την κορούλα τους, ο Δημήτρης και η
Χριστίνα Ευαγγέλου. Όνομα Αφροδί-
τη.

- Στην Κόνιτσα (23/8), ο Γιώργος και η
Βασιλική Κίτσιου βάπτισαν τα δυό τους
παιδιά. Ονόματα: Αριστοτέλης και Ε-
ρασμία.

Ανάδοχοι ήταν ο Βαγγέλης και η κόρη
του Έφη Πορφυρίου.

Αρραβώνες

Αρραβωνιάστηκαν στην Κόνιτσα ο Δη-
μήτριος Β. Κυρτσόγλου και η Κωνσταν-
τίνα Παπαδήμα.

- Στις 9/8 αρραβωνιάστηκαν στην Κό-
νιτσα ο Βαγγέλης Καραγιάννης και η

Ελισάβετ Αγγέλη από το Ελμπασάν.

• Στις 15/8 αρραβωνιάστηκαν στο Μάζι ο Βαγγέλης Καφετζής και η Γιώτα Τσάγκα.

Γάμοι:

Στις 26/6 έγιναν στην Αθήνα οι γάμοι του Θανάση Ματσή και της Μαρικαίτης Νικολοπούλου.

• Στις 11/7 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Λευτέρη Μπέχλη και της Μάρδας Ράγγα.

• Στην Αγ. Παρασκευή Αθηνών έγινε ο γάμος του Σωτήρη Σιώρου και της Μαρίας Ψωμά στις 27/6.

Στο γάμο παραβρέθηκε και ο αδελφός του γαμπρού Χαράλαμπος, Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Ένωσης Μεμβούρνης.

• Στις 18/7 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Θανάση Σταυρίδη και της Διαλεχτής Κούλαλη από τη Βέροια.

• Στις 25/7 παντρεύτηκαν στην Αθήνα ο Θεόδωρος Κυρίσης και η Χριστίνα Βερέβη.

• Στις 25/7 παντρεύτηκαν στην Κόνιτσα ο Κων/νος Τζιάλλας και η Παναγιώτα Κολιογιάννη από την Άρτα.

• Στην Μελισσόπετρα έγιναν στις 9/8 οι γάμοι του Δημήτρη Κατσούκη και της Αγγελικής.

• Στο Κεράσοβο παντρεύτηκαν στις 16/8 ο Νίκος Εξάρχου και η Βάσω Μπλιδικιώτη. Ο γάμος έγινε παραδοσιακός με πολλούς καλεσμένους και τρικούβερτο γλέντι.

Στη Μελισσόπετρα έγιναν οι γάμοι του Παντελή Λάμπρου και της Δήμητρας Τάσση στις 22/8.

• Την ίδια μέρα έγιναν στην Καλλιθέα Κόνιτσας οι γάμοι του Παναγιώτη Ντίνου και της Χριστίνας Κουκλάκη.

• Στις 23/8 έγιναν στην Πουρνιά οι γάμοι του Θανάση Αδάμου και της Παρασκευής Κοντογιάννη.

• Στις 30/8 έγιναν στην Κόνιτσα οι γά-

μοι του Βασιλείου Δ. Βαγενά και της Ιφιγένειας Βλιώρα από τη Φούρκα.

• Στις 29/8 παντρεύτηκαν στην Αθήνα ο Σπύρος Γκαβίνος και η Αλεξάνδρα Φιλίππου.

• Στο Αηδονοχώρι έγιναν στις 30/8, οι γάμοι του Αντώνη Ζαχαρία και της Θεοδώρας Κυρτσόγλου.

Θάνατοι:

Στις 2/7 πέθανε στην Κόνιτσα ο Γεώργιος Ζδράβος, 84 ετών.

• Πέθανε στο Ελεύθερο η Μαγδαληνή Δάλλα στις 4/7, σε ηλικία 79 ετών.

• Στις 11/7 ξέφυγε από το δρόμο - λίγο πριν από τη Σουσίτσα - το «ουνιμουκ» που οδηγούσε ο 58χρονος Διστρατιώτης Χρήστος Ν. Τάσσιος του βρήκε τραγικό θάνατο. Σε μια εβδομάδα πέθανε από τη στεναχώρια και ο πατέρας του.

• Σκοτώθηκε στη Γερμανία, σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα, ο Κώστας Ν. Μακρής από τη Δροσοπηγή Κόνιτσας σε ηλικία 18 ετών.

• Στα Γιάννινα πέθανε στις 26/7 ο Ασημοχωρίτης Κώστας Ζήκος σε ηλικία 52 ετών.

• Στην Κόνιτσα πέθανε στις 14/8 ο Χρήστος Τσινασλάν σε ηλικία 80 ετών.

• Στην Αθήνα πέθανε στις 25/8 ο Σταύρος Κόντος, ηλικίας 55 ετών.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Μάης - Ιούνης - Ιούλης

Μεγ. θερμ. 27° - 33°—

Ελαχ. θερμ. + 7° - 10,2°—

Σχ. υγρασία 54% - 62%—

Ύψος βροχής 44,6 εκ. - 39—

Σημείωση: Στη σελ. 390 του προηγούμενου τεύχους ο **Β. Νικόπουλος** έγινε από τυπογραφικό λάθος Νικολόπουλος. Επανορθώνουμε και ζητούμε συγγνώμη.

Παλιοσέλλι (Αρχείο Ι. Καπαίου)

Παλιοσέλλι (Αρχείο Ι. Καπαίου)

ΟΜΕΣ – ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

	Δρχ.				
Ηλίας Δίστρατο	1.000	Βουρδούκας Λεωνίδας Αθήνα	5.000	Θώδου Λίνα Η.Π.Α.	3.500
ος Βαγγέλης Ιωάννινα	1.000	Κόντος Ευάγγελος Πηγή	2.000	Χατζής Διομήδης Αθήνα	2.000
ς Χρήστος Κόνιτσα	1.000	Τσίμας Νικόλαος Οξυά	1.000	Αθανασόπουλος Βασίλειος	
Αντωνιάδης Φώτιος		Παπαναστασίου Βασίλειος		Κόνιτσα	1.000
	1.000	Αυστραλία	15.600	Ζαχαρόπουλος Φώτιος Κόνιτσα	1.500
κας Ιωάννης Αθήνα	5.000	Παπαζήσης Σωτήριος Αυστραλία	6.500	Τριφωνίδη Άννα Πειραιάς	2.000
δης Μάκης Κόνιτσα	4.300	Μπλιδικιώτης Αριστίδης Αθήνα	5.000	Χατζηθεοδώρου Νίνα Σέρρες	1.000
ς Θεόδωρος		Ζιώγας Θωμάς Αθήνα	2.000	Λιάπης Θωμάς Δροσιά -	
ς Αιγίου	2.000	Θεοδωρίδου Χαρίκλεια		Αττικής	1.000
δης Γεώργιος Αυστραλία	5.000	Θεσ/νίκη	2.000	Ράπτης Ανδρέας Τράπεζα	1.000
ούμπης Γεώργιος		Πορφυριάδης Θανάσης Τέμενη		Αποστόλου Κων/νος	1.000
λία	10.000	Αιγίου	2.000	Σπανού Μαρία Αθήνα	2.000
ς Νικόλαος Ιωάννινα	2.000	Στέρτσιος Ιωάννης Γερμανία	5.000	Τζίκας Ζήσης Λάρισα	1.000
ς Θωμάς Καστανέα	2.000	Καλαϊτζή-Τόγκα Βεατρίκη		Γεράσης Σπύρος Αθήνα	3.000
άννης Ντίνος Ιωάννινα	2.000	Αθήνα	1.000		
Καλλιντέρης Χρήστος		Λιάπη Ερασμία Η.Π.Α.	3.700		
τα	1.000	Λάμπρου Ευθύμιος			
ύκης Αντώνης		Αργυρούπολη	1.000		
νίτσα	1.000	Λέκκας Μιχαήλ Αυστραλία	5.200		
δης Στέργιος Θεσ/νίκη	1.500	Μάτσικα Παρασκευοπούλου	1.500		
ς Σπύρος Κεράσοβο	1.000	Μπουζούλας Χαράλαμπος			
ς Αχιλλέας Αθήνα	2.500	Αυστραλία	6.500		
ς Νικόλαος Αλεξάνδρεια	3.500	Βλάχος Βασίλειος Αθήνα	1.000		
ς Βασίλειος Αλεξάνδρεια	2.000	Σίσιου Αμαλία Κατερίνη	1.000		
ς Ευάγγελος Αυστραλία	4.200	Λιάπης Σπύρος Γεροπλάτανος	1.000		
ς Γεώργιος Μάζι	1.000	Ανδρέου Οδυσσέας Δολιανά	1.000		
ς Νικόλαος Αθήνα	1.000	Γκίκα Ροδούλα Κέρκυρα	1.000		
δημοσθένης Βρυσοχώρι	1.000	Πανταζής Νικόλαος	3.000		
ς Χρήστος		Σιώρος Χαράλαμπος Αυστραλία	5.000		
δοσκέπαστο	2.000	Ψύλλας Γεώργιος Θεσ/νίκη	1.000		
ου Χριστίνα		Παπαχρήστος Νικόλαος			
ς Χαλκίδας	3.000	Θεσ/νίκη	1.000		
ς Στέφανος Αθήνα	1.000	Ευαγγελίδης Κων/νος Η.Π.Α.	10.000		
ς Δημήτριος Αθήνα	1.000	Ντισάκας Νικόλαος Αθήνα	2.000		
ς Γεώργιος Αθήνα	1.000	Κούσιου Λουΐζα Αθήνα	4.000		
Ηλίας Πηγή	1.000	Κοκκινάκη Βασιλική Η.Π.Α.	4.000		
ς Βασίλειος Κιάτο	1.000	Δήσιος Παναγιώτης Πόρος	1.000		
ς Άννα Ευδοξία Χαϊδάρη	1.000	Βουρδούκας Στέφανος Αθήνα	1.000		
μου Ιωάννης Ιωάννινα	1.000	Σπανός Ιωάννης Αθήνα	1.000		
ς Φάνης Κόνιτσα	1.000	Εξωραϊστικός Σύλλογος Πηγής	2.000		
ς Κων/νος Αθήνα	4.000	Ζώτος Δημήτριος Πηγή	1.000		
ς Ευθύμιος Κόνιτσα	1.000	Κίτσιος Χριστόφορος Αθήνα	1.000		
ς Σωτήριος Ελεύθερο	3.500	Κίτσιος Θωμάς Θήβα	2.000		
ς Μιχάλης Αθήνα	1.000	Μπλιδικιώτης Παναγιώτης			
ς Βλαδίμηρος Αθήνα	1.000	Λαγκάδα	1.000		
ς Στυλιανός Αθήνα	3.000	Μικρογιαννάκης Δημήτριος			
ς Χαρά Ιωάννινα	1.000	Αθήνα	2.000		
ς Ελευθέριος Η.Π.Α.	4.000	Ρέντζιος Παναγιώτης Ιωάννινα	5.000		
ς Ευάγγελος Η.Π.Α.	4.000	Δημαρέλης Κων/νος Αθήνα	1.000		
ς Γεωργίου Βασίλειος Αθήνα	1.000	Γκούτσιος Αντώνης Καματερό	1.000		
ς Νίκος Αθήνα	1.000	Μάντζιος Παύλος Γερμανία	5.000		
ς Παναγιώτης Αθήνα	1.000	Ράγγας Θανάσης Κόνιτσα	1.000		
ς Κων/νος Αθήνα	1.000	Σερίφης Ευάγγελος Αθήνα	1.500		
ς Βαγγέλης Αυστραλία	6.500	Ευαγγέλου Ευάγγελος Κόνιτσα	2.000		
ς Σπυρίδων Θεσ/νίκη	1.000	Χαρταρέας Ηλίας Αθήνα	1.000		
ου Μαρκαντώνη Α.		Τσινάβαλος Ιωάννης Αθήνα	2.000		
	3.000	Κυρίτσας Σωτήριος Αθήνα	1.500		
ς Θωμάς	1.000	Σταύρου Ασημίνα Μπουραζάνη	1.000		

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΚΟΥΡΤΑ 441 00
ΤΗΛ. 0655 - 22.464
22.212 - 22.698

